

การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ
เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

โดย

พลอากาศตรี ทศพร เนตรหาญ
ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรอง
กรมข่าวทหารอากาศ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” ลักษณะวิชา การทหาร ของ พลอากาศตรี ทศพร เนตรหาญ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิณห์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ
เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลอากาศตรี ทศพร เนตรหาญ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๒

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์งานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และหาแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ให้สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาและวิเคราะห์ ยุทธศาสตร์หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าวกรอง และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุทธศาสตร์และด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชีตความสามารถด้านการข่าวกรอง หรือชีตความสามารถด้าน ISR ของกองทัพอากาศเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ ในการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ คือ “กองทัพอากาศมีข่าวกรองเพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจ และสนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ประกอบด้วย ๖ กลยุทธ์ คือ การปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง การปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง การปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง และการพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูง มีข้อเสนอแนะควรปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ทั้งโครงสร้างเตรียมกำลังและใช้กำลัง ให้สามารถปฏิบัติตามคู่มืออำนาจการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการให้เกิดเป็นรูปธรรม ควรปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง ให้สามารถนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพตามตัวแบบที่เสนอไว้ ควรจัดตั้งคณะทำงานปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง ให้สามารถปฏิบัติตามคู่มืออำนาจการยุทธและบูรณาการ ISR ของกองทัพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงนำผลผลิตไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศต่อไป ควรจัดทำสมรรถนะหลักและสมรรถนะหน้าที่ด้านการข่าวกรองให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ รวมถึงนำผลผลิตไปใช้ประกอบการพิจารณาการปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรองต่อไป และควรนำเสนอชีตความสามารถด้าน ISR ของกองทัพอากาศ ให้ประชาคมข่าวกรองภายในประเทศและหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติทราบ เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคงและการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการ ทั้งนี้ ในครั้งต่อไปควรทำการวิจัยปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการนำแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ และการวิจัยประเมินผลการปฏิบัติตามแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

Abstract

Title	Development of the Royal Thai Air Force Intelligence Affairs in Implementing the 20-year National Strategy		
Field	Military		
Author	Air Vice Marshal Tosaporn Netharn	Course	NDC Class 62

This research is aimed at studying strategic connection between the Royal Thai Air Force intelligence affairs and the national security strategy and acquiring a guideline for the development in the Royal Thai Air Force intelligence affairs in support of the implementation of the 20-year National Strategy. It is completed as the qualitative research by means of study and analysis of the strategies or policies related to intelligence and the in-depth interviews with the Royal Thai Air Force personnel whose expertise is associated with the areas of strategy and intelligence.

What has been concluded by this research includes the intelligence capability or the Intelligence, Surveillance, And Reconnaissance (ISR) capability of the Royal Thai Air Force as part of the integrated intelligence development specified in the masterplan within the framework of the national strategy concerning security (2019-2037). In this regard, the vision in the development of the Royal Thai Air Force intelligence affairs is that “the Royal Thai Air Force obtains sufficient intelligence to effectively accomplish its missions and support national security administration” and comprises six strategies including improvement of the masterplan for the Royal Thai Air Force intelligence affairs, improvement of the organizational structures of the intelligence-related agencies, intelligence-related working system, intelligence personnel administration reform, intelligence technology development, and development toward high-performance organization.

Based on the policies, it is suggested that there be the restructuring of the intelligence-related components of the Royal Thai Air Force covering both force preparation and force employment to be efficiently practiced in compliance with the combat directive manuals of the Royal Thai Air Force Operating Center and concretely support the National integrated intelligence working system. The Royal Thai Air Force intelligence masterplan should also be revised to enable the adoption of various strategies into practice in an effective manner in accordance with the proposed model.

In the practical viewpoint, a working group should be set up to be responsible for the improvement of the intelligence affairs to bring the combat directive manuals, to efficiently integrate the Royal Thai Air Force ISR, and to exploit

the products as part of the consideration in the restructuring of the Royal Thai Air Force intelligence-based components. Key performance and functional performance in terms of intelligence should be produced in consistent with the intelligence requirements in the Royal Thai Air Force. Additionally, such products should also be exploited during the consideration in the intelligence personnel administration reform. The ISR capability of the Royal Thai Air Force should be presented to the domestic intelligence community and the public authority associated with addressing the problems and national security for the sake of the integration of the security-related information and the developed integration of the national intelligence working system.

Thus, the subsequent study should focus on the factors which enable the guideline for the development of the Royal Thai Air Force intelligence affairs into practices, as well as the assessment of its implementation results in accordance with the Royal Thai Air Force intelligence masterplan.

คำนำ

การข่าวกรอง มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการบริหารประเทศ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ กระบวนการตัดสินใจของทุกระดับ จึงระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ให้มีการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในทุกระดับ กำหนดให้มีการพัฒนาด้านการข่าวกรองอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึง ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ด้วย

ทั้งนี้ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่มีวันสิ้นสุด เนื่องจากยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่ได้จัดทำขึ้นมาในช่วงเวลาหนึ่ง อาจจะไม่เหมาะสม ต่อสถานการณ์ ณ อีกช่วงเวลาหนึ่ง ผลกระทบจากบริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง ตลอดเวลา ย่อมทำให้ส่วนราชการต้องมีการทบทวนและปรับยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่องเช่นกัน นอกจากนี้ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ของแต่ละส่วนราชการ ควรมีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ตลอดจนเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง มากกว่าการเริ่มต้นด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์จากฐานของกรม ดังนั้น เพื่อให้ขีดความสามารถด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสามารถเป็นเครื่องมือช่วยให้กองทัพอากาศบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และส่งผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทาง “การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” ให้สามารถแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม

ผู้วิจัยปฏิบัติราชการสังกัดกรมข่าวทหารอากาศ และปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองมาเป็นระยะเวลา ๒๑ ปี ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ของกองทัพอากาศ และสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ในการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศต่อไป

พลอากาศตรี

(ทศพร เนตรหาญ)

นักศึกษามหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัย “การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากท่าน พลโท ณรงค์รัชช์ โตสิงห์ตระกูล และพลตรี อำนาจ เลิศหิรัณย์ ที่ปรึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัยโดยให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยหาวิธีการแก้ไข ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยความเมตตา ตั้งแต่เริ่มทำเอกสารวิจัยจนสำเร็จ ตลอดจนผู้เขียนบทความ เอกสารวิจัย และหนังสือวิชาการต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาอ้างอิง ประกอบการทำเอกสารวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พลอากาศโท คงศักดิ์ จันทโรสภา รองเสนาธิการทหารอากาศ พลอากาศโท พันธุ์ศักดิ์ พัฒนกุล เจ้ากรมข่าวทหารอากาศ พลอากาศตรี วรวิทย์ บุตรยี่ รองเจ้ากรมข่าวทหารอากาศ และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและคำแนะนำ รวมถึงให้สัมภาษณ์เชิงลึก ที่เป็นประโยชน์ต่อเอกสารวิจัยนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ประโยชน์และคุณค่าจากเอกสารวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บุพการี ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนครูและอาจารย์ทุกท่าน

พลอากาศตรี

(ทศพร เนตรหาญ)

นักศึกษาระดับวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฌ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๒
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๓
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๔
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๕
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)	๖
ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔	๙
ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙	๑๕
ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพไทย พ.ศ.๒๕๕๘	๑๗
ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๒๐
การบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ	๒๑
พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒	๒๓
เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๑๓ คู่มือด้านการทหาร	๒๔
การพัฒนางานข่าวกรองไซเบอร์ในบริบทของการข่าวทหาร	๒๖
พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒	๒๗
หลักนิยามด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ (AF Doctrine)	๒๙
การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	๓๗
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๔๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุป	๔๑
บทที่ ๓ การนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ	๔๓
ความเชื่อมโยงแนวทางการพัฒนา และเป้าหมาย ในระดับต่าง ๆ	๔๓
บริบทงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ	๕๓
สรุป	๕๗
บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ	
เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	๕๙
แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ	๕๙
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้วยขีดความสามารถ	
ด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ	๗๒
เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ	
กับหลักนิยามด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ	๗๓
สรุป	๗๓
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๗๖
สรุป	๗๖
ข้อเสนอแนะ	๗๙
บรรณานุกรม	๘๑
ภาคผนวก	๘๓
ผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	๘๔
ผนวก ข แบบประเมินการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของแนวทางการพัฒนางาน	
ด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	๘๕
ประวัติย่อผู้วิจัย	๘๗

สารบัญตาราง

ตารางที่

๔ - ๑ TOWS Matrix

หน้า

๖๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒ - ๑ Global ISR Enterprise	๒๙
๒ - ๒ Global Integrated ISR Enduring Capabilities	๓๐
๒ - ๓ กระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	๓๗
๒ - ๔ กรอบแนวคิดของการวิจัย	๔๐
๓ - ๑ การพัฒนาการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง	๕๓
๓ - ๒ RTAF NCO Combat Related Function	๕๔
๓ - ๓ แผนที่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ	๕๕
๔ - ๑ การนำกลยุทธ์การพัฒนาด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ	๗๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ทั้งนี้ การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยกำหนด ยุทธศาสตร์ไว้ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (ยุทธศาสตร์ชาติ, ๒๕๖๑ : ๑๖)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้น การพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือ กับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบ บูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการ ของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

ตามที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นครั้งแรกของไทย ทำให้ ทุกองค์การจะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาหน่วยงาน ให้มีความสอดคล้อง สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละด้านของยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ กองทัพอากาศ ซึ่งเป็น หนึ่งในหน่วยงานด้านความมั่นคง ได้มีการปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดให้ “การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการข่าวและความร่วมมือ ด้านความมั่นคง” เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ดังนั้น เพื่อให้ขีดความสามารถ ด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ สามารถเป็นเครื่องมือช่วยให้กองทัพอากาศบรรลุวิสัยทัศน์ ที่กำหนดไว้ และส่งผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง จึงจำเป็นต้องกำหนด แนวทาง “การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” ให้สามารถแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์งานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
๒. เพื่อหาแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ให้สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ๑.๑ การวิจัยนี้เน้นการศึกษาและวิเคราะห์ ยุทธศาสตร์หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าวกรอง
- ๑.๒ การวิจัยนี้เป็นการหากกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ไม่ลงลึกไปในแผนงานโครงการ

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

- ๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ
- ๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุทธศาสตร์และด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองต่าง ๆ ของกรมข่าวทหารอากาศ และผู้บริหารระดับสูงด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ (รายละเอียดตามผนวก ก) นำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) รวมถึง สังเคราะห์ข้อมูลภายใต้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ได้จากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบถึงความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์งานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
๒. ได้แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ที่สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

คำจำกัดความ

ยุทธศาสตร์	หมายถึง	วิธีการ (WAYS) ที่จะนำเครื่องมือ (MEANS) ที่มีอยู่อย่างจำกัด มาใช้อย่างดีที่สุด ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย (ENDS) ที่ตั้งไว้
ยุทธศาสตร์ชาติ	หมายถึง	วิธีการ ที่จะนำเครื่องมือ กำลังอำนาจแห่งชาติทุกด้าน มาใช้อย่างดีที่สุด เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์แห่งชาติ
ความมั่นคง	หมายถึง	การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
การข่าวกรอง	หมายถึง	การดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมาย กำลังความสามารถ และความเคลื่อนไหว รวมทั้ง วิถีทางของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การใด ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่อาจกระทำการอันเป็นพฤติกรรมเป็นภัยคุกคาม ทั้งนี้ เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์แห่งรัฐ และให้รัฐบาลนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายแห่งชาติ

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ นอกจากจะต้องสนับสนุนการบรรลุวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แล้ว ยังต้องสามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยเฉพาะประเด็นความมั่นคงได้อีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การกำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศมีความครอบคลุม และสามารถเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ หรือนโยบายด้านการข่าวกรองได้ในทุกระดับ จำเป็นต้องศึกษานโยบาย ทฤษฎี และแนวคิด ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทย “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้กำหนดให้มีการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ สามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ แบบบูรณาการ รวมทั้ง ให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง โดยพัฒนาระบบงาน ๓ ด้านคือ ๑) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ และ ๓) การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ

สำหรับการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระวังยับยั้ง และป้องกันปัญหา รวมถึงภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา โดยเสริมสร้าง พัฒนาและบูรณาการขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทโธปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูล และนำผลผลิตด้านการข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติและทุกด้าน รวมทั้ง ให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบประชารัฐ และประชาคมข่าวกรองต่างประเทศอย่างแน่นแฟ้น (ยุทธศาสตร์ชาติ, ๒๕๖๑ : ๑๖ - ๑๗)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

“แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง” ถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลัก ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในภาพรวมที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในระยะ ๒๐ ปี ตามที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงได้กำหนดเอาไว้ ซึ่งก็คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมีเป้าหมายสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข (๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ (๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น จึงได้กำหนดแผนย่อย แนวทางการพัฒนา เป้าหมายและตัวชี้วัด ในห้วงระยะเวลา ๕ - ๑๐ - ๑๕ - ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยงานด้านการข่าวกรอง กำหนดไว้ในแผนย่อยการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้าง พัฒนา และบูรณาการขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทธโศปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและนำผลผลิตด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติและทุกด้าน รวมทั้งให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบประชารัฐและประชาคมข่าวกรองต่างประเทศ อย่างแน่นแฟ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การดำเนินการข่าวกรองอย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การเสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นทางการในประชาคมข่าวกรอง และพัฒนาเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและภาคประชาชน (๓) การพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง (๔) เสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานข่าวกรอง และ (๕) พัฒนาเครื่องมือการประเมินสถานการณ์ในระดับยุทธศาสตร์

๒. พัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง มุ่งจัดทำแผนพัฒนาและฉันทก้าลังทรัพยากร รวมถึงขีดความสามารถทั้งปวงของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารราชการยุคใหม่ที่มุ่งเน้นความคล่องตัว พร้อมให้มีการพัฒนาระบบทหารกองประจำการอาสาสมัครอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การเตรียมกำลังและใช้กำลังเพื่อการป้องปราม แก้ไข และยุติความขัดแย้งด้วยการปฏิบัติการร่วมเป็นหลัก (๒) พัฒนาปฏิบัติการไซเบอร์เพื่อความมั่นคง และพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ เพื่อการใช้งานดาวเทียมสื่อสาร ดาวเทียมถ่ายภาพด้านความมั่นคง และการสังเกตการณ์ทางอวกาศ ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ (๓) พัฒนาระบบข่าวกรองเพื่อการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางทหาร โดยจัดให้มีระบบฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม ด้วยความร่วมมืออย่างเป็นทางการในประชาคมข่าวกรอง

หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ และพัฒนาระบบข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ ทั้งในระดับนโยบาย ระดับอำนาจการข่าว และระดับปฏิบัติการข่าว (๔) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ มาตรฐานทางทหาร กิจกรรมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และการพลังงานทหาร เพื่อสร้างหลักประกันให้แก่กองทัพบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง โดยบูรณาการขีดความสามารถของทุกภาคส่วน มุ่งเน้นการสนับสนุนให้ภาคเอกชนสามารถทำการผลิตเพื่อใช้ในราชการและเพื่อการพาณิชย์ในเชิงอุตสาหกรรมโดยการร่วมทุน (๕) พัฒนาระบบกำลังสำรอง ระบบทหารกองประจำการ อาสาสมัคร และระบบการระดมสรรพกำลังอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งไปสู่การบรรจุทดแทนกำลังประจำการบางตำแหน่งในยามปกติ โดยมีระบบการทดแทนที่เหมาะสม และสามารถรองรับการขยายกำลังในยามสงคราม สำหรับการปฏิบัติการทางทหารทุกด้านที่มีความขัดแย้ง (๖) พัฒนาเสริมสร้างกำลังประชาชน ทหารกองหนุน ทหารนอกประจำการ ทหารผ่านศึกทุกประเภท เพื่อมุ่งไปสู่การอ้อมกำลังและชดเชยอำนาจกำลังรบของกองทัพที่มีอยู่อย่างจำกัดในยามสงคราม รวมทั้ง การแจ้งเตือนด้านการข่าว ด้วยการเสริมสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมป้องกันประเทศ รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ (๗) พัฒนาการฝึกกำลังและทรัพยากรจากทุกภาคส่วน เพื่อเตรียมพร้อมช่วยเหลือและบรรเทาผลกระทบจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๘) พัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียนมิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ และ (๙) ในยามสงบใช้กำลังกองทัพในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ)

สำหรับเป้าหมายและตัวชี้วัด ประกอบด้วย

๑. เป้าหมาย หน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติมีความทันสมัยและปฏิบัติได้จริง ตัวชี้วัด คือ ประสิทธิภาพของหน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง

๒. เป้าหมาย กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงมีความพร้อมสูงขึ้น ที่จะเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบทุกมิติและทุกระดับความรุนแรง ตัวชี้วัด คือ ระดับความพร้อมของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ, ๒๕๖๒ : ๒๓ - ๒๖)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) เป็นแผนหลักของชาติที่เป็นกรอบทิศทางการดำเนินการป้องกัน แจ้งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ โดยกำหนดคำจำกัดความ “ภัยคุกคาม” หมายความว่า ภาวะหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคง ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง สลับซับซ้อน หากไม่ดำเนินการแก้ไขจะเกิดผลกระทบในวงกว้างต่อความมั่นคงแห่งชาติ รวมถึงกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มีเสถียรภาพภายในประเทศ มีศักยภาพในการลดภัยข้ามเขตพรมแดนไทย มีบทบาทสร้างสรรค์ในภูมิภาคและประชาคมโลก” กล่าวคือ ชาติมีเสถียรภาพและเป็นปึกแผ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต ประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปลอดภัยจากภัยคุกคามข้ามพรมแดน พร้อมเผชิญวิกฤตการณ์ มีบทบาทที่สร้างสรรค์และรับผิดชอบเป็นที่ยอมรับในภูมิภาคและประชาคมโลกเพื่อรักษาความมั่นคง

และผลประโยชน์ของชาติ ทั้งนี้ ได้กำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติไว้ทั้งสิ้น ๑๖ นโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ๑๙ แผน

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการข่าวกรอง ประกอบด้วย

นโยบายที่ ๑๕ พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน ในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

นโยบายที่ ๑๖ เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมสถานะแวดล้อมที่สร้างสรรค์และสันติในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มประเทศอาเซียน ประชาคมโลก บนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์ และการดำรงเกียรติภูมิของชาติ

แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการข่าวกรอง ประกอบด้วย

การข่าวกรองและการประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง รองรับนโยบายที่ ๑๕ : พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ดังนี้

๑. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ การมีระบบข่าวกรองที่มีการบูรณาการ มีความทันสมัย และมีเครือข่ายความร่วมมือที่พร้อมเผชิญภัยคุกคาม รวมทั้ง มีความสามารถในการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงที่หลากหลายในทุกมิติ สามารถสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติได้

๒. ตัวชี้วัด

๒.๑ ระดับความสำเร็จของการใช้งานข่าวกรองและการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายข่าวกรองภาคประชาชน

๒.๒ ระดับการนำผลการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงในระดับยุทธศาสตร์ที่หลากหลายไปใช้ประโยชน์ในทุกมิติ

๓. กลยุทธ์

๓.๑ ดำเนินงานด้านการข่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการเฝ้าระวังและการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อสนับสนุนการข่าวกรองด้านความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

๓.๒ เสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง และหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ และพัฒนาเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน

๓.๓ เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง และจัดทำแผนรวบรวมข่าวสาร รวมถึงพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนทางข่าวกรองกับทุกภาคส่วน โดยพัฒนาบุคลากรและเพิ่มศักยภาพของเทคโนโลยี ระบบฐานข้อมูล และองค์กรด้านการข่าว

๓.๔ สร้างสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานข่าวกรอง

๓.๕ พัฒนาเครื่องมือการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงในระดับยุทธศาสตร์

๓.๖ สนับสนุนให้มีการจัดตั้งหรือพัฒนาสถาบันหรือศูนย์อนาคตศึกษาด้านความมั่นคงเพื่อประเมินแนวโน้มด้านความมั่นคงระยะยาว

การรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ รองรับนโยบายที่ ๑๖ : เสริมสร้างคุณภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ดังนี้

๑. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ประเทศไทยสามารถรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศบนฐานความไว้วางใจ หลักความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในระหว่างกัน และได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ สามารถพัฒนาผลประโยชน์ร่วมกับประเทศอื่น ๆ ในด้านความมั่นคง รวมทั้งสามารถคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติ

๒. ตัวชี้วัด

๒.๑ ระดับความสำเร็จของการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของไทยด้านการเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในอาเซียนและในเวทีองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ

๒.๒ ระดับความสำเร็จในการรักษาคุณภาพความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศมหาอำนาจ

๒.๓ ระดับความสัมพันธ์ที่ดีด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

๓. กลยุทธ์

๓.๑ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่าง ๆ ทั้งผู้นำและหน่วยงานความมั่นคงกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในอาเซียน และประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ต่อไทย

๓.๒ ใช้ประโยชน์จากกลไกความร่วมมือที่มีอยู่เพื่อติดตามและผลักดันความร่วมมือระหว่างกัน และริเริ่มเพิ่มเติมในเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงพัฒนา ส่งเสริม และริเริ่มความร่วมมือโดยเฉพาะกับประเทศที่มีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์

๓.๓ ส่งเสริมให้ไทยมีบทบาทที่สร้างสรรค์และรับผิดชอบให้เป็นที่ยอมรับในกรอบความร่วมมืออาเซียนและในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นผลประโยชน์ร่วม

๓.๔ เสริมสร้างภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีต่อไทย ตลอดจนความตระหนักเกี่ยวกับบทบาทของไทยในเวทีระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

๓.๕ ส่งเสริมให้บุคคลที่มีความสามารถของไทยและมีผลงานที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ เข้าดำรงตำแหน่งที่สำคัญในองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์การที่เกี่ยวข้องกับมิตินานความมั่นคง

๓.๖ ส่งเสริมการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมหาอำนาจอย่างมีสมดุล โดยเฉพาะความสัมพันธ์ด้านการทหารและความมั่นคง รวมถึงส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกลุ่มประเทศอาเซียน

๓.๗ ส่งเสริมบทบาทที่เป็นแกนกลางและการมีท่าทีร่วมกันของอาเซียนเพื่อรับมือความท้าทายต่าง ๆ ต่อความมั่นคงและเสถียรภาพ และเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองของภูมิภาค รวมถึงส่งเสริมการแก้ไขความขัดแย้งโดยใช้หลักกฎหมายระหว่างประเทศและแนวทางสันติวิธี (นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ, ๒๕๖๒ : ๑๖ - ๒๙)

ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “ประชาคมข่าวกรองมีประสิทธิภาพอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้ง มีเครือข่ายข่าวกรองที่เข้มแข็ง เพื่อรับมือภัยคุกคามด้านความมั่นคงและเสริมสร้างผลประโยชน์ของชาติ” และกำหนดวัตถุประสงค์ประกอบด้วย ๑) เพื่อให้มีงานข่าวกรองที่มีคุณภาพสามารถรับมือและแจ้งเตือนภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อให้มีงานข่าวกรองที่สนับสนุนและเอื้อต่อการสร้างโอกาสและผลประโยชน์ในการแข่งขันในเวทีโลกของไทย ๓) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรองและหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ และมีเครือข่ายข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน ๔) เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาบุคลากร และเพิ่มศักยภาพของเทคโนโลยีระบบฐานข้อมูลและองค์กรด้านข่าวกรอง ทั้งนี้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ข่าวกรองเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ มี ๓ กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑.๑ ติดตาม ป้องกันและสกัดกั้นการบ่อนทำลายสถาบันหลักของชาติในรูปแบบต่าง ๆ

๑.๒ ตรวจสอบพฤติกรรมของบุคคล/กลุ่มบุคคลที่อาจสร้างความเสียหายต่อสถาบันหลักของชาติในทุก ๆ รูปแบบ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๑.๓ แจ้งเตือนแผนการบ่อนทำลายสถาบันหลักของชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันที่

๑.๔ เสริมสร้างศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อติดตามการใช้เครือข่ายสารสนเทศเป็นแหล่งบ่มเพาะการบ่อนทำลายสถาบันหลักของชาติ

กลยุทธ์ที่ ๒ เสริมสร้างความเป็นธรรมและความสมานฉันท์ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๒.๑ บังคับและตรวจสอบอุปสรรคของการเสริมสร้าง ความสมานฉันท์และความเป็นธรรมในสังคมไทย

๒.๒ ติดตามความเคลื่อนไหวของบุคคล/กลุ่มบุคคล ที่มีผลกระทบต่อ การสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติ

๒.๓ ติดตามและประเมินความขัดแย้งในสังคมไทย เพื่อเตรียมพร้อมรับมือและแจ้งเตือนภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ติดตามท่าทีขององค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศต่อความขัดแย้ง พร้อมทั้งความพยายามสร้างความเป็นธรรมและสมานฉันท์ในสังคมไทย

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างการแก้ไขและป้องกันปัญหาความไม่สงบและการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๓.๑ ติดตามและประเมินความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ผกร.) ในทุกรูปแบบ พร้อมทั้งขบวนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มยาเสพติด กลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ และกลุ่มธุรกิจผิดกฎหมาย เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.)

๓.๒ แจ้างเตือนภัยการก่อเหตุรุนแรงจาก ผกร. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม่นยำและทันท่วงที

๓.๓ สกัดกั้นการปฏิบัติการของ ผกร. ที่อาจสร้างความเสียหาย และการสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเจ้าหน้าที่ รวมทั้งความน่าเชื่อถือของรัฐในภาพรวม

๓.๔ ปฏิบัติการต่อต้านการข่าวกรองจากการกระทำของกลุ่ม ผกร. เพื่อสร้างความได้เปรียบให้กับฝ่ายรัฐ

๓.๕ สนับสนุนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขกับผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐ ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญไทย

๓.๖ ยับยั้งแนวคิดหัวรุนแรง (Counter-Radicalization) โดยบ่งชี้และสกัดกั้นความพยายามบ่มเพาะแนวคิดนี้ของ ผกร.

๓.๗ ติดตามและประเมินท่าทีของประเทศเพื่อนบ้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องขององค์การระหว่างประเทศ สังคมระหว่างประเทศ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ และภาคประชาสังคม ต่อสถานการณ์ความไม่สงบใน จชต.

๓.๘ เสริมสร้างเครือข่ายการข่าวภาคประชาชน และบุคคลในพื้นที่ให้สนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่

๒. ยุทธศาสตร์ข่าวกรองเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามทั่วไปและเสริมสร้างโอกาสด้านความมั่นคง มี ๖ กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ ๑ ป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามข้ามชาติ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑.๑ ติดตามความเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้าย และขบวนการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น กลุ่มอาชญากรรม กลุ่มที่มีอุดมการณ์สุดขั้ว ที่เข้ามาก่อเหตุ หรือใช้ไทยเป็นฐานปฏิบัติการ พร้อมทั้งสามารถแจ้างเตือนและสกัดกั้น การปฏิบัติการของขบวนการดังกล่าว ได้อย่างแม่นยำและทันท่วงที

๑.๒ ติดตามความเคลื่อนไหวของรัฐ ซึ่งมีความเชื่อมโยง ให้การสนับสนุนขบวนการก่อการร้าย

๑.๓ พัฒนากลไกรับมือกับผู้ก่อการร้ายตามลำพัง โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชนเป็นหลัก ในการช่วยสอดส่องและรายงานพฤติกรรมต้องสงสัย

๑.๔ ติดตาม ป้องกัน และสกัดกั้นอาชญากรรมข้ามชาติ ทุกรูปแบบ พร้อมทั้งสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

๑.๕ ติดตาม ป้องกัน และสกัดกั้น ขบวนการเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งระบบ ตลอดจนเสริมสร้างเครือข่ายข่าวภาคประชาชน เพื่อให้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๑.๖ ติดตาม สกัดกั้น และป้องกันขบวนการลักลอบนำคนเข้าเมือง และการค้ามนุษย์ ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง จัดทำฐานข้อมูลกลุ่มผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย พร้อมทั้งชักชวนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของงานด้านการข่าวกรอง

๑.๗ ติดตามเฝ้าระวัง ป้องกัน และสกัดกั้นการลักลอบค้าอาวุธผิดกฎหมาย ทั้งอาวุธคุณภาพทำลายล้างสูง และอาวุธตามแบบ รวมทั้งวัสดุต้องห้ามและสินค้าใช้ได้สองทาง ที่อาจเป็นส่วนประกอบในการผลิตอาวุธดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้อาวุธเหล่านี้เข้ามาในไทย หรือใช้ไทยเป็นเส้นทางผ่าน

๑.๘ ติดตาม ป้องกัน และสกัดกั้นขบวนการหรือองค์กรที่พยายามสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่อไทย

กลยุทธ์ที่ ๒ ป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามระบบสารสนเทศ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๒.๑ พัฒนาศักยภาพ และความเชี่ยวชาญทางด้านความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศให้กับประชาคมข่าวกรอง

๒.๒ ยกระดับมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศให้กับประชาคมข่าวกรอง

๒.๓ ติดตาม ป้องกัน และสกัดกั้นการโจมตีทางเครือข่ายสารสนเทศต่อโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ

๒.๔ ติดตาม และประเมินทิศทางความเป็นไปของภัยคุกคามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโลกอย่างใกล้ชิด เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยดังกล่าว

๒.๕ จัดทำฐานข้อมูลทางด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเครือข่ายสารสนเทศ โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ความมั่นคงทางเครือข่ายสารสนเทศ รวมทั้งบุคคล/กลุ่มบุคคลที่ควรเฝ้าระวังทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๒.๖ แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ภาคเอกชน และภาควิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการทำงานของประชาคมข่าวกรอง

กลยุทธ์ที่ ๓ ป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามใหม่ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๓.๑ สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขวิกฤติภัยธรรมชาติ พร้อมทั้งสนับสนุนระบบการบริหารจัดการภัย โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้สามารถระบุและแจ้งเตือนภัยพิบัติจากธรรมชาติ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการภัยดังกล่าวได้

๓.๒ ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงทางอาหารและน้ำ ของโลกและในประเทศ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว พร้อมทั้งบ่งชี้จุดแข็งและจุดอ่อนของไทย ในการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว

๓.๓ ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงทางพลังงานของโลกและประเทศไทยอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับวิกฤติการขาดแคลนพลังงาน

๓.๔ ติดตามสถานการณ์ปัญหาโรคระบาดรุนแรงที่อาจส่งผลกระทบต่อไทยเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมมาตรการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ต่อไป

๓.๕ ติดตามความเคลื่อนไหวของขบวนการทำลายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายชาวภาคประชาชน เพื่อร่วมมือกันสอดส่องดูแลมิให้บุคคล/กลุ่มบุคคลใด เข้ามาดำเนินกิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศของประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาศักยภาพการต่อต้านข่าวกรอง มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๔.๑ เสริมสร้างศักยภาพทางการต่อต้านข่าวกรองของประเทศ ทั้งมาตรการต่อต้านข่าวกรองเชิงรับ และมาตรการต่อต้านข่าวกรองเชิงรุก ด้วยเทคนิคและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๔.๒ พัฒนามาตรการรักษาความปลอดภัยของข่าวสารข้อมูลภายในและระหว่างหน่วยงานในประชาคมข่าวกรอง ทั้งในรูปแบบเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสาร บุคคล และสถานที่ให้มีความรัดกุมและปลอดภัย

๔.๓ เพิ่มพูนศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรักษาความปลอดภัยทางเครือข่ายสารสนเทศ

๔.๔ ติดตาม ศึกษา และวิเคราะห์รูปแบบและเทคนิค การต่อต้านข่าวกรองของเป้าหมายที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ ๕ รักษาและเสริมสร้างผลประโยชน์ของชาติในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการป้องกันประเทศ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๕.๑ ติดตามความเคลื่อนไหวของประเทศต่าง ๆ ทั้งทางการต่างประเทศและภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศรอบบ้าน ประเทศมหาอำนาจ และประเทศที่มีความสำคัญต่อไทย เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์แห่งชาติของไทย พร้อมทั้งลดประเด็นปัญหา/ข้อพิพาทระหว่างไทยกับประเทศอื่น ๆ

๕.๒ เพิ่มศักยภาพการข่าวกรองบริเวณชายแดนทางบกและทางทะเล โดยบูรณาการการปฏิบัติการข่าวจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ พร้อมทั้งป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

๕.๓ ติดตามและประเมินการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนอย่างใกล้ชิด เพื่อบ่งชี้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของประชาคมอาเซียนในภาพรวมต่อไป

๕.๔ ติดตาม ประเมินความเคลื่อนไหว รวมทั้งท่าทีของประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก เพื่อมิให้ประเทศตกอยู่ในท่ามกลางความขัดแย้ง หรือประสบปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ

๕.๕ ติดตามการเสริมสร้างเทคโนโลยีการป้องกันประเทศและขีดความสามารถกำลังรบ รวมทั้งเจตนาของกองทัพประเทศอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างการเตรียมพร้อม

และพัฒนาศักยภาพทางทหารของไทยให้มีความเหมาะสม ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป และสามารถป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๖ ติดตาม และประเมินความเคลื่อนไหวพร้อมทั้งท่าทีขององค์การระหว่างประเทศ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ และองค์กรภาคเอกชน ที่อาจกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติของไทย

กลยุทธ์ที่ ๖ ประเมินสถานการณ์และแนวโน้มเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างผลประโยชน์และโอกาสของประเทศ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๖.๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพงานข่าวกรองยุทธศาสตร์ เพื่อประเมินและคาดการณ์สถานการณ์และแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของโลกในระดับยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมืองระหว่างประเทศ โครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ เทคโนโลยีพลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร และการแข่งขันระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กระทบต่อแนวโน้มของโลกและผลประโยชน์แห่งชาติของไทยในอนาคต

๖.๒ ประเมินพลังอำนาจแห่งชาติของไทย เพื่อพิจารณาบ่งชี้ว่าประเทศมีจุดเด่นและจุดด้อยอย่างไร ในการแข่งขันระหว่างประเทศ พร้อมทั้งบ่งชี้ปัจจัยหรือเครื่องมือที่สามารถเสริมสร้างผลประโยชน์และโอกาสให้กับประเทศได้สูงสุด

๖.๓ แสวงหาความร่วมมือจากภาควิชาการ เพื่อสนับสนุนการจัดทำข่าวกรองยุทธศาสตร์

๓. ยุทธศาสตร์สนับสนุนงานข่าวกรอง มี ๔ กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างศักยภาพงานข่าวกรอง มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนาให้มีนักข่าวมืออาชีพในหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนงานข่าวกรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ คัดสรรบุคลากรด้านการข่าวกรองที่มีภูมิหลังการศึกษา ประสบการณ์ ทักษะ และความเชี่ยวชาญที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

๑.๓ พัฒนาบุคลากรด้านการข่าวกรองให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น ภาษาวัฒนธรรมท้องถิ่น และต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ประเทศในกลุ่มอาเซียน และประเทศที่มีความสำคัญต่อไทย พร้อมทั้งความรู้ในด้านความมั่นคง เครือข่ายสารสนเทศ และความมั่นคงใหม่อื่น ๆ

๑.๔ ให้หน่วยข่าวกรองมีอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม เพื่อสนับสนุนงานข่าวกรองในมิติต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๕ ส่งเสริมให้มีการผลิตข่าวกรองโดยบูรณาการ ใช้การวิเคราะห์ข่าวกรองทุกแหล่ง เพื่อให้ได้ข่าวกรองที่มีคุณภาพ และถูกต้องแม่นยำ

๑.๖ พัฒนา คิดค้นวิธีการหาและวิเคราะห์ข่าวกรองใหม่ ๆ ที่เหมาะสมต่อเป้าหมายที่เข้าถึงได้ยาก

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการบูรณาการของประชาคมข่าวกรองให้มีเอกภาพ มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๒.๑ สร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาคมข่าวกรอง พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการบูรณาการแบ่งปันข่าวกรองระหว่างประชาคมข่าวกรองมากขึ้น โดยตระหนักถึงความสำเร็จของภารกิจในภาพรวมเป็นสำคัญ

๒.๒ ให้มีฐานข้อมูลข่าวกรองอิเล็กทรอนิกส์กลาง ที่หน่วยงานต่าง ๆ ในประชาคมข่าวกรองสามารถส่งข้อมูลและข่าวกรอง เข้ามาแลกเปลี่ยนกันอย่างเป็นประจำและทันที่

๒.๓ ให้ประชาคมข่าวกรองมีช่องทางแลกเปลี่ยนข่าวกรองอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพและทันที่

๒.๔ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์นี้ จัดตั้งส่วนงานเพื่อรองรับงานข่าวกรอง และเป็นศูนย์ประสานงานด้านข่าวกรองกับส่วนราชการอื่น ๆ

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาความเป็นหุ้นส่วนทางข่าวกรองกับทุกภาคส่วน มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๓.๑ สร้างความเข้าใจต่อสาธารณชน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของงานข่าวกรอง ซึ่งมีหน้าที่พิทักษ์รักษา และส่งเสริมความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ ดังนั้น นอกจากประชาคมข่าวกรองแล้ว ทุกภาคส่วนควรมีบทบาทสนับสนุนงานข่าวกรองด้วยเช่นกัน

๓.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและช่วยสอดส่องพฤติกรรมต้องสงสัยให้กับหน่วยข่าวกรอง โดยหากพบเห็นสิ่งผิดปกติให้แจ้งหน่วยข่าวกรองเพื่อรับรู้ อย่างทันที่

๓.๓ ให้มีการเปิดช่องทางรับข้อมูลข่าวสารจากประชาชนสู่หน่วยข่าวกรอง ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถร่วมมือกับหน่วยข่าวกรองได้ง่ายขึ้น

๓.๔ แสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน และภาควิชาการเพื่อสนับสนุนการทำงานข่าวกรองในด้านที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญพิเศษ

๓.๕ ส่งเสริมให้มีการศึกษาด้านข่าวกรองในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อที่ประชาชนจะได้มีโอกาสเรียนรู้ พร้อมทั้งพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านข่าวกรองให้มากขึ้น

๓.๖ เสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยข่าวกรองของมิตรประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานข่าวกรองให้รอบด้าน และสนับสนุนงานด้านความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานข่าวกรอง มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้

๔.๑ ส่งเสริมให้บุคลากรด้านข่าวกรองสามารถปฏิบัติหน้าที่ เพื่อตอบสนองความต้องการข่าวกรองของผู้ใช้ข่าว/ผู้กำหนดนโยบาย บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง

๔.๒ ส่งเสริมให้บุคลากรด้านข่าวกรองมีความก้าวหน้าในสายงานข่าวกรองได้ตามความสามารถ พร้อมทั้งมีกฎหมายหรือระเบียบ ซึ่งเอื้อต่อการมีสิ่งตอบแทนพิเศษที่เหมาะสมแก่บุคลากรด้านข่าวกรอง

๔.๓ ให้มีกฎหมายและระเบียบพิเศษขึ้นมารองรับการทำงานของบุคลากรด้านข่าวกรอง เพื่ออำนวยความสะดวกและปลอดภัยให้แก่บุคลากร และเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

๔.๔ สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรด้านข่าวกรองมีความซื่อสัตย์ ไม่ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงอามิสสินจ้าง เสียสละ และอดทนต่อการทำงาน (ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ, ๒๕๕๘)

ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ทั้งสิ้น ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) ประเด็นยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ๒) ประเด็นยุทธศาสตร์การพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ๓) ประเด็นยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงของรัฐ ๔) ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน ๕) ประเด็นยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชน และ ๖) ประเด็นยุทธศาสตร์การปฏิบัติการทางทหารเพื่อรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ รวมถึงกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ มาตรการและขีดความสามารถที่ต้องการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ เป็น ๔ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๗๐ - ๒๕๗๔) และ ระยะที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๗๕ - ๒๕๗๙)

สำหรับมาตรการและขีดความสามารถที่ต้องการด้านการข่าวกรอง ในแต่ละระยะประกอบด้วย

ระยะที่ ๑ พัฒนาระบบข่าวกรองด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้สามารถแจ้งเตือนภัยคุกคามทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ในการแจ้งเตือนภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และความท้าทายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมได้ด้วย โดยต้องมีระบบฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม มีความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง ทั้งใน และต่างประเทศ รวมทั้งมีขีดความสามารถในการประเมินสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วทุกภูมิภาคของโลกที่มีผลกระทบต่อไทย

ระยะที่ ๒ พัฒนาระบบข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง ให้สามารถแจ้งเตือนภัยคุกคามทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ในการแจ้งเตือนภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และความท้าทายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมได้ด้วย โดยให้ความสำคัญกับระบบฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม ขีดความสามารถในการหาข่าวและแจ้งเตือนภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ระหว่งป้องกันและพื้นที่สนใจอื่น ๆ ความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรองหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ เครือข่ายข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน รวมทั้งมีขีดความสามารถในการประเมินสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วทุกภูมิภาคของโลกที่มีผลกระทบต่อไทย

ระยะที่ ๓ พัฒนาระบบข่าวกรองอย่างต่อเนื่องให้สามารถแจ้งเตือน ภัยคุกคามทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ในการแจ้งเตือนภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และความท้าทายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมได้ด้วย โดยให้ความสำคัญกับระบบ

ฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม ชีตความสามารถในการหาข่าวและแจ้งเตือนภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ระวางป้องกันและพื้นที่สนใจอื่น ๆ ความร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ เครือข่ายข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชน และประชาชน รวมทั้งมีขีดความสามารถในการประเมินสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วทุกภูมิภาคของโลกที่มีผลกระทบต่อไทย

ระยะที่ ๔ พัฒนาระบบข่าวกรองอย่างต่อเนื่องให้สามารถแจ้งเตือน ภัยคุกคามทางทหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ในการแจ้งเตือน ภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และความท้าทายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมได้ด้วย โดยให้ความสำคัญกับระบบ ฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม ชีตความสามารถในการหาข่าวและแจ้งเตือน ภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ระวางป้องกันและพื้นที่สนใจอื่น ๆ ความร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ เครือข่ายข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน รวมทั้งมีขีดความสามารถในการประเมินสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วทุกภูมิภาคของโลกที่มีผลกระทบต่อไทย

สำหรับมาตรการและขีดความสามารถที่ต้องการในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง กับต่างประเทศ ในแต่ละระยะประกอบด้วย

ระยะที่ ๑ เสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ ให้มีพื้นฐานที่เพียงพอต่อการพัฒนา ความร่วมมือระหว่างกันต่อไป และเป็นช่องทางในการคลี่คลายความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการแลกเปลี่ยนการเยือน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการทุกระดับที่จำเป็น รวมทั้งใช้งานด้านการทูตฝ่ายทหารและการสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยที่ปฏิบัติการกิจในพื้นที่ชายแดนอย่างต่อเนื่อง

ระยะที่ ๒ เสริมสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ ให้คงมีพื้นฐานที่เพียงพอต่อการพัฒนา ความร่วมมือระหว่างกันต่อไป และเป็นช่องทางในการคลี่คลายความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการแลกเปลี่ยนการเยือน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการทุกระดับที่จำเป็น รวมทั้งใช้งานด้านการทูตฝ่ายทหารและการสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยที่ปฏิบัติการกิจในพื้นที่ชายแดนอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการบริหารงานการทูตฝ่ายทหารแบบรวมกรม

ระยะที่ ๓ เสริมสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ ให้คงมีพื้นฐานที่เพียงพอต่อการพัฒนา ความร่วมมือระหว่างกันต่อไป และเป็นช่องทางในการคลี่คลายความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการแลกเปลี่ยนการเยือน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการทุกระดับที่จำเป็น รวมทั้งใช้งานด้านการทูตฝ่ายทหารและการสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยที่ปฏิบัติการกิจในพื้นที่ชายแดนอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการบริหารงานการทูตฝ่ายทหารแบบรวมกรม

ระยะที่ ๔ เสริมสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ ให้คงมีพื้นฐานที่เพียงพอต่อการพัฒนา ความร่วมมือระหว่างกันต่อไป และเป็นช่องทางในการคลี่คลายความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการแลกเปลี่ยนการเยือน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการ

ทุกระดับที่จำเป็น รวมทั้งใช้งานด้านการทูตฝ่ายทหารและการสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยที่ปฏิบัติการภารกิจในพื้นที่ชายแดนอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการบริหารงานการทูตฝ่ายทหารแบบรวมการ (ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ, ๒๕๖๐ : ๓๑ - ๕๑)

ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพอไทย พ.ศ.๒๕๕๘

ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพอไทย พ.ศ.๒๕๕๘ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติการทางทหาร และการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงคราม ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพอไทย ตลอดจนเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของกองทัพอไทย ในระดับยุทธศาสตร์ ห้วง ๑๐ ปี ข้างหน้า ให้สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ และเป็นที่ยอมรับของทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมต่อระหว่างยุทธศาสตร์และนโยบายของหน่วยเหนือที่สำคัญ อันได้แก่นโยบายรัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ฯลฯ กับยุทธศาสตร์ในระดับยุทธการของเหล่าทัพฯ (Operational Strategies) และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางทหารของกองทัพอไทย และสอดคล้องกับหลักการสำคัญต่าง ๆ ในการป้องกันประเทศ

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มูลฐานและวัตถุประสงค์เฉพาะทางทหาร โดยให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับแนวความคิดทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ทหาร ได้แก่ ๑) ประเด็นยุทธศาสตร์ทหาร : การป้องกันเชิงรุก (Active Defence Strategy) ๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ทหาร : การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation Strategy) และ ๓) ประเด็นยุทธศาสตร์ทหาร : การผนึกกำลังป้องกันประเทศ (United Defence Strategy)

ทั้งนี้ การดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ทหาร ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าวกรอง จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรการและมีขีดความสามารถที่ต้องการ ดังนี้

๑. มาตรการในการดำเนินการและขีดความสามารถที่ต้องการตามประเด็นยุทธศาสตร์ : การป้องกันเชิงรุก

๑.๑ กองทัพอไทยต้องสามารถปฏิบัติการข่าวกรองในทุกระดับอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางและสามารถแจ้งเตือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติการข่าวสารทั้งเชิงรุกและเชิงรับ การเฝ้าตรวจสอบตามรบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมสนามรบด้านการข่าว และปลูกฝังให้กำลังพลมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการข่าว โดยมีขีดความสามารถดังนี้

๑.๑.๑ สามารถปฏิบัติการข่าวกรองและบูรณาการด้านข่าวกรองในระดับยุทธวิธี ยุทธการ และยุทธศาสตร์อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และติดตามประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

๑.๑.๒ เตรียมความพร้อมด้านการข่าวและปลูกฝังให้กำลังพลมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการข่าวในทุกระดับ รวมทั้งการเตรียมสนามรบและการแจ้งเตือนภัย และปฏิบัติการกิจการหาข่าวในทุกรูปแบบในการสนับสนุนการเตรียมกำลังและใช้กำลังได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

๑.๑.๓ สามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยข่าวอื่น ๆ ในการแลกเปลี่ยนข่าวกรองที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันประเทศ

๑.๑.๔ สามารถดำเนินกรรมวิธีด้านการข่าว และรายงานข่าวได้ทุกระดับ

๑.๑.๕ สามารถปฏิบัติการด้านการข่าวและเฝ้าตรวจด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อตอบสนองต่อการตัดสินใจในการใช้กำลังที่ถูกต้องและทันเวลา

๑.๑.๖ ปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้เปรียบฝ่ายตรงข้าม

๑.๒ กองทัพไทยต้องสามารถปฏิบัติการสงครามสารสนเทศ สงครามอิเล็กทรอนิกส์ และสงครามไซเบอร์ โดยมีขีดความสามารถในการป้องกันการทำลายระบบควบคุมบังคับบัญชา ระบบข่าวกรอง และระบบสารสนเทศสนับสนุนการรบ ระบบสารสนเทศสนับสนุนการช่วยรบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. มาตรการในการดำเนินการและขีดความสามารถที่ต้องการตามประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง

๒.๑ กองทัพไทยต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเน้นประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยมีขีดความสามารถดังนี้

๒.๑.๑ สามารถกระชับความสัมพันธ์กับผู้นำทางทหารระดับสูง ของประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ ด้วยการดำเนินงานของผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร การแลกเปลี่ยนการเยือน หรือการดำเนินการอื่น ๆ

๒.๑.๒ ต้องเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศอย่างลึกซึ้ง ให้กำลังพลได้เรียนรู้สภาพแวดล้อม ด้านการเมือง การทหาร สังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ ตลอดจนภาษาของประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๑.๓ สามารถดำเนินงานด้านการทูตโดยฝ่ายทหาร (Defence Diplomacy) ซึ่งประกอบด้วย

๒.๑.๓.๑ การดำเนินการของคณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหารของไทย กับกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหารของประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเน้นประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในกลุ่มอาเซียน

๒.๑.๓.๒ การใช้มาตรการทางการทูตโดยฝ่ายทหาร เพื่อไม่ให้เกิดหรือลดความขัดแย้งในระดับพื้นที่

๒.๑.๓.๓ การปฏิบัติการด้านการข่าว ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านความมั่นคง และด้านการทูตโดยฝ่ายทหารอื่น ๆ ตามนโยบายการต่างประเทศ และนโยบายด้านความมั่นคงของชาติ

๒.๑.๔ ใช้ความสัมพันธ์ในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับหน่วยในพื้นที่จนถึงระดับกองทัพ เพื่อลดความขัดแย้งและความหวาดระแวง รวมทั้งสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ

๒.๒ กองทัพไทยต้องพัฒนาความร่วมมือทางทหารกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกันโดยมีขีดความสามารถดังนี้

๒.๒.๑ สนับสนุนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในกรอบงานของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

๒.๒.๒ การร่วมมือ/แลกเปลี่ยนด้านความมั่นคงร่วมกัน อาทิ การแลกเปลี่ยนข่าวกรองเกี่ยวกับยาเสพติด ความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และผู้ไม่หวังดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ การปฏิบัติการร่วมในพื้นที่ที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน การจัดระเบียบชายแดนร่วม เป็นต้น

๒.๒.๓ สร้างความเข้าใจกับประเทศหรือองค์กรที่อาจให้การสนับสนุนบุคคลหรือกลุ่มที่เป็นภัยต่อความมั่นคงต่อประเทศไทย โดยเฉพาะต่อการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๒.๔ ส่งเสริมองค์กรที่มีบทบาทสำคัญต่อความร่วมมือในภูมิภาค เพื่อให้มีบทบาทนำในเวทีการเจรจาต่อรองและลดความขัดแย้งในภูมิภาค

๒.๒.๕ ขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณพื้นที่ชายแดน

๒.๒.๖ สนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านตามแนวความคิดการพัฒนาพื้นที่ข้ามชายแดน (Cross-Border Development)

๒.๒.๗ แลกเปลี่ยนด้านการฝึกศึกษาทางทหาร และการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ เพื่อนำประสบการณ์และประโยชน์ที่ได้รับมาพัฒนาศักยภาพของกองทัพ

๒.๒.๘ จัดให้มีการฝึกร่วม/ผสม กับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน หรือมิตรประเทศ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาศักยภาพของกองทัพ

๒.๒.๙ สถาปนาระบบควบคุมบังคับบัญชาและการสื่อสารร่วมกัน (Command Control and Communication Interoperability) กับประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศ ในลักษณะเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. มาตรการในการดำเนินการและขีดความสามารถที่ต้องการตามประเด็นยุทธศาสตร์ : การผนึกกำลังป้องกันประเทศ

๓.๑ กองทัพไทยต้องปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ถวายความปลอดภัยถวายพระเกียรติและสนองภารกิจองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ อย่างเข้มแข็งและสง่างาม รวมทั้งสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ โดยมีขีดความสามารถ ดังนี้

๓.๑.๑ สามารถถวายความปลอดภัยแด่องค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๑.๒ ดำเนินมาตรการด้านการข่าวอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อการถวายความปลอดภัย รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ ต่อด่าน และดำเนินการต่อผู้ที่ล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพและการบ่อนทำลายสถาบันฯ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

๓.๑.๓ สามารถสนับสนุนกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ในการถวายความปลอดภัยอย่างเต็มขีดความสามารถและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓.๑.๔ สามารถดำเนินการปลูกฝังอุดมการณ์ให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ตั้งแต่ในอดีต ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างและคงความเป็นชาติไทยอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ โดยนำเสนอข้อมูลในทุกโอกาส ด้วยการใช้เครื่องมือทุกชนิดที่มีอยู่ในกองทัพไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๕ สนับสนุนงานตามโครงการพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อย่างเต็มขีดความสามารถและให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน รวมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพระราชดำรัสฯ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน (ยุทธศาสตร์ทหาร, ๒๕๕๘ : ๒๖ - ๓๘)

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ : ๓๐ - ๕๖) ได้กำหนดการพัฒนาด้านการข่าวกรอง สอดแทรกไว้ในกลยุทธ์ต่าง ๆ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ โดยหากพิจารณาจากการกำหนดให้กรมข่าวทหารอากาศเป็นหน่วยผู้รับผิดชอบ มีทั้งสิ้น ๗ กลยุทธ์ คือ

๑. ถวายความปลอดภัย
๒. เสริมสร้างขีดความสามารถระบบตรวจจับ
๓. พัฒนาขีดความสามารถด้านกิจการอวกาศ
๔. เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการข่าว และความร่วมมือด้านความมั่นคง
๕. พัฒนาสมรรถนะและคุณภาพชีวิตของกำลังพล
๖. ปฏิบัติภารกิจตามนโยบาย/สถานการณ์
๗. พัฒนาคือความสัมพันธ์และความร่วมมือในประชาคมอาเซียน

แต่หากพิจารณาจากบริบทของงานด้านการข่าวกรอง จะมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการข่าวกรองอีก ๔ กลยุทธ์ คือ

๘. เติบโตและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์
๙. เสริมสร้างขีดความสามารถการบัญชาการและควบคุม
๑๐. เสริมสร้างขีดความสามารถผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter)
๑๑. เสริมสร้างขีดความสามารถเครือข่าย (Network)
๑๒. เสริมสร้างขีดความสามารถบุคลากรและพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน

๑๓. พัฒนาขีดความสามารถด้านสงครามไซเบอร์
๑๔. เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการยุทธ
๑๕. ปฏิบัติภารกิจการพลเรือน
๑๖. ปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย

การบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ

การบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ จำเป็นต้องเข้าใจถึงบริบทของ ผลประโยชน์แห่งชาติ ความมั่นคงแห่งชาติ ปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ และภัยคุกคาม ในภาวะปัจจุบันให้ชัดเจน ดังนี้

ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) หมายถึง วัตถุประสงค์ระยะยาวของชาติ ที่รัฐต้องมี เป็นสิ่งที่ชาติหนึ่งรู้สึกว่าเป็น “จำเป็นอย่างยิ่ง” เพื่อความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นความปรารถนาสูงสุดของรัฐอธิปไตย

ผลประโยชน์แห่งชาติ มี ๒ ระดับ คือ ผลประโยชน์สำคัญยิ่ง และผลประโยชน์ที่ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์

ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) หมายถึง ภาวะที่ประเทศปลอดภัยจากภัยคุกคามต่อเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน หรือที่กระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งความพร้อมของประเทศที่จะเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ อันเกิดจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

ปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Problem) หมายถึง ปัญหาที่มีผลกระทบกว้างขวาง (National Impact) มีระดับความรุนแรงสูง (High Effect Level) และยากต่อการแก้ไข (Difficult to Resolve) ต้องระดมอำนาจของชาติมาแก้ไข

ภัยคุกคาม (Treat) หมายถึง ภาวะหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคง ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง สลับซับซ้อน หากไม่ดำเนินการแก้ไขจะเกิดผลกระทบในวงกว้างต่อความมั่นคงแห่งชาติ

สหประชาชาติ แบ่งภัยคุกคามออกเป็น ๙ ประเภท ได้แก่ ๑) ภัยคุกคามด้านการเมือง (Regime Security) ๒) ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ (Economic Security) ๓) ภัยคุกคามด้านสังคมวัฒนธรรม (Socio-Cultural/Societal Security) ๔) ภัยคุกคามด้านการทหาร (Military Security) ๕) ภัยคุกคามด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Security) ๖) ภัยคุกคามจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Natural Disaster Security) ๗) ภัยคุกคามด้านสุขภาพ (Health Security) ๘) ภัยคุกคามจากอุบัติเหตุขนาดใหญ่ (Accident Security) และ ๙) ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ (International Terrorism & Transnational Crime Security) (ออนไลน์, 2562 : 13)

อดีตที่ผ่านมาไทยผ่านวิกฤติต่าง ๆ มาได้ เพราะผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศตัดสินใจโดยอาศัย ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และสติปัญญา อย่างถูกจังหวะ บนน้ำหนักรที่ถูกต้อง ทั้งโดยตัวเองและความร่วมมือจากมิตรประเทศ เลือกรายได้ถูกต้อง โดยมีผลประโยชน์และอธิปไตยของชาติ

เป็นปัจจัยชี้ขาด ทั้งนี้ ในเวทีการเมืองระหว่างประเทศไม่มีอะไรแน่นอน ไม่มีมิตรและศัตรูถาวร ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและผลประโยชน์แห่งชาติ

ปัจจุบัน ข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยชี้ขาดในการบริหารประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย ท่ามกลางปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ และภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ โดยอาศัยทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และภาคประชาสังคม ด้วยการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ เหมาะสม กับลักษณะเฉพาะและระดับความรุนแรงของภัยคุกคาม

การบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติของไทย มี “สภาความมั่นคงแห่งชาติ” ซึ่งเป็น คณะบุคคลในระบอบราชาธิปไตย ประกอบด้วย นรม. รอง นรม. รมว.กท. รมว.กค. รมว.กต. รมว.คค. รมว.ดศ. รมว.มท. รมว.ยธ. ผบ.ทสส. และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีหน้าที่ (๑) จัดทำ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา (๒) เสนอแนะและให้ความเห็นในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในมิติด้านความมั่นคง หรือประเด็น เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ หรือการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับความมั่นคง แห่งชาติต่อนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี (๓) พิจารณา กำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติและแผนบริหาร วิกฤตการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ (๔) กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีพิจารณา (๕) ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในเชิงยุทธศาสตร์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง แห่งชาติ (๖) กำกับและติดตามการดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แห่งชาติ และ (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น หรือตามที่ นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

“สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ” เป็นหน่วยงานฝ่ายเลขาธิการของสภาความมั่นคง แห่งชาติ มีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการและบริหารราชการของ สำนักงาน มีหน้าที่ (๑) รับผิดชอบในงานธุรการของสภา และศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านความมั่นคง ที่เกี่ยวกับงานของสภา (๒) จัดทำร่างนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ตามเป้าหมายและแนวทางที่สภากำหนดเพื่อเสนอต่อสภา (๓) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อสภาหรือ คณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และการอื่นที่เกี่ยวข้อง กับความมั่นคงแห่งชาติ (๔) ให้คำปรึกษา เสนอแนะ และให้ความเห็น ตลอดจนอำนวยความสะดวกและ ประสานการปฏิบัติงานใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๕) ติดตาม ประเมิน วิเคราะห์ และแจ้งเตือนสถานการณ์ด้านความมั่นคง การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในเชิงยุทธศาสตร์ พิสูจน์ทราบและ คาดการณ์ภัยคุกคามและการประเมินกำลังอำนาจของชาติ และ (๖) ประสานงานหรือร่วมมือกับ หน่วยงานต่างประเทศในกิจการด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ด้านความมั่นคงในเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการประเมินสภาวะแวดล้อม และด้านวิชาการที่เกี่ยวกับความมั่นคง

เครื่องมือหลักของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการข่าวกรองคือ “สำนัก ข่าวกรองแห่งชาติ” และเครื่องมือในการบูรณาการข่าวกรองจากหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร คือ “ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ”

สำหรับกิจการการข้าวกรอง การต่อต้านข้าวกรอง และการรักษาความปลอดภัย ฝ่ายทหาร มี “ศูนย์รักษาความปลอดภัย” กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ มีหน้าที่ ปฏิบัติการข้าวกรองและการต่อต้านการข้าวกรองทางทหาร เพื่อความมั่นคงของประเทศ การรักษาความปลอดภัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนบุคคลสำคัญ การรักษาความปลอดภัยทางทหารทางการข้าวกรอง และทางการสื่อสาร รวมทั้งการดำเนินการฝึกศึกษาด้านการข้าวกรอง และปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย มีผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัย เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

พระราชบัญญัติข้าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒

ใน พ.ร.บ.ข้าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒ (๒๕๖๒ : ๒๓ - ๒๗) ได้กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก พ.ร.บ.ข้าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๕ ให้ “สำนักข้าวกรองแห่งชาติ” มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการการข้าวกรอง การต่อต้านข้าวกรอง การข้าวกรองทาง การสื่อสาร และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน

๒. ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง แห่งชาติ และรายงานต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๓. กระจายข้าวกรองที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ให้หน่วยงานของรัฐหรือ รัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม

๔. ศึกษา วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับกิจการการข้าวกรอง การต่อต้านข้าวกรอง และ การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

๕. เป็นศูนย์กลางประสานกิจการการข้าวกรอง การต่อต้านข้าวกรอง และการรักษา ความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน กับหน่วยข้าวกรองอื่นภายในประเทศ

๖. เป็นหน่วยงานหลักในการประสานกิจการการข้าวกรอง และการต่อต้านข้าวกรอง กับหน่วยข้าวกรองของต่างประเทศ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ

๗. เสนอแนะนโยบายและมาตรการ ตลอดจนให้ข้อมูล คำแนะนำ และคำปรึกษาด้าน การข้าวกรอง การต่อต้านข้าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนต่อนายกรัฐมนตรีและ สภาความมั่นคงแห่งชาติ และ

๘. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือ สภาความมั่นคงแห่งชาติมอบหมาย

มาตรา ๗ ในกรณีที่หน่วยข้าวกรองอื่นของรัฐ ได้รวบรวมและรายงานข้าวกรอง ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยข้าวกรองนั้นแล้ว ให้หน่วยข้าวกรองดังกล่าวจัดส่ง สำเนารายงานข้าวกรองนั้นต่อสำนักข้าวกรองแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๘ บรรดาข้อมูลข่าวสารที่สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้รับมา เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยข่าวกรอง หน่วยงานความมั่นคง นายกรัฐมนตรี หรือตามคำสั่งศาล

มาตรา ๑๒ ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จัดให้มีศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “ศป.ช.” เป็นหน่วยงานภายใน เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนร่วมกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ โดยให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งรองผู้อำนวยการคนหนึ่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “ผอ.ศป.ช.” มีหน้าที่รับผิดชอบ บริหารจัดการ และกำกับดูแลการดำเนินงาน ของ ศป.ช. ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ

มาตรา ๑๓ ให้ ศป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. ติดตาม ประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันทั้งภายในประเทศและต่างประเทศตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง รวมทั้งรายงานข่าวประจำวัน ข่าวเร่งด่วน ข่าวเฉพาะกรณี และรายงานการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงต่อนายกรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการ ตลอดจนกระจายข่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. เฝ้าระวังภัยคุกคามความมั่นคงปลอดภัย ทั้งในภาวะปกติและช่วงที่มีสถานการณ์ช่วงเทศกาลที่สำคัญ พระราชพิธี และการประชุมหรืองานพิธีการที่สำคัญของรัฐ เพื่อสนับสนุนการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์ในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินรุนแรงเกิดขึ้น และปฏิบัติต่อเรื่องจนสิ้นสุดสถานการณ์นั้น

๓. ให้ความรู้และประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๔. รายงานสถานการณ์และผลการปฏิบัติงานโดยรวม ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของ ศป.ช. ตามระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด ต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย และผู้อำนวยการ และ

๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย สภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการมอบหมาย

เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๑๓ คู่มือด้านการทหาร

เป้าหมายสูงสุดของชาติ ได้กำหนดไว้ในผลประโยชน์แห่งชาติคือ การมีเอกราชอธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและความมั่นคงของรัฐ ซึ่งจะทำให้ประเทศ (รัฐบาล) สามารถดำเนินกิจกรรมทางด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างมั่นคงมีเกียรติ และมีศักดิ์ศรี เป็นที่ยำเกรงของประเทศต่าง ๆ ส่งผลให้สามารถพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง ประชาชนมีความปลอดภัย อยู่ดีมีสุข ได้รับความเป็นธรรม มีเกียรติ และมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

การดำเนินการให้สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชาติ ต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ หมวด ๕ มาตรา ๗๒ ได้กำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่ของทหารในการพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์

ผลประโยชน์แห่งชาติ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ

การที่ประเทศมีเอกราชอธิปไตย และความมั่นคงของรัฐได้นั้น เมื่อมีภัยคุกคามทางทหาร หรือมีการรบแล้วจะต้องรบชนะ เพราะหากพ่ายแพ้แล้วจะเป็นการสิ้นชาติ การรบนั้นไม่สามารถกำหนดได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร ที่ไหน และไม่สามารถแก้ตัวใหม่ได้ ดังนั้นเพื่อป้องกันหรือประกันความเสี่ยง จึงต้องมีการเสริมสร้างกำลังกองทัพ ทั้งในด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ให้มีความพร้อมรบ อยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่ยามปกติ ซึ่งหากประเทศมีความพร้อมรบมากจะทำให้มีความเสี่ยงน้อย และหากประเทศมีความพร้อมรบน้อยจะทำให้มีความเสี่ยงมาก

ตลอดระยะเวลาที่โลกยังอยู่ในสถานะที่ใช้กำลังอำนาจทางทหาร เป็นเครื่องมือในการเข้า ระวังข้อขัดแย้งการรักษาความมั่นคงของรัฐ การดำรงไว้ซึ่งความคงอยู่ และความเป็นเอกราชของ ประเทศนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันการใช้กำลังอำนาจทางทหารเป็น เครื่องมือในการระงับข้อขัดแย้ง ยังมีการดำเนินการอยู่ตลอดมา ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายระหว่าง ประเทศมาเป็นหลักเกณฑ์ในการระงับความขัดแย้งก็ตาม องค์กรที่ทำหน้าที่ในการรักษาความสงบ และความมั่นคงระหว่างประเทศก็ยังไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนา ความพร้อมและความทันสมัยของกองทัพให้มีประสิทธิภาพ มีความพร้อมทั้งในด้านเครื่องมือและ บุคลากร การปรับตัวให้เข้ากับภัยคุกคามสมัยใหม่ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายใน และการสร้าง ความสมานฉันท์ทั้งภายในและระหว่างประเทศ การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน การแก้ไขปัญหา ผู้หลบหนีเข้าเมืองและแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การสร้างความพร้อมในการเผชิญวิกฤติการณ์ ที่เป็นภัยพิบัติขนาดใหญ่ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยใช้กำลังทางทหาร

ความมั่งคั่งและทรัพยากรของชาติช่วยให้การทหารเข้มแข็ง แต่จะได้รับผลจากความ เข้มแข็งนี้เพียงไร ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำทางทหารและความสามารถในการใช้กำลังอำนาจนี้ กำลังอำนาจทางทหารควรจะใช้ก็ต่อเมื่อจำเป็นแก่การบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะเท่านั้น นอกจากนี้ กาลเวลา บริเวณและลักษณะของการเผชิญหน้าอาจเป็นปัจจัยพิจารณาขนาดของการใช้กำลังอำนาจ ทางทหาร หากจำเป็นจะต้องใช้ในสภาพการณ์ที่เหมาะสม เพียงแต่แสดงกำลังหรือ "อวดธง" ก็อาจจะ พอแล้ว ประเทศที่ใช้กำลังอำนาจทางทหารดำเนินนโยบาย จะต้องเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นตามมา ด้วย ประเทศที่มีกำลังอำนาจทางทหารน้อยหรืออ่อนแอจะต้องอาศัยมาตรการทางด้านอื่นช่วยด้วย เช่น อาจจะต้องมีรัฐบุรุษชั้นยอดของประเทศหลาย ๆ คน ขอให้ประเทศอื่นเข้าข้างตน หรือดำเนิน นโยบายไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระยะยาวหรือเรื่อยไป เป็นต้น (เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๑๓ คู่มือด้าน การทหาร, ๒๕๕๔ : ๓)

การพัฒนางานข่าวกรองไซเบอร์ในบริบทของการข่าวทหาร

แนวทางตามยุทธศาสตร์และนโยบายระดับชาติของไทย ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ จะมุ่งประเด็นไปที่การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อปกป้องโครงสร้างพื้นฐานหรือสาธารณูปโภคที่บริหารจัดการด้วยไซเบอร์ให้ปลอดภัยจากการโจมตี ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของกำลังพล โครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยี ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติในมิติไซเบอร์ การสร้างความตระหนักรู้ทางไซเบอร์ให้กับทุกภาคส่วน และสร้างความร่วมมือทางไซเบอร์ทั้งในและต่างประเทศ สำหรับนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศไทยในปัจจุบัน คือ การพัฒนาไปสู่การบริหารจัดการที่มีความเป็นเอกภาพ โดยจัดตั้งคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (NCSC) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายด้านไซเบอร์ในระดับประเทศ และทำการบูรณาการและประสานการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดนโยบายและแผนระดับชาติสู่การปฏิบัติที่มีความสอดคล้องในทุกภาคส่วนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งเน้นการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ (Critical Information Infrastructure Protection : CIIP) โดยกำหนดกลุ่มโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ การพัฒนากำลังคนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้เพียงพอต่อการรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ และการจัดตั้งหน่วยงานกลาง Cyber Security Agency (CSA) เพื่อเป็นหน่วยเผชิญเหตุและรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ทุกรูปแบบ ทั้งนี้ รัฐบาลมีความมุ่งหวังที่จะยกระดับความพร้อมด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล

สำหรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายของภาครัฐด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานด้านการทหาร ก็มีการทำงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และนโยบายระดับชาติ โดยดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหมที่แบ่งการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการไซเบอร์ ออกเป็น ๔ ระยะ (ระยะละ ๕ ปี) ระยะที่ ๑ เป็นการพัฒนากำลังพล โครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีให้มีความพร้อมในการปฏิบัติในมิติไซเบอร์ สร้างความตระหนักรู้ทางไซเบอร์ให้กับทุกภาคส่วน และสร้างความร่วมมือทางไซเบอร์ทั้งในและต่างประเทศ ระยะที่ ๒ และ ๓ เป็นการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติในมิติไซเบอร์ เพื่อให้มีพลังอำนาจทางไซเบอร์ที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และระยะที่ ๔ เป็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการปฏิบัติในมิติไซเบอร์ให้อยู่ระดับแนวหน้า และเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

งานข่าวกรองไซเบอร์ในบริบทของการข่าวทหาร มีหลักการเหมือนกับงานข่าวกรองในพื้นที่ปฏิบัติการในมิติอื่น ๆ ที่มุ่งสนใจข้อมูลเกี่ยวกับข้าศึกหรือภัยคุกคาม (Enemy/Threat) หนทางปฏิบัติของข้าศึกหรือภัยคุกคาม (Enemy COA) พื้นที่ปฏิบัติการ (Area of Operations : AO) รวมถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติการ (Operational Environment : OE) เพียงแต่คุณลักษณะทางกายภาพของสิ่งที่สนใจจะมีบริบทที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะพื้นที่ปฏิบัติการในมิติ

ไซเบอร์ มีสภาพแวดล้อมและอาณาเขตที่ไม่ชัดเจน จึงมีความแตกต่างจากพื้นที่ปฏิบัติการในมิติอื่น ๆ ดังนั้น งานข่าวกรองไม่ว่าจะอยู่บนพื้นฐานของมิติหรือพื้นที่ปฏิบัติการใด จะมีหน้าที่และความรับผิดชอบหลัก ๆ คือ การแจ้งเตือนเพื่อสร้างความตระหนักรู้สถานการณ์ให้แก่ฝ่ายเรา การวิเคราะห์หนทางปฏิบัติของภัยคุกคาม หน้าที่และความรับผิดชอบของข่าวกรองในห้วงมิติและพื้นที่ปฏิบัติการทางไซเบอร์ จึงไม่ได้แตกต่างไปจากแนวคิดดังกล่าว ซึ่งสามารถสรุปหน้าที่และขีดความสามารถที่จำเป็นของข่าวกรองไซเบอร์ในบริบทของการข่าวทหาร คือ ๑) ติดตาม ประเมินสถานการณ์ ระบุถึงภัยคุกคาม และแจ้งเตือนฝ่ายให้เราทราบ (การสร้างความรู้สถานการณ์ (Situation Awareness : SA)) ๒) รวบรวมข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ เพื่อนำมาจัดทำฐานข้อมูลทางด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เฝ้าระวังทั้งภายในและภายนอกประเทศ ๓) จัดเตรียมข่าวกรองของสภาพแวดล้อมทางไซเบอร์ (Intelligence Preparation Of The Cyber Environment : IPCE) และการวิเคราะห์หนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามหรือภัยคุกคาม เพื่อใช้สำหรับการวางแผนการปฏิบัติการไซเบอร์ และ ๔) จัดทำเป้าหมายทางไซเบอร์ เมื่อจำเป็นต้องใช้มาตรการตอบโต้เชิงรุกต่อฝ่ายตรงข้ามหรือภัยคุกคาม (การพัฒนาข่าวกรองไซเบอร์ในบริบทของการข่าวทหาร, ๒๕๖๑ : ๕๙ - ๖๒)

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒

“การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการหรือการดำเนินการที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อันกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางทหาร และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

“ภัยคุกคามทางไซเบอร์” หมายความว่า การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ โดยมีขอบโดยใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์ โดยมีมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

“ไซเบอร์” หมายความว่า รวมถึง ข้อมูลและการสื่อสารที่เกิดจากการให้บริการหรือการประยุกต์ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต หรือโครงข่ายโทรคมนาคม รวมทั้งการให้บริการโดยปกติของดาวเทียมและระบบเครือข่ายที่คล้ายคลึงกัน ที่เชื่อมต่อกันเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๐ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๔๑ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ต้องคำนึงถึงความเป็นเอกภาพและการบูรณาการในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน และต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการ

พัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และนโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของ
สภาความมั่นคงแห่งชาติ

การดำเนินการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ต้องมุ่งหมายเพื่อสร้าง
ศักยภาพในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการ
ปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ

มาตรา ๔๒ นโยบายและแผนว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ต้องมี
เป้าหมายและแนวทางอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

๑. การบูรณาการการจัดการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ
๒. การสร้างมาตรการและกลไกเพื่อพัฒนาศักยภาพในการป้องกัน รับมือ และลด
ความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์
๓. การสร้างมาตรการในการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของ
ประเทศ
๔. การประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประสานความร่วมมือระหว่าง
ประเทศเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
๕. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง
ปลอดภัยไซเบอร์
๖. การพัฒนาบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
ทั้งภาครัฐและเอกชน

๗. การสร้างความตระหนักและความรู้ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๘. การพัฒนาระเบียบและกฎหมายเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

มาตรา ๔๕ หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแล และหน่วยงาน
โครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ มีหน้าที่ป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคาม
ทางไซเบอร์ ตามประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบมาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัย
ไซเบอร์ของแต่ละหน่วยงาน และจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบ
มาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๔) ด้วย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแล หรือหน่วยงานโครงสร้าง
พื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ ไม่อาจดำเนินการหรือปฏิบัติตามวรรคหนึ่งได้ สำนักงานอาจให้
ความช่วยเหลือด้านบุคลากรหรือเทคโนโลยีแก่หน่วยงานนั้นตามที่ร้องขอได้

มาตรา ๔๘ โครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศเป็นกิจการที่มีความสำคัญต่อ
ความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางทหาร ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความสงบเรียบร้อย
ภายในประเทศ และเป็นหน้าที่ของสำนักงานในการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการป้องกัน
รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยเฉพาะภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่กระทบหรือ
เกิดแก่โครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ต่อระบบสารสนเทศ
ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ
ทางสารสนเทศใด ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ และ

ระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานนั้น รวมถึงพฤติกรรมแวดล้อมของตน เพื่อประเมินว่ามีภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นหรือไม่ หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ขึ้น ให้ดำเนินการป้องกันรับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบมาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานนั้น และแจ้งไปยังสำนักงานและหน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแลของตนโดยเร็ว (พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์, ๒๕๖๒ : ๒๑ - ๔๑)

หลักนิยมนด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ (AF Doctrine)

หลักนิยมนด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ ถูกอธิบายไว้ใน ANNEX 2-0 Global Integrated Intelligence Surveillance and Reconnaissance Operations ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (Air University, 2015 : 2 - 12)

๑. การบูรณาการด้าน ISR

จากองค์ความรู้ในปัจจุบัน ส่งผลให้งานด้านการข่าวกรองการเฝ้าตรวจและลาดตระเวน (Intelligence Surveillance and Reconnaissance : ISR) ของกองทัพอากาศสหรัฐฯ สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารในหลากหลายเหตุการณ์ นำมาผลิตเป็นข่าวกรองเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้มีอำนาจได้ทันเวลา ประกอบกับ ในยุคข้อมูลข่าวสาร (Age of Information) ความสามารถ ISR ได้ขยายการดำเนินงานครอบคลุมมิติทางอากาศ ทางพื้นดิน ทางทะเล ทางอวกาศ และไซเบอร์ ให้ได้ผลผลิตข่าวกรองตามห้วงเวลาที่ต้องการ เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ

ISR เป็นส่วนสำคัญในการทำสงครามและรักษาสันติภาพมาไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ ปี ย้อนไปถึงสงครามกลางเมืองอเมริกา และการพัฒนาในปัจจุบัน ทำให้สามารถสร้างภาพสถานการณ์กำลังของสหรัฐฯ ทั่วโลก โดยในศตวรรษที่ ๒๑ ISR มีบทบาทต่อกระบวนการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้น ISR มีความต่อเนื่องและเป็นที่ต้องการอย่างมาก โดยปกติแล้ว ISR จะเป็นขีดความสามารถแรก ที่ผู้บังคับบัญชาจะร้องขอเพิ่มขึ้นเมื่อเริ่มปฏิบัติการทางทหาร และบ่อยครั้งที่การปฏิบัติการ ISR ที่เพิ่มขึ้น จะต้องคงอยู่แม้การปฏิบัติการรบครั้งใหญ่จะสิ้นสุดลง

๒. คำจำกัดความ ISR

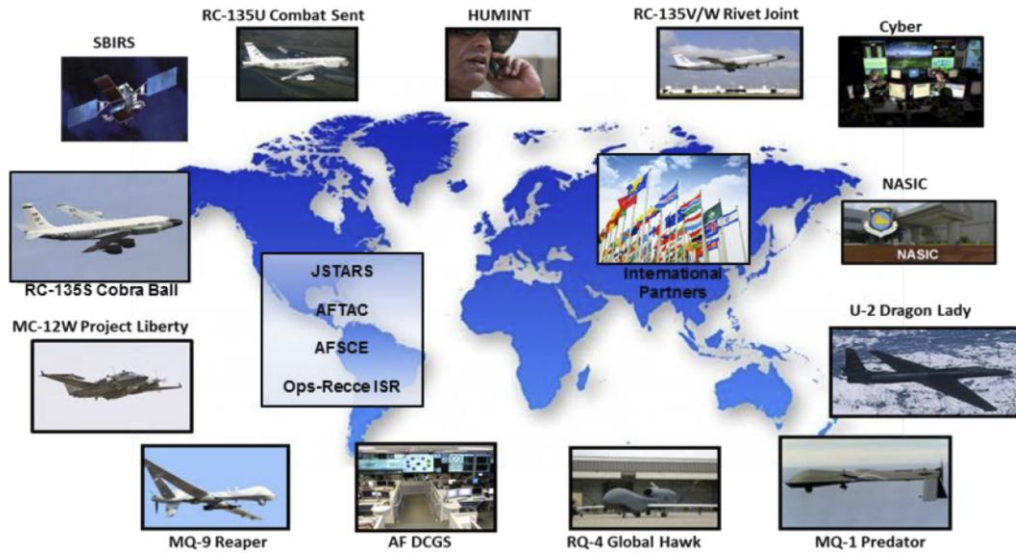
การข่าวกรองการเฝ้าตรวจและการลาดตระเวน (Intelligence Surveillance and Reconnaissance : ISR) หมายถึง กิจกรรมด้านการข่าว ที่มีการประสานสอดคล้องและบูรณาการร่วมกันในการวางแผนรวบรวมข่าวสารและการปฏิบัติของยุทธโศปกรณ์ อุปกรณ์ตรวจจับกระบวนการ การแสวงประโยชน์ และระบบการกระจายข่าวกรอง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทั้งในปี จ จู บั น แ ละ ล ะ ในอนาคต เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างส่วนการข่าวและยุทธการ

๓. การบูรณาการ ISR ทั่วโลก

การบูรณาการ ISR ทั่วโลก เป็นการประสานข้อมูลและบูรณาการด้านการวางแผนและการปฏิบัติข้ามมิติ (มิติทางอากาศ ทางพื้นดิน ทางทะเล ทางอวกาศ และไซเบอร์) ในทุกระบบ

ทั้งทรัพยากร อุปกรณ์ตรวจจับ การดำเนินการวิธีข่าวกรอง การใช้ข่าวกรอง และการกระจายข่าวกรอง เพื่อสร้างขีดความสามารถในการวิเคราะห์และผลิตข่าวกรอง ครอบคลุมทั่วโลก รองรับการใช้งานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

แผนภาพที่ ๒ - ๑ Global ISR Enterprise

ที่มา : Curtis E. LeMay Center for Doctrine Development and Education, 2558 : 2

๔. ความสามารถในการผสมผสาน ISR ทั่วโลก

การบูรณาการ ISR ทั่วโลก ช่วยให้เกิดข้อได้เปรียบในการตัดสินใจ สำหรับการปฏิบัติการร่วมและพันธมิตร ผ่านความสามารถในการบูรณาการ ๕ ด้าน คือ ๑) การกำหนดลักษณะพื้นที่ปฏิบัติการ (Battlespace Characterization) ๒) การรวบรวมข่าวสาร (Collection Operations) ๓) การกำหนดเป้าหมาย (Targeting) ๔) การผลิตข่าวกรองตามภารกิจ (Intelligence Mission Data : IMD) สำหรับข้อมูลพื้นฐานอาวุธและแพลตฟอร์ม และ ๕) การข่าวกรองสนับสนุนการออกแบบระบบอาวุธและการได้มา (Intelligence Support to Weapon System Design and Acquisition)

แผนภาพที่ ๒ - ๒ Global Integrated ISR Enduring Capabilities

ที่มา : Curtis E. LeMay Center for Doctrine Development and Education, 2558 : 7

๔.๑ การกำหนดลักษณะพื้นที่ปฏิบัติการ (Battlespace Characterization)

เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจและคาดการณ์ ซึ่ความสามารถของข้าศึก ทั้งยุทธวิธี เทคนิค และขั้นตอนการปฏิบัติ (Tactics Techniques and Procedures : TTPs) ระบบความคิด จุดศูนย์ดุล และหนทางปฏิบัติ ภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อมปฏิบัติการ เพื่อกำหนดสิ่งบอกเหตุและแจ้งเตือนกำลังฝ่ายเรา และพิจารณาโอกาสที่ฝ่ายเราจะบรรลุเป้าหมาย ซึ่งการบูรณาการ ISR ทั่วโลก จะทำให้ทราบถึงสิ่งที่เรารู้ สิ่งที่เราไม่รู้ และสิ่งที่เราตั้งสมมุติฐาน โดยต้องปรับปรุงและทดสอบข้อสรุปอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้สำหรับการเตรียมการและการปฏิบัติตลอดห่วงของภารกิจ

๔.๒ การรวบรวมข่าวสาร (Collection Operations)

เป็นความสามารถในการควบคุม สั่งการ และประสานสอดคล้อง การใช้งานอุปกรณ์ตรวจจับ แพลตฟอรม์ และทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหา ระบุ และติดตาม กิจกรรมโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นปรปักษ์ต่อการปฏิบัติของฝ่ายเรา เพื่อตรวจสอบสมมุติฐาน ยืนยันข้อมูล และค้นหาช่องว่างทางการข่าวกรอง เพื่อเพิ่มความได้เปรียบในกระบวนการตัดสินใจ ทั้งนี้ การรวบรวมข่าวสารขึ้นอยู่กับ การกำหนดลักษณะพื้นที่ปฏิบัติการ ข่าวกรองตามภารกิจ และข่าวกรองสนับสนุนการออกแบบระบบอาวุธและการได้มา

๔.๓ การกำหนดเป้าหมาย (Targeting)

เป็นกระบวนการในการเลือกและจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย รวมถึงพิจารณาการดำเนินการที่เหมาะสมต่อเป้าหมาย เพื่อสร้างผลกระทบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยคำนึงถึงความต้องการและขีดความสามารถในการปฏิบัติ ทั้งนี้ การดำเนินการต่อข่าวสาร และการรวบรวมข่าวสารระหว่างการค้นหา ระบุ และติดตาม กิจกรรมและลักษณะพื้นที่ปฏิบัติการ จะถูกนำมาใช้สำหรับการกำหนดเป้าหมายที่มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ (Deliberate Target) และเป้าหมายที่มีการเคลื่อนที่ (Dynamic Target) โดยวงรอบการกำหนดเป้าหมาย ประกอบด้วย การพัฒนาวัตถุประสงค์ แนวทาง และเจตนาของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนการพัฒนาเป้าหมาย การตรวจสอบ การรับรองความถูกต้อง การเสนอชื่อ และการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจ สั่งการ วางแผน และปฏิบัติ รวมถึงการประเมินผล

๔.๔ ข่าวกรองตามภารกิจ (Intelligence Mission Data : IMD)

เป็นความสามารถในการรวบรวม ผลิต และปรับปรุงข่าวกรอง สำหรับการปฏิบัติภารกิจ โดยไม่มีข้อจำกัดเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย ข่าวกรองทางการวัดและลักษณะเฉพาะ ข่าวกรองอิเล็กทรอนิกส์ ข่าวกรองทำเนียบกำลังรบ ข่าวกรองเทคนิค และข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของกำลังทางอากาศ

๔.๕ ข่าวกรองสนับสนุนการออกแบบระบบอาวุธและการได้มา (Intelligence Support to Weapon System Design and Acquisition)

เป็นการประมาณการแนวโน้มภัยคุกคามใน ๒๐ ปีข้างหน้า เพื่อใช้ในการออกแบบระบบอาวุธที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และสนับสนุนความต้องการข่าวกรองให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาอาวุธอย่างต่อเนื่อง

๕. นโยบายและแนวทางการบูรณาการ ISR ทั่วโลก

ข่าวสารที่ได้จากการบูรณาการ ISR ทั่วโลก ถูกใช้เป็นประจำทุกวัน โดยผู้บังคับบัญชาในการกำหนดนโยบายเชิงกลยุทธ์ การวางแผนและกำหนดแนวทางการปฏิบัติทางทหาร

การบูรณาการ ISR ทั่วโลก ทำให้ได้ข้อมูลสำหรับกำหนดแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถ และการปฏิบัติการเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ รวมถึง การยับยั้งการถูกรุกราน

การทำความเข้าใจนโยบายและแนวทางการบูรณาการ ISR ทั่วโลก เป็นสิ่งสำคัญ ในการดำเนินการตามวงรอบข่าวกรอง (Planning and Direction, Collection, Processing and Exploitation, Analysis and Production, and Dissemination : PCPAD)

สิทธิ์การปกป้อง ในศตวรรษที่ ๒๑

ประธานาธิบดี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ให้แนวทางเชิงยุทธศาสตร์แก่กระทรวงกลาโหม เมื่อ มกราคม ๒๕๕๕ ว่า กองทัพสหรัฐฯ จะต้องสกัดรัศมี คล่องตัว ยืดหยุ่น พร้อมรบ และเป็นกองทัพแห่งเทคโนโลยีชั้นสูง ดังนั้น การบูรณาการ ISR ทั่วโลก จึงสามารถสนับสนุนความสามารถดังกล่าว ผ่านความได้เปรียบด้านเทคโนโลยี การปฏิบัติการร่วม และเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้สหรัฐฯ ดำรงขีดความสามารถการปฏิบัติการที่สำคัญ ในการปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ เอาชนะเครือข่ายก่อการร้าย และประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีอยู่ ชัดขวางและเอาชนะการรุกรานของฝ่ายตรงข้าม รวมถึงผู้ที่ต่อต้านเราด้วยอาวุธที่รุนแรง ปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ ดำรงขีดความสามารถในการต่อต้านอาวุธนิวเคลียร์ และปกป้องมาตุภูมิ ทั้งนี้ สิทธิ์การปกป้องและยุทธศาสตร์กระทรวงกลาโหม ถูกอธิบายในปี ๒๕๕๗

ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ (The National Intelligence Strategy : NIS)

ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติปี ๒๕๕๗ กำหนดวัตถุประสงค์ ให้ปฏิบัติการกิจอย่างชาญฉลาด และระบุนิติที่จะยกระดับการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการของพันธมิตรและพันธมิตรที่มีศักยภาพของเราให้ดียิ่งขึ้น ปฏิรูปและเสริมสร้างประชาคมข่าวกรองความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้ NIS มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการ แหล่งทรัพยากร และพันธสัญญาของชาติ นอกจากนี้ ยังกำหนดหน่วยรับผิดชอบตามแผนปฏิบัติการ เพื่อให้มั่นใจว่าประชาคมข่าวกรองจะบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ อีกทั้ง NIS ยังมุ่งเน้นการบูรณาการ นวัตกรรม และการเป็นหุ้นส่วน

ยุทธศาสตร์ข่าวกรองด้านความมั่นคง (The Defense Intelligence Strategy : DIS)

ยุทธศาสตร์ข่าวกรองด้านความมั่นคง จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนด้านการข่าวกรองให้กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ สำหรับดำเนินการกับภัยคุกคามทั่วโลกเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ โดยพันธกิจของ DIS คือ สนับสนุนประชาคมข่าวกรองความมั่นคงแห่งชาติ และพันธมิตร ด้วยข่าวกรองจากทุกแหล่ง การต่อต้านการข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัย โดยมุ่งเน้นขีดความสามารถด้าน ISR ที่บูรณาการและประสานสอดคล้อง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการรบ

๖. เปรียบเทียบระบบงาน ISR ของกองทัพอากาศกับกองทัพอากาศสหรัฐฯ

(แนวทางการพัฒนาระบบการข่าวกรอง การเฝ้าตรวจและการลาดตระเวน (ISR) ของกองทัพอากาศ, ๒๕๖๐ : ๓๐ - ๓๔)

๖.๑ งาน ISR ของกองทัพอากาศสหรัฐฯ

๖.๑.๑ โครงสร้างการจัดหน่วยด้าน ISR ของกองทัพอากาศสหรัฐฯ

กองทัพอากาศสหรัฐฯ ได้รวมหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ (Air Intelligence Agency) กับหน่วยงานด้านการบินลาดตระเวนและเฝ้าตรวจทางอากาศเข้าไว้ด้วยกัน เป็นหน่วยใหม่ใช้ชื่อว่า Air Force ISR Agency (AFISRA) ในปี ๒๕๕๐ ซึ่งมีภารกิจในการลาดตระเวน เฝ้าตรวจทางอากาศ เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวกรองทางอากาศ การป้องกันประเทศ และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation) และเพื่อให้ความสำคัญงานด้าน ISR มากยิ่งขึ้น จึงปรับโครงสร้างเป็น กองทัพอากาศที่ ๒๕ ในปี ๒๕๕๗ รับผิดชอบงานด้าน ISR กองทัพอากาศที่ ๒๕ มีภารกิจในการเตรียมกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ ตลอดจนการฝึก ให้มีขีดความสามารถด้านการข่าวกรอง การเฝ้าตรวจ และการลาดตระเวน และปฏิบัติงานร่วมกับศูนย์ยุทธการทางอากาศ (AOC) ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี โดยมีขีดความสามารถปฏิบัติการได้ทั่วโลก

๖.๑.๒ เทคโนโลยีและยุทธโศปกรณ์

กองทัพอากาศสหรัฐฯ มีการพัฒนาเทคโนโลยีและยุทธโศปกรณ์ในระบบตรวจจับ (Sensor) เครือข่ายการติดต่อสื่อสาร (Network) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีการลาดตระเวนและการเฝ้าตรวจทางอากาศเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร ข่าวกรองที่ต้องการ เชื่อถือได้ ถูกต้องเพียงพอและทันเวลา ก่อนตัดสินใจ (Decision Maker) สั่งการให้หน่วยปฏิบัติ (Shooter) โจมตีเป้าหมาย โดยปัจจุบันสหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ เป็นอากาศยานหลักในการติดตั้ง Sensor เพื่อการลาดตระเวนและเฝ้าตรวจ โดยแบ่งอากาศยานไร้คนขับ เป็นประเภทขนาดเล็ก (Small/Micro UAV) ประเภทบินได้นานที่ความสูงต่ำ (Low Altitude, Long Endurance: LALE) ประเภทบินได้นานที่ความสูงปานกลาง (Medium Altitude, Long Endurance: MALE) ประเภทบินได้นานที่ความสูงมาก (High Altitude, Long Endurance: HALE) และประเภทบินได้นานที่ความสูงมากและตรวจจับได้ยาก (High Altitude, Long Endurance Low-Observable) โดยมีขีดความสามารถปฏิบัติการได้ทั่วโลก อย่างน้อย ๖๕ ฐานปฏิบัติการทั่วโลก โดยใช้เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร และระบบควบคุมบังคับบัญชา (C2) ที่รวดเร็ว เชื่อมต่อกับฐานปฏิบัติการทั่วโลก หลักการของงานด้าน ISR คือ เน้นการได้มาซึ่งเป้าหมาย จนถึงการโจมตีต่อเป้าหมาย นอกจากนี้ กองทัพอากาศสหรัฐฯ ยังมีเครื่องบินถ่ายภาพทางอากาศ ในการถ่ายภาพทางอากาศทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ด้วยกล้องแบบ Electro-Optical/Infrared (EO/IR) รวมทั้งภาพถ่ายจากดาวเทียม ส่วนการลาดตระเวนทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะติดตั้งอุปกรณ์ดักฟังบนอากาศยาน เพื่อให้ได้ข่าวกรองทางการสัญญาณ (Signals Intelligence: SIGINT) ที่ประกอบด้วย ข่าวกรองทางการสื่อสาร (Communications Intelligence: COMINT) และข่าวกรองทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Intelligence: ELINT)

๖.๑.๓ กระบวนการปฏิบัติการกิจด้าน ISR ของกองทัพอากาศสหรัฐฯ

วงรอบข่าวกรองเป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักของกระบวนการทำงานด้านการข่าวกรอง วงรอบข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ มีทั้งหมด ๕ ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การรวบรวมข่าวสาร (Collection) การประมวลผลและการใช้ประโยชน์

(Processing and Exploitation) การวิเคราะห์และการผลิต (Analysis and Production) และกระจาย (Dissemination)

กระบวนการด้าน ISR ของกองทัพสหรัฐฯ มีหลักการเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมาย เพื่อเตรียมไว้สำหรับการโจมตี ซึ่งกองทัพสหรัฐฯ แบ่งเป้าหมายเป็น ๒ ชนิดคือ เป้าหมายที่มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ (Deliberate Targeting) คือเป้าหมายที่มีเวลาในการพิจารณา ในการติดตาม วิเคราะห์ พิจารณา ลำดับความสำคัญ อย่างประณีต ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงมากนัก สามารถใช้กระบวนการวงรอบการข่าวกรองได้และส่วนใหญ่ไม่ใช่เรื่องเร่งด่วน สามารถดำเนินการตั้งแต่มองสงบ และเป้าหมายที่มีการเคลื่อนที่ (Dynamic Targeting) เป็นเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้ง หรือมีเวลาจำกัดในการติดตาม วิเคราะห์ พิจารณาเป้าหมาย ในสถานการณ์การรบ ซึ่งอาจเป็นเป้าหมายสำคัญ เกิดขึ้นทันที ต้องโจมตีเร่งด่วน ส่วนใหญ่เป็นเป้าหมายยุทธวิธี

ในสถานการณ์การรบ กองทัพอากาศสหรัฐฯ มีกระบวนการวงรอบการกำหนดเป้าหมาย (Find, Fix, Track, Target, Engage, Assess: F2T2EA หรือเรียกว่า Kill Chain) ใช้สำหรับเป้าหมายที่มีการเคลื่อนที่ (Dynamic Targeting) โดยเฉพาะ มีการใช้กำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของ ISR เข้ามาเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนเริ่มจาก การค้นหา (Find) การเฝ้าติดตามค้นหาเป้าหมายในพื้นที่ที่กำหนดตามความต้องการข่าวสาร การพิจารณา (Fix) เมื่อพบเป้าหมายที่น่าสงสัยตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจะใช้ความคิด พิจารณา ติดตามพฤติกรรมและตรวจสอบกับฐานข้อมูลด้านการข่าว การติดตาม (Track) ยังคงเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวของเป้าหมาย ตรวจสอบพิกัด ตรวจสอบกับฐานข้อมูลด้านการข่าวและแหล่งข่าวอื่น ๆ เพื่อยืนยัน การกำหนดเป็นเป้าหมาย (Target) เมื่อผ่านการพิสูจน์ทราบว่าเป็นเป้าหมายให้กำหนดเป็นเป้าหมาย พิกัด อาวุธที่เหมาะสม เตรียมและขออนุมัติโจมตีเป้าหมาย การโจมตี (Engage) เป็นขั้นตอนการโจมตีเป้าหมาย และสุดท้ายการประเมินผล (Assess) ประเมินผลการทำลาย

หน่วยงานด้าน ISR ของกองทัพสหรัฐฯ จึงเกี่ยวข้องและเป็นหน่วยปฏิบัติตามกระบวนการวงรอบ Kill Chain โดยตรง ในหลายขั้นตอน โดยสรุป ความสำเร็จของกระบวนการวงรอบ Kill Chain ประกอบด้วยหน่วยเกี่ยวข้อง ได้แก่ ระบบการตรวจจับ (Sensor) เครือข่าย (Network) กระบวนการตัดสินใจ (Decision Making) หน่วยปฏิบัติ (Shooter) โดยมีกำลังพลด้านต่าง ๆ เป็นผู้ปฏิบัติ จึงเป็นที่มาของการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operation : NCO)

๖.๒ การปฏิบัติงาน ISR ของกองทัพอากาศ

๖.๒.๑ โครงสร้างการจัดหน่วยด้าน ISR ของกองทัพอากาศ ในระดับฝ่ายอำนวยการ และระดับปฏิบัติการ ดังนี้

๖.๒.๑.๑ ในระดับฝ่ายอำนวยการ กรมข่าวทหารอากาศ ที่มีสำนักข่าวกรอง ซึ่งประกอบด้วย กองข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ กองข่าวกรองยุทธวิธี กองปฏิบัติการข่าว และกองข่าวกรองการเฝ้าตรวจและลาดตระเวน เป็นหน่วยงานในการดำเนินการด้านการข่าวกรอง ทั้งปวงของกองทัพอากาศ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากระบบตรวจจับ ส่วนกรมยุทธการทหารอากาศ

ดูแลด้านการปฏิบัติการ ในระดับฝ่ายอำนวยการ ส่วนกรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทหารอากาศ ดูแลด้านเครือข่ายการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคม

๖.๒.๑.๒ ในระดับปฏิบัติการ กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ โดยศูนย์ลาดตระเวนทางอากาศและเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ มีภารกิจในการลาดตระเวนทางอากาศ และการเฝ้าตรวจทางอากาศ เพื่อให้ได้ผลผลิตด้านการข่าวกรองทางอากาศ โดยใช้แหล่งข่าวจากระบบการตรวจจับ (Sensor) เช่น ระบบเรดาร์ป้องกันทางอากาศ เรดาร์ตรวจการณ์แบบเคลื่อนที่ทั้งภาคพื้นและภาคอากาศ เครื่องบินลาดตระเวนทางอากาศด้วยกล้องถ่ายภาพทางอากาศชนิดต่าง ๆ และอุปกรณ์ลาดตระเวนทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้อำนาจของศูนย์ยุทธการทางอากาศ (ศยอ.๓) สั่งการหน่วยบินยุทธวิธี ปฏิบัติการในภารกิจการลาดตระเวนทางอากาศ ซึ่งยังมีข้อจำกัดในการนำผลการลาดตระเวนทางอากาศไปประมวลผล แปลความ วิเคราะห์และใช้ประโยชน์ด้านการข่าวกรอง เนื่องจากไม่ได้มีหน่วยข่าวกรองปฏิบัติตามวงรอบการข่าวกรองในศูนย์ยุทธการทางอากาศ ทำให้วงรอบข่าวกรองของกองทัพอากาศที่ได้จากการลาดตระเวนทางอากาศไม่ครบขั้นตอน และขาดหน่วยรับผิดชอบโดยตรง ข้อมูลจากการรวบรวมข่าวสาร (การลาดตระเวนทางอากาศ) การประมวลผล ข้อมูลจากระบบตรวจจับ และการวิเคราะห์และผลิตข่าวกรอง ไม่ต่อเนื่องและไม่มีหน่วยรับผิดชอบด้านการข่าวกรอง ในระดับปฏิบัติตามวงรอบข่าวกรองที่ชัดเจน ในส่วนข้อมูลการยุทธ ศูนย์ยุทธการทางอากาศ เนื่องจากโครงสร้างปกติ (เตรียมกำลัง) ของศูนย์การลาดตระเวนทางอากาศและเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ ไม่มีภารกิจด้านการข่าวกรอง ที่สามารถปฏิบัติงานในโครงสร้างการใช้กำลังของศูนย์ยุทธการทางอากาศได้

๖.๒.๒ เทคโนโลยีและยุทธโธปกรณ์ด้าน ISR ของกองทัพอากาศ

กองทัพอากาศอยู่ระหว่างการพัฒนาอากาศยานและอุปกรณ์ตรวจจับ ประกอบกับอากาศยานที่เคยมีเพียงพอในการลาดตระเวนทางอากาศ เริ่มมีปัญหาด้านการซ่อมบำรุงและปลดประจำการ ทำให้มีจำนวนไม่เพียงพอ อุปกรณ์ถึงแม้บางส่วนจะยังคงใช้ได้ดี แต่ก็ไม่สามารถนำไปติดตั้งกับอากาศยานแบบอื่นได้ และอากาศยานกับอุปกรณ์ถ่ายภาพหมดอายุไม่พร้อมกัน ทำให้ไม่มีความพร้อมในการใช้งาน กองทัพอากาศมีการจัดหาอากาศยานแบบ DA-42 MMP และอากาศยานไร้คนขับแบบ Aerostar BP ที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจลาดตระเวนและเฝ้าตรวจทางอากาศ มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาระบบ ISR ของกองทัพอากาศไปสู่ระบบดิจิทัลที่สามารถส่งข้อมูลได้ทันเวลา กองทัพอากาศได้จัดหาอากาศยานแบบ P180 Avanti II ที่สามารถติดตั้งกล้องถ่ายภาพทางเฉียงระยะไกลระยะไม่น้อยกว่า ๕๐ กิโลเมตร เข้าประจำการแทนอากาศยานที่ปลดประจำการ และอยู่ระหว่างการจัดหาอากาศยานลาดตระเวนทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีขีดความสามารถทั้งการลาดตระเวนทางอิเล็กทรอนิกส์และทางการสื่อสาร (ELINT & COMINT) ให้ได้ข่าวกรองสนับสนุนการจัดทำทำเนียบกำลังรบ และ Threat Library ให้กับเครื่องบินรบรุ่นใหม่แบบ JAS 39 C/D

ปัจจุบันอยู่ในช่วงการเปลี่ยนอากาศยานและอุปกรณ์การลาดตระเวนทางอากาศ เป็นระบบดิจิทัลยุคใหม่ ที่ต้องใช้ระยะเวลา งบประมาณและการถ่ายทอดองค์ความรู้ กองทัพอากาศยังคงมีความต้องการอากาศยานเพื่อการลาดตระเวนทางอากาศ ในหลายภารกิจที่เป็นภารกิจของกองทัพอากาศเอง และภารกิจที่ได้รับภารกิจรับการสนับสนุน

จากกองกำลังภาคพื้นอยู่เป็นประจำ รวมทั้งการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาสาธารณภัย (HADR)

๖.๒.๓ กำลังพลด้าน ISR ของกองทัพอากาศ

กำลังพลที่เกี่ยวข้องกับงานด้าน ISR แยกกันปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการจัดหน่วยที่ยังไม่มีการรวมงานด้านการข่าวกรอง กับงานการลาดตระเวนและการเฝ้าตรวจเข้าด้วยกัน อย่างเป็นทางการในรูปแบบ หน่วยปฏิบัติในอัตราปกติ ไม่พร้อมสนับสนุนการปฏิบัติในส่วนข้อมูลการยุทธ ของศูนย์ยุทธการทางอากาศ

กำลังพลของกองทัพอากาศ ได้รับการศึกษาเพิ่มเติมทางวิชาการด้าน ISR จากกองทัพอากาศสหรัฐฯ ในขั้นต้นและขั้นกลาง หลักสูตรการแปลความและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ ในปี ๒๕๕๙ และหลักสูตร Intermediate Intelligence Applications ในปี ๒๕๖๐ เพื่อให้มีความรู้ข่าวกรองทางอากาศ ที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของเป้าหมายและอาวุธวงรอบการกำหนดเป้าหมาย (F2T2EA) ในภารกิจ Dynamic Target ที่ต้องการความรวดเร็วในการโจมตีเป้าหมาย ที่มีการเคลื่อนที่ ตามความสำคัญเร่งด่วน ที่ต้องการทีมงานด้านการข่าวกรอง การเตรียมสนามรบด้านการข่าว (IPB) โดยมีฐานข้อมูลด้านการข่าวกรองที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง การลาดตระเวนด้วยอากาศยานไร้คนขับ การเฝ้าติดตามเป้าหมายได้ทันเวลาปัจจุบัน

การรับส่งข้อมูลเป้าหมาย การพิจารณาเป้าหมาย การอนุมัติโจมตีเป้าหมาย ตลอดจนความพร้อมของอากาศยานที่จะโจมตีเป้าหมาย เป็นกำลังพลที่จะต้องมีการฝึกอบรมและปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ในสภาพปัจจุบัน หลักนิยมพื้นฐานกองทัพอากาศและหลักนิยมปฏิบัติการยังไม่ได้กำหนดไว้ เป็นเพียงแค่การประยุกต์ใช้สำหรับฝึกร่วมกับต่างประเทศเท่านั้น แต่ก็ไม่ทราบขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นเพียงการปฏิบัติการของส่วนอำนาจการฝึกที่กำหนดสถานการณ์ แต่การฝึกผสม COPE TIGER 2017 มีการนำวงรอบระบบ ISR Operation เข้ามาร่วมการฝึกอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๖.๒.๔ กระบวนการด้าน ISR ของกองทัพอากาศ

วงรอบข่าวกรองของกองทัพอากาศประกอบด้วยวิธีการ ๔ ขั้น คือ การวางแผนรวบรวมข่าวสาร (Planning) การรวบรวมข่าวสาร (Collection) การดำเนินการวิธีข่าวกรอง (Processing) การกระจายข่าวกรอง (Dissemination) เป็นกระบวนการพื้นฐานในการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวกรองของกองทัพอากาศ โดยการรวบรวมข่าวสาร จากการเฝ้าตรวจและลาดตระเวนทางอากาศ เป็นหัวใจหลักของข่าวกรองทางอากาศ เนื่องจากเป็นกองทัพเดียวที่มีภารกิจในการลาดตระเวนทางอากาศด้วยอากาศยาน โดยการลาดตระเวนทางอากาศเพื่อให้ได้มาซึ่งภาพถ่ายเป้าหมาย โดยกองทัพอากาศแบ่งประเภทของเป้าหมายออกเป็น ๒ ประเภทคือ เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ ข้อมูลของประเทศต่าง ๆ ในระดับยุทธศาสตร์ เช่น เป้าหมายการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ ที่มีผลต่อภาพรวมของประเทศ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าว เกินขีดความสามารถของอากาศยานของกองทัพอากาศ จึงอาจใช้ข่าวกรองบุคคลหรือภาพถ่ายดาวเทียม ส่วนเป้าหมายทางยุทธวิธี เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งทางทหาร ความเคลื่อนไหวกิจกรรมทางทหาร หรือเป้าหมายที่มีการเคลื่อนที่ในการดำเนินกลยุทธ์ มีพื้นที่ที่ใกล้แนวชายแดน ซึ่งสามารถใช้อากาศยานของกองทัพอากาศในการถ่ายภาพทางอากาศได้

โดยในส่วนข้อมูลการยุทธ ศูนย์ยุทธการทางอากาศ ยังไม่มีการปฏิบัติตามวงรอบข่าวกรอง อย่างเป็นรูปธรรม

การบินลาดตระเวนทางอากาศของกองทัพอากาศ มีขีดความสามารถ เพื่อให้ได้ภาพถ่ายทางอากาศที่อยู่ใกล้แนวชายแดน ตามขีดความสามารถของอากาศยานและอุปกรณ์สนับสนุนเหล่าทัพและจัดทำเป็นแฟ้มเป้าหมายตามสถานการณ์

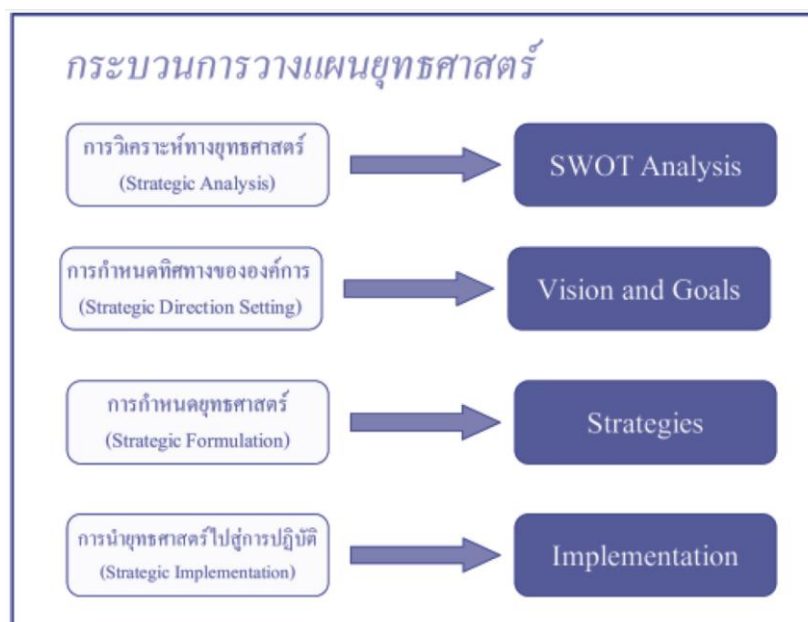
ส่วนขั้นตอนกระบวนการงานที่มีการใช้วงรอบการกำหนดเป้าหมาย (F2T2EA) ยังไม่มีการกำหนดไว้ในหลักนิยมปฏิบัติการ และยังไม่มีการสั่งให้ปฏิบัติ แต่เป็นการทบทวนขั้นตอนเพื่อการฝึกผสมกับสหรัฐฯ เท่านั้น

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) คือ การวิเคราะห์และกำหนดแนวทางที่ดีที่สุด ภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ที่ต้องการ โดยจะต้องศึกษาข้อมูลสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกอย่างรอบด้านมาประกอบการพิจารณา

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ควรจะเป็นในลักษณะของกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และไม่มีวันสิ้นสุด ทั้งนี้ เนื่องจากยุทธศาสตร์และแนวทางในการปฏิบัติที่ได้พัฒนาขึ้นมาในช่วงเวลาหนึ่ง อาจจะไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ ณ อีกช่วงเวลาหนึ่ง นอกจากนี้ ผลกระทบจากบริษัทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ย่อมทำให้ส่วนราชการต้องมีการทบทวนและปรับยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่องเช่นกัน

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ของแต่ละส่วนราชการนั้น ควรมีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง มากกว่าการเริ่มต้นด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์จากฐานของกรม
แผนภาพที่ ๒ - ๓ กระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ๒๕๕๑ : ๑๒

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบไปด้วยกระบวนการที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน

๑. การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Analysis) เป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยและสถานะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ทั้งภายนอกและภายในองค์กรด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อที่จะได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งสถานะของตัวองค์กรได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์จะบอกให้ทราบว่าปัจจัยหรือสถานะแวดล้อมภายนอกมีลักษณะอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด และก่อให้เกิดโอกาสและข้อจำกัดต่อองค์กรได้อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์จะช่วยให้องค์กรทราบถึงทรัพยากร (Resources) และความสามารถ (Capabilities) ต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในองค์กรว่าเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนอย่างไร ซึ่งการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์เปรียบเสมือนการตอบคำถามที่สำคัญคือ ปัจจุบันองค์กรของเราอยู่ ณ จุดไหน ? (Where are we now ?)

๒. การกำหนดทิศทางขององค์กร (Strategic Direction Setting) เป็นการกำหนดทิศทางที่องค์กรต้องการมุ่งไปสู่ เปรียบเสมือนเป็นผลลัพธ์ระดับสูงที่องค์กรต้องการที่จะบรรลุ ได้แก่ การกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ ค่านิยม เป้าประสงค์ระยะสั้นและระยะยาวขององค์กร การกำหนดทิศทางขององค์กรจะเป็นการบ่งชี้ว่าองค์กรจะมุ่งไปในทิศทางใด ในการกำหนดทิศทางขององค์กรนั้น เปรียบเสมือนการตอบคำถามที่สำคัญที่สุดและมักจะเป็นคำถามที่ถูกละเลยมากที่สุดก็คือ องค์กรของเราต้องการไปสู่จุดไหน? (Where do we want to go?) ซึ่งการตอบคำถามนี้จะช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถพิจารณาได้ว่าทิศทางหรือสิ่งที่องค์กรจะเป็นในอนาคตข้างหน้าคืออะไร การกำหนดทิศทางขององค์กรที่ดีและชัดเจนย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรต่อไป เนื่องจากองค์กรจะมีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน บรรลุได้ และวัดผลได้ ซึ่งทำให้การกำหนดกลยุทธ์มีความชัดเจนและสามารถไปปฏิบัติได้ ดังนั้น ในการวางแผนยุทธศาสตร์ถ้าขาดการกำหนดทิศทางขององค์กรที่ดีและชัดเจนแล้วองค์กรประกอบอื่น ๆ ย่อมไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Formulation) คือการนำข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการกำหนดทิศทางขององค์กร และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายในองค์กร มาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ในระดับและรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการประเมินและคัดเลือกกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมกับองค์กรมากที่สุด ซึ่งการจัดทำยุทธศาสตร์เปรียบเสมือนการตอบคำถามว่า เราจะไปสู่จุดนั้นได้อย่างไร? หรือ เราจะไปสู่การบรรลุทิศทางขององค์กรได้อย่างไร ? (How do we get there?) ซึ่งในการจัดทำยุทธศาสตร์นั้น ผู้จัดทำต้องพึงระลึกเสมอว่าการจัดทำยุทธศาสตร์นั้น เป็นการกำหนดแนวทาง วิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุถึงวิสัยทัศน์ และภารกิจที่ได้กำหนดไว้ โดยนำเอาปัจจัยทั้งภายนอกและภายในองค์กรมาพิจารณาประกอบ

จะเห็นได้ว่าการจัดทำยุทธศาสตร์นั้นเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาทั้งในภาพกว้างและทางลึกพอสมควร นอกจากนี้การจัดทำยุทธศาสตร์ยังไม่ใช้เพียงแค่การคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ เพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้เท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พิจารณากิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งที่ได้ดำเนินการไปแล้วและกำลังดำเนินการอยู่ ถ้ายุทธศาสตร์เหล่านี้ประสบผลสำเร็จเป็นยุทธศาสตร์ที่ดีและเกิดประโยชน์แก่องค์กร องค์กรก็ควรที่จะใช้ยุทธศาสตร์เหล่านั้นต่อไป ดังนั้น

การเปลี่ยนแปลงทางยุทธศาสตร์หรือการจัดทำยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ จึงควรทำเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เข้ามาส่งผลกระทบต่อองค์กร หรือเมื่อมีความจำเป็น

สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารขององค์กรจะต้องคำนึงถึงตลอดเวลา ได้แก่ การที่ยุทธศาสตร์เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและเป็นกิจกรรมที่ดำเนินอยู่ตลอดเวลา เมื่อกำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรแล้ว ภารกิจและวัตถุประสงค์นั้นอาจจะสามารถอยู่ได้เป็นเวลาหลายปี โดยไม่เปลี่ยนแปลง แต่ยุทธศาสตร์หรือวิธีการในการบรรลุภารกิจและวัตถุประสงค์นั้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้นยุทธศาสตร์จึงควรมีความพร้อมและความสามารถที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดล่วงหน้า หรือมีลักษณะของความเป็นพลวัต (Dynamic)

๔. การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) เป็นขั้นตอนสุดท้าย แต่เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างมากในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ เมื่อองค์กรได้กำหนดทิศทางขององค์กร วิเคราะห์ปัจจัยด้านต่าง ๆ และจัดทำยุทธศาสตร์แล้ว จะต้องนำยุทธศาสตร์ที่ได้วางแผนจัดทำและคัดเลือกไว้ มาดำเนินการประยุกต์ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ถ้าในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ขาดขั้นตอนนี้แล้ว สิ่งที่ผู้บริหารขององค์กรได้วิเคราะห์จัดทำไว้ก็จะไม่เกิดผลขึ้นจริงนอกจากนี้ถึงแม้จะมีการวิเคราะห์หรือวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ไว้ดีเพียงใด แต่ถ้าการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ขององค์กรไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความพยายามในการวิเคราะห์ หรือวางแผนก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อองค์กร ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสามารถในการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติเปรียบเสมือนการตอบคำถามว่าเราจะต้องทำหรือเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง? เพื่อนำยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ (What do we have to do or change?)

กิจกรรมหลักในการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติคือ การพิจารณาว่าจะทำอย่างไร จึงจะทำให้ยุทธศาสตร์ที่ได้วางแผนและเลือกไว้ สามารถนำมาใช้ดำเนินงานได้ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ การนำไปสู่การปฏิบัติมักจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร อาทิ

๑. การเสริมสร้างทักษะความสามารถของบุคลากรทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กร

๒. การจัดโครงสร้างในการบริหารและระบบในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์กรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ขององค์กร

๓. การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ภายในองค์กรไปสู่หน่วยงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินตามยุทธศาสตร์ขององค์กร

๔. การจูงใจบุคลากรภายในองค์กรเพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ อาจจะรวมไปถึงการปรับเปลี่ยนลักษณะงานและพฤติกรรมในการทำงานให้เหมาะสม

๕. การมีนโยบายในการบริหารงานในระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเกื้อหนุนต่อยุทธศาสตร์ขององค์กร

๖. การมีวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยม ที่สอดคล้องและสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ขององค์กร

๗. การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในองค์กร

๘. การประเมินและตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์กร

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการบริหารยุทธศาสตร์ ทั้ง ๔ ประการ จะพบว่าเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่การวิเคราะห์ การกำหนดทิศทาง การกำหนดยุทธศาสตร์ และการนำไปสู่การปฏิบัติ แต่ในทางปฏิบัติแล้วพบว่า องค์ประกอบทั้ง ๔ ประการ อาจเป็นกระบวนการที่ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่อง แต่จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา เช่น การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์เป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินอยู่ตลอดเวลา มิใช่ทำเสร็จแล้วก็จบไป ในการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ยังจะต้องมีการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติแล้ว ส่วนประกอบต่าง ๆ ของการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ไม่ได้มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนอย่างนี้ หรือไม่จำเป็นที่จะต้องมีการแบ่งแยกลำดับก่อนหลังแบบนี้เสมอไป เช่น ผู้บริหารอาจจะต้องวิเคราะห์และพิจารณาไปในขณะเดียวกันว่า ยุทธศาสตร์ที่กำลังจะจัดทำขึ้นมา นั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใด หรือถ้าจะต้องปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างภายในองค์กร

ประโยชน์ของการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

๑. ช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดแผนงาน ขั้นตอน กระบวนการ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับกรอบระยะเวลา

๒. ช่วยให้องค์กรสามารถพิจารณาคัดผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม **ข้อควรคำนึงในการนำไปใช้**

การกำหนดกระบวนการในการวางแผนยุทธศาสตร์ ควรพิจารณาถึงประเด็นสำคัญ

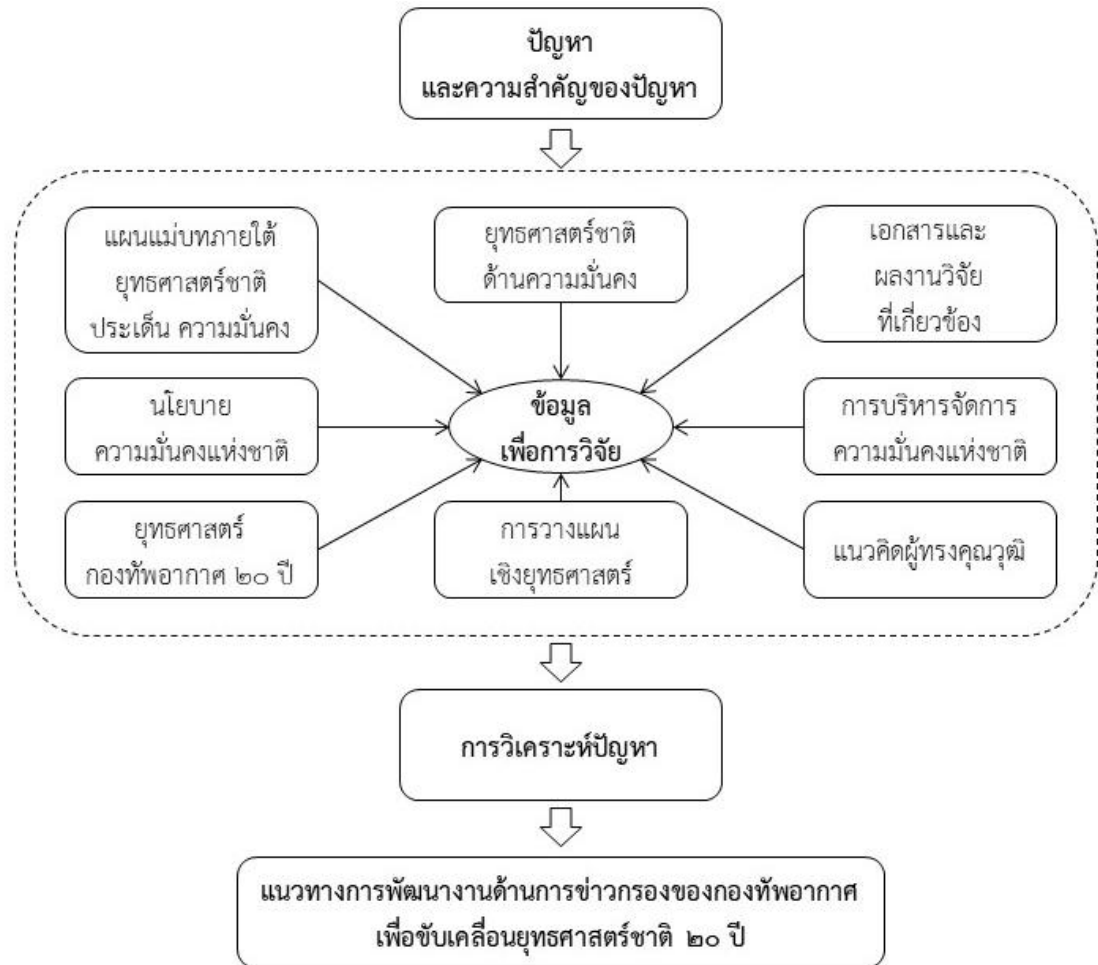
๒ ประการ ประกอบด้วย

๑. การกำหนดกรอบระยะเวลาที่มีความเหมาะสม ส่วนราชการต้องมีการกำหนดแผนงานโดยพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น กรอบระยะเวลาในการจัดส่งแผนยุทธศาสตร์ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือกรอบระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน ให้มีความเหมาะสม สอดคล้อง ไม่ทำให้กระบวนการมีความเร่งรีบจนเกินไป

๒. การกำหนดผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนยุทธศาสตร์ในแต่ละขั้นตอน เช่น ในการทราบความต้องการของผู้รับบริการ ควรให้ความสำคัญต่อการได้มาซึ่งความต้องการของผู้รับบริการในแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม หรือในขั้นตอนการกำหนดยุทธศาสตร์ ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมในยุทธศาสตร์ขององค์กรร่วมกัน เป็นต้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ ๒ - ๔ กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ นโยบาย ทฤษฎี และแนวคิดด้านการข่าวกรอง สามารถวิเคราะห์เป็นบทสรุปของบทนี้ ได้ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทุกระดับของไทย กำหนดให้มีการพัฒนาด้านการข่าวกรอง โดยมุ่งเน้นการบูรณาการ

๒. ลำดับความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์ด้านการข่าวกรอง ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพไทย พ.ศ.๒๕๕๘ และยุทธศาสตร์

กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณารายละเอียดของแต่ละ ยุทธศาสตร์ พบว่า มีการกล่าวถึงการพัฒนาด้านการข่าวกรองอย่างชัดเจน แต่ไม่ชัดเจน ทำให้ยาก ต่อการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดการบูรณาการที่เป็นรูปธรรม

๓. การบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ มีสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบ มีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหน่วยงานฝ่ายเลขาธิการ และมีสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการข่าวกรอง ตาม พ.ร.บ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒ โดยมีหน้าที่ สร้างภาพการรับรู้สถานการณ์ในประเด็นปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ และภัยคุกคาม รวมถึง หนทางปฏิบัติของภัยคุกคาม ให้กับสภาความมั่นคงแห่งชาติ ดังนั้นหน่วยงานด้านการข่าวกรองของไทย ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร จะต้องสนับสนุนข่าวสารการข่าวกรอง ให้กับสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผ่านศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งประเด็นนี้ ไม่ปรากฏอย่างชัดเจน ในยุทธศาสตร์ด้านการข่าวกรองของหน่วยงานทางทหาร

๔. การดำเนินการรองรับภัยคุกคามทางไซเบอร์ เป็นกรณีศึกษาที่ดีสำหรับนำไป ประยุกต์ใช้กับภัยคุกคามรูปแบบอื่น โดยหน่วยงานรับผิดชอบหลักคือ “สำนักงานคณะกรรมการ รักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ” และมี พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒ เป็นกรอบในการดำเนินการที่ชัดเจน แต่อาจต้องติดตามการปฏิบัติและประเมินผล การดำเนินการในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สามารถนำไป ขยายผลสู่ภัยคุกคามรูปแบบอื่นได้

๕. หลักนิยมด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับการ บูรณาการทรัพยากรด้านการข่าวกรอง และการบริหารจัดการงานด้านการข่าวกรองของกองทัพ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ แม้ขีดความสามารถด้านการข่าวกรอง ของกองทัพอากาศ จะเทียบไม่ได้กับกองทัพอากาศสหรัฐฯ แต่หากมีการบริหารจัดการที่ดี สามารถ บูรณาการด้านการข่าวกรองกับประชาคมข่าวกรองอย่างมีประสิทธิภาพ ก็เพียงพอสำหรับภารกิจของ กองทัพอากาศในการป้องกันประเทศ และสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ ด้านอื่น ๆ

บทที่ ๓

การนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

การนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) เป็นกระบวนการในขั้นตอนที่ ๔ ของการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งมี ๔ ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดยุทธศาสตร์ และการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุด ทำให้การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จมากที่สุด และถือได้ว่าเป็นจุดหักเหของความสำเร็จในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ จะสำเร็จได้ด้วย การปิดช่องว่างทางยุทธศาสตร์ การพัฒนาสมรรถนะของกำลังพลให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การสร้างความมุ่งมั่นและพันธะผูกพันต่อยุทธศาสตร์ ซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญคือ บทบาทของผู้นาองค์กร การกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุน การสร้างแรงจูงใจ และวัฒนธรรมองค์กรที่สอดคล้องกับกลยุทธ์

ความเชื่อมโยงแนวทางการพัฒนา และเป้าหมาย ในระดับต่าง ๆ

การพัฒนาระบบงานข้าราชการแห่งชาติ ให้มีขีดความสามารถเพียงพอต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยเฉพาะประเด็น “ความมั่นคง” นั้น หน่วยงานด้านความมั่นคงทุกหน่วย จำต้องกำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านการข้าราชการของตน ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายงานด้านการข้าราชการตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสามารถอธิบายความเชื่อมโยงได้ดังนี้

๑. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง

“แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง” ถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลัก ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในภาพรวมที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในระยะ ๒๐ ปี ตามที่ยุทธศาสตร์ชาติ “ด้านความมั่นคง” ได้กำหนดเอาไว้ ซึ่งก็คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมีเป้าหมายสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข (๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ (๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น จึงได้กำหนดแผนย่อย แนวทางการพัฒนาเป้าหมายและตัวชี้วัด ในห้วงระยะเวลา ๕ - ๑๐ - ๑๕ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประกอบด้วย ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ดำเนินการ “ปรับสภาพแวดล้อม พร้อมแก้ไขปัญหา” ให้ลดระดับลงอย่างมีนัยยะสำคัญ สำหรับ ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จะดำเนินการให้ “ปัญหาเกาหมัดไป ปัญหาใหม่ไม่เกิด” เอื้อต่อการบริหารประเทศมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นฐานนำไปสู่เป้าหมายในช่วงปี พ.ศ.

๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ที่กำหนดไว้ว่า “ประเทศชาติพัฒนา ปวงประชาร่วมผลักดัน” จนกระทั่งสามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้ายในห้วงปี พ.ศ.๒๕๗๖ - ๒๕๘๐ ที่ว่า “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” ในที่สุด โดยสาระสำคัญประกอบไปด้วยแผนย่อยจำนวนทั้งสิ้น ๕ แผนย่อย ได้แก่

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างความสงบให้เกิดขึ้นในประเทศชาติ บ้านเมือง เอื้อต่อการบริหารและพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายที่กำหนด สังคมมีความเข้มแข็งสามัคคีปรองดอง ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข

แนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สร้างความรักความสามัคคี ความสานึกจงรักภักดี และความภาคภูมิใจในชาติ ให้เกิดขึ้นกับประชาชนทุกหมู่เหล่า ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ มี ๕ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความมั่นคงของมนุษย์ (๒) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๓) การพัฒนาการเมือง (๔) การสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ และ (๕) การบูรณาการกลไกการบริหารจัดการความมั่นคง (รายละเอียดของแนวทางการพัฒนาในด้านนี้ จะไปปรากฏอยู่ในแนวทางการพัฒนาการบูรณาการกลไกการบริหารจัดการความมั่นคงของแผนย่อยที่ ๕ ด้านการพัฒนาการกลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม)

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจัง ให้หมดไปในที่สุด (ภายใน ๑๐ ปี) พร้อมทั้งพัฒนากลไก เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึง พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน และการพัฒนาประเทศ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงเป็นไปอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นระบบ จึงได้มีการแบ่งแผนย่อยด้านนี้ออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ และส่วนการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ

แนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือ การวิเคราะห์และระบุสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาในแต่ละเรื่องให้ชัดเจน วางแผนบูรณาการในการแก้ไขปัญหาตามลำดับความเร่งด่วนของปัญหา มีการติดตามตรวจสอบที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนจนพัฒนากลไกในการเฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและอาจจะเกิดขึ้นใหม่ ให้ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ๑๕ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์ (๓) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

(๔) การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง (๕) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย (๖) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๗) การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ (๘) การเฝ้าระวังและป้องกันประเด็นทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง (๙) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (๑๐) การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (๑๑) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติพื้นที่ชายแดน (๑๒) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (๑๓) การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน (๑๔) การพิทักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๑๕) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงเฉพาะกรณี

สำหรับส่วนการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ๕ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม (๒) การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางบก (๓) การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (๔) การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางอากาศ และ (๕) การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และองค์การนานาชาติ

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศ ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ สามารถติดตาม แจ้งเตือน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และรับมือกับภัยคุกคาม รวมทั้งปัญหาที่อาจกระทบต่อความมั่นคงในทุกมิติทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ตลอดจนสามารถพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน และการพัฒนาประเทศ ได้ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด

แนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือ พัฒนาระบบงานด้านการข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระงับยับยั้ง ป้องกันปัญหาและภัยคุกคาม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนจะเกิดเหตุการณ์หรือเหตุการณ์จะลุกลามต่อไป ในขณะเดียวกัน จะต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพ และหน่วยงานด้านความมั่นคง ทั้งคน เครื่องมือ/ยุทธโศปกรณ์ แผนปฏิบัติการ ตลอดจนการฝึกและระบบการจัดการ ให้มีความพร้อมอย่างเพียงพอ และเป็นรูปธรรม ในการเผชิญกับภัยคุกคามต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น ภัยจากการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ตลอดจนสาธารณภัยและภัยพิบัติต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจัดทำแนวทางการบริหารจัดการ และ/หรือ แผนปฏิบัติการ ในการเผชิญกับภัยคุกคามแต่ละมิติ ให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ มี ๓ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ (๒) การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง และ (๓) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์การภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าให้กับ

ประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน ตลอดจนให้สามารถร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นด้วยแนวทางสันติวิธีอย่างยั่งยืน

แนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือ อาศัยการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในทุกกระดับ และทุกด้านกับนานาประเทศ ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียน พร้อมยึดมั่นในหลัก ความเป็นแกนกลางของอาเซียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง รวมไปถึงการเสริมสร้างความร่วมมือกับ ทุกประเทศ ให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปตามหลักกฎหมายและหลักการสากล บนพื้นฐานของ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ มี ๓ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การเสริมสร้าง และรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ (๒) การเสริมสร้าง และดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและ ความมั่นคงของภูมิภาค และ (๓) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ

๕ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีกลไกในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่เป็นรูปธรรม

แนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือ การปรับโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ และระบบการบริหารจัดการของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ มี ๓ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การบูรณาการ กลไกการบริหารจัดการความมั่นคง (๒) การบูรณาการข้อมูล ด้านความมั่นคง และ (๓) การขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ซึ่งครอบคลุมทั้ง ๕ แผนย่อย ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง เชื่อมโยง และส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันดังกล่าว ถือเป็นปัจจัย แห่งความสำเร็จที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เนื่องด้วยถึงแม้จะมียุทธศาสตร์ที่ครบถ้วน สมบูรณ์ แต่หากมิได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติ หรือนำไปปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ทั้ง ๕ แผนย่อยแล้ว ก็จะทำให้การดำเนินการไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ได้

ทั้งนี้ หากพิจารณาแนวทางการพัฒนาของ ๕ แผนย่อย ดังกล่าวข้างต้น ส่วนที่ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติ ประกอบด้วย

๑. พัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้าง พัฒนา และบูรณาการ ซึ่ดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศ ให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทโธปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูล ขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและ นำผลผลิตด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติและทุกด้าน รวมทั้งให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบประชารัฐและประชาคมข่าวกรอง ต่างประเทศ อย่างแน่นแฟ้น

แนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การดำเนินการข่าวกรองอย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การเสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นทางการในประชาคมข่าวกรอง และพัฒนา

เครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและภาคประชาชน (๓) การพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง (๔) เสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานข่าวกรอง และ (๕) พัฒนาเครื่องมือการประเมินสถานการณ์ในระดับยุทธศาสตร์

เป้าหมายคือ หน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัด คือ ประสิทธิภาพของหน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง

๒. การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เน้นความเป็นปึกแผ่นและความเป็นแกนกลางของอาเซียน ในการส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาค และบทบาทเชิงรุกที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบการทูตทุกระดับ ให้สามารถสร้างศักยภาพและส่งเสริมความร่วมมือในกรอบ ทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี รวมทั้งส่งเสริมความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติ โดยเฉพาะมิติการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และความมั่นคงของมนุษย์ ให้สามารถป้องกันและรับมือกับภัยความมั่นคงทุกรูปแบบ รวมถึงภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ยาเสพติด ภัยคุกคามด้านสุขภาพ และภัยพิบัติ เป็นต้น

แนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) ส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคง/ข่าวกรองกับประเทศเพื่อนบ้าน (๒) ป้องกันการแพร่ขยายของแนวคิดสุดโต่งที่นิยมใช้ความรุนแรงทั้งภายในประเทศและในภูมิภาคอาเซียนในเชิงรุก โดยการแลกเปลี่ยนข่าวกรองและกรณีศึกษา กับต่างประเทศ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ต้องและเป็นกลางเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ (๓) ผลักดันความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศต้นทาง (๔) สร้างเสริมความมั่นคงปลอดภัยทางทะเลในภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงทางทะเล การค้าทางทะเล และการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน และ (๕) ดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในบริบทที่เหมาะสม

เป้าหมายคือ ประเทศไทยมีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความท้าทายจากภายนอกได้ทุกรูปแบบสูงขึ้น ตัวชี้วัด คือ ระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงในทุกมิติกับประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ (อาทิ จำนวนการเยือน จำนวนความร่วมมือ ระดับความสัมพันธ์)

๓. บูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง มุ่งพัฒนาส่งเสริมการวางแผนคู่ขนานแบบบูรณาการ ให้สอดคล้องรองรับยุทธศาสตร์ชาติในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงการบริหารประเทศที่เกี่ยวข้องในทุกมิติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างผลักดันการบริหารจัดการตลอดถึงการบูรณาการการดำเนินการในทุกด้าน ให้ประสานสอดคล้องและสามารถปฏิบัติร่วมกันได้อย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งครอบคลุมการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติในทุกมิติอย่างยั่งยืน โดยการวางระบบการบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคงให้มีประสิทธิภาพ สามารถสนับสนุนการวางแผนและแก้ไขปัญหาความมั่นคงได้ทุกมิติทุกรูปแบบ โดยจัดทำแผนย่อย การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคงขึ้นรองรับ พร้อมทั้งกำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญ ไว้อย่างชัดเจนด้วย

แนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การวางแผนคู่ขนานกันทั้งทางตั้งและทางระดับ เพื่อให้แผนทุกระดับเสร็จสมบูรณ์ในเวลาไล่เลี่ยกัน สามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว

(๒) การทำงานแบบบูรณาการร่วมกันตั้งแต่ขั้นการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และ (๓) การบริหารจัดการข้อมูลด้านความมั่นคงแบบบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้มีข้อมูลที่ทันสมัย ถูกต้อง และสมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายคือ กลไกการบริหารจัดการความมั่นคงมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตัวชี้วัดคือ ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการจัดการความมั่นคง

๒. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)

แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการข่าวกรอง ประกอบด้วย การข่าวกรองและการประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง รองรับนโยบายที่ ๑๕ : พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

๑. ดำเนินงานด้านการข่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการเฝ้าระวังและการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อสนับสนุนการข่าวกรองด้านความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

๒. เสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง และหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ และพัฒนาเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน

๓. เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง และจัดทำแผนรวบรวมข่าวสาร รวมถึงพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนทางข่าวกรองกับทุกภาคส่วน โดยพัฒนาบุคลากรและเพิ่มศักยภาพของเทคโนโลยี ระบบฐานข้อมูล และองค์กรด้านการข่าว

๔. สร้างสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานข่าวกรอง

๕. พัฒนาเครื่องมือการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงในระดับยุทธศาสตร์

๖. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งหรือพัฒนาสถาบันหรือศูนย์อนาคตศึกษาด้านความมั่นคงเพื่อประเมินแนวโน้มด้านความมั่นคงระยะยาว

การรักษาคุณภาพสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ รองรับนโยบายที่ ๑๖ : เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยกำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

๑. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่าง ๆ ทั้งผู้นำและหน่วยงานความมั่นคงกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในอาเซียน และประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ต่อไทย

๒. ใช้ประโยชน์จากกลไกความร่วมมือที่มีอยู่เพื่อติดตามและผลักดันความร่วมมือระหว่างกัน และริเริ่มเพิ่มเติมในเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงพัฒนา ส่งเสริม และริเริ่มความร่วมมือโดยเฉพาะกับประเทศที่มีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์

๓. ส่งเสริมให้ไทยมีบทบาทที่สร้างสรรค์และรับผิดชอบให้เป็นที่ยอมรับในกรอบความร่วมมืออาเซียนและในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นผลประโยชน์ร่วม

๔. เสริมสร้างภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีต่อไทย ตลอดจนความตระหนักเกี่ยวกับบทบาทของไทยในเวทีระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

๕. ส่งเสริมให้บุคคลที่มีความสามารถของไทยและมีผลงานที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ เข้าดำรงตำแหน่งที่สำคัญในองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์การที่เกี่ยวข้องกับมิติงานความมั่นคง

๖. ส่งเสริมการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมหาอำนาจอย่างมีสมดุล โดยเฉพาะความสัมพันธ์ด้านการทหารและความมั่นคง รวมถึงส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกลุ่มประเทศอาเซียน

๗. ส่งเสริมบทบาทที่เป็นแกนกลางและการมีท่าทีร่วมกันของอาเซียนเพื่อรับมือความท้าทายต่าง ๆ ต่อความมั่นคงและเสถียรภาพ และเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองของภูมิภาค รวมถึงส่งเสริมการแก้ไขความขัดแย้งโดยใช้หลักกฎหมายระหว่างประเทศและแนวทางสันติวิธี

๓. ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

กำหนดให้ทีมงานข่าวกรองที่มีคุณภาพสามารถรับมือและแจ้งเตือนภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนและเอื้อต่อการสร้างโอกาส และผลประโยชน์ในการแข่งขันในเวทีโลกของไทย เสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพ ในประชาคมข่าวกรองและหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ และมีเครือข่ายข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน รวมถึง เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาบุคลากร และเพิ่มศักยภาพของเทคโนโลยี ระบุฐานข้อมูล และองค์การด้านข่าวกรอง โดยกำหนดเป็น ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๓.๑ ยุทธศาสตร์ข่าวกรองเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ มี ๓ กลยุทธ์ ประกอบด้วย

๓.๑.๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก

๓.๑.๒ เสริมสร้างความเป็นธรรมและความสมานฉันท์

๓.๑.๓ เสริมสร้างการแก้ไขและป้องกันปัญหาความไม่สงบและการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒ ยุทธศาสตร์ข่าวกรองเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามทั่วไปและเสริมสร้างโอกาสด้านความมั่นคง มี ๖ กลยุทธ์ ประกอบด้วย

๓.๒.๑ ป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามข้ามชาติ

๓.๒.๒ ป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามระบบสารสนเทศ

๓.๒.๓ ป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามใหม่

๓.๒.๔ พัฒนาศักยภาพการต่อต้านข่าวกรอง

๓.๒.๕ รักษาและเสริมสร้างผลประโยชน์ของชาติในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการป้องกันประเทศ และ

๓.๒.๖ ประเมินสถานการณ์และแนวโน้มเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างผลประโยชน์และโอกาสของประเทศ

๓.๓ ยุทธศาสตร์สนับสนุนงานข่าวกรอง มี ๔ กลยุทธ์ ประกอบด้วย

๓.๓.๑ เสริมสร้างศักยภาพงานข่าวกรอง

๓.๓.๒ ส่งเสริมการบูรณาการของประชาคมข่าวกรองให้มีเอกภาพ

๓.๓.๓ พัฒนาความเป็นหุ้นส่วนทางข้าวกรองกับทุกภาคส่วน และ

๓.๓.๔ สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานข้าวกรอง

๔. ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

มีการกำหนดมาตรการและขีดความสามารถที่ต้องการด้านการข้าวกรอง โดยให้พัฒนาระบบข้าวกรองด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถแจ้งเตือนภัยคุกคามทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ในการแจ้งเตือนภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และความท้าทายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมได้ด้วย โดยต้องมีระบบฐานข้อมูลข้าวกรองร่วม มีขีดความสามารถในการรวบรวมข่าวสารและแจ้งเตือนภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ระวางป้องกัน และพื้นที่สนใจอื่น ๆ มีความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพกับประชาคมข้าวกรอง ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งมีขีดความสามารถในการประเมินสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วทุกภูมิภาคของโลก ที่มีผลกระทบต่อไทย

สำหรับมาตรการและขีดความสามารถที่ต้องการในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ กำหนดให้เสริมสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ ให้คงมีพื้นฐานที่เพียงพอต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันต่อไป และเป็นช่องทางในการคลี่คลายความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการแลกเปลี่ยนการเยือน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการทุกระดับที่จำเป็น รวมทั้งใช้งานด้านการทูตฝ่ายทหารและการสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยที่ปฏิบัติการกิจในพื้นที่ชายแดนอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการบริหารงานการทูตฝ่ายทหารแบบรวมการ

๕. ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพอไทย พ.ศ.๒๕๕๘

การดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ทหาร ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข้าวกรอง จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรการและมีขีดความสามารถที่ต้องการ ดังนี้

๑. มาตรการในการดำเนินการและขีดความสามารถที่ต้องการตามประเด็นยุทธศาสตร์ : การป้องกันเชิงรุก

๑.๑ กองทัพอไทยต้องสามารถปฏิบัติการข้าวกรองในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง และกว้างขวางและสามารถแจ้งเตือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติการข่าวสารทั้งเชิงรุกและเชิงรับการเฝ้าตรวจสอบมารบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมสนามรบด้านการข่าว และปลูกฝังให้กำลังพลมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการข่าว โดยมีขีดความสามารถดังนี้

๑.๑.๑ สามารถปฏิบัติการข้าวกรองและบูรณาการด้านข้าวกรองในระดับยุทธวิธี ยุทธการ และยุทธศาสตร์ อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และติดตามประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

๑.๑.๒ เตรียมความพร้อมด้านการข่าวและปลูกฝังให้กำลังพลมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการข่าวในทุกระดับ รวมทั้งการเตรียมสนามรบและการแจ้งเตือนภัย และปฏิบัติการกิจการหาข่าวในทุกรูปแบบในการสนับสนุนการเตรียมกำลังและใช้กำลังได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

๑.๑.๓ สามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยข่าวอื่น ๆ ในการแลกเปลี่ยนข่าวกรองที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันประเทศ

๑.๑.๔ สามารถดำเนินกรรมวิธีด้านการข่าว และรายงานข่าวได้ทุกระดับ

๑.๑.๕ สามารถปฏิบัติการด้านการข่าวและเฝ้าตรวจด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อตอบสนองต่อการตัดสินใจในการใช้กำลังที่ถูกต้องและทันเวลา

๑.๑.๖ ปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้เปรียบฝ่ายตรงข้าม

๑.๒ กองทัพไทยต้องสามารถปฏิบัติการสงครามสารสนเทศ สงครามอิเล็กทรอนิกส์ และสงครามไซเบอร์ โดยมีขีดความสามารถในการป้องกันการทำลายระบบควบคุมบังคับบัญชา ระบบข่าวกรอง และระบบสารสนเทศสนับสนุนการรบ ระบบสารสนเทศสนับสนุนการช่วยรบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. มาตรการในการดำเนินการและขีดความสามารถที่ต้องการตามประเด็นยุทธศาสตร์ : การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง

๒.๑ กองทัพไทยต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเน้นประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยมีขีดความสามารถดังนี้

๒.๑.๑ สามารถกระชับความสัมพันธ์กับผู้นำทางทหารระดับสูงของประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ ด้วยการดำเนินงานของผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร การแลกเปลี่ยนการเยือน หรือการดำเนินการอื่น ๆ

๒.๑.๒ ต้องเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศอย่างลึกซึ้ง ให้กำลังพลได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมด้านการเมือง การทหาร สังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ ตลอดจนภาษาของประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๑.๓ สามารถดำเนินงานด้านการทูตโดยฝ่ายทหาร (Defence Diplomacy) ซึ่งประกอบด้วย

๒.๑.๓.๑ การดำเนินการของคณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหารของไทย กับกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหารของประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเน้นประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในกลุ่มอาเซียน

๒.๑.๓.๒ การใช้มาตรการทางการทูตโดยฝ่ายทหาร เพื่อไม่ให้เกิดหรือลดความขัดแย้งในระดับพื้นที่

๒.๑.๓.๓ การปฏิบัติการด้านการข่าว ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านความมั่นคง และด้านการทูตโดยฝ่ายทหารอื่น ๆ ตามนโยบายการต่างประเทศ และนโยบายด้านความมั่นคงของชาติ

๒.๑.๔ ใช้ความสัมพันธ์ในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับหน่วยในพื้นที่จนถึงระดับกองทัพ เพื่อลดความขัดแย้งและความหวาดระแวง รวมทั้งสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ

๒.๒ กองทัพไทยต้องพัฒนาความร่วมมือทางทหารกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกัน โดยมีขีดความสามารถดังนี้

๒.๒.๑ สนับสนุนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในกรอบงานของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

๒.๒.๒ การร่วมมือ/แลกเปลี่ยนด้านความมั่นคงร่วมกัน อาทิ การแลกเปลี่ยนข่าวกรองเกี่ยวกับยาเสพติด ความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และผู้ไม่หวังดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ การปฏิบัติการร่วมในพื้นที่ที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน การจัดระเบียบชายแดนร่วม เป็นต้น

๒.๒.๓ สร้างความเข้าใจกับประเทศหรือองค์กรที่อาจให้การสนับสนุนบุคคลหรือกลุ่มที่เป็นภัยต่อความมั่นคงต่อประเทศไทย โดยเฉพาะต่อการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๒.๔ ส่งเสริมองค์กรที่มีบทบาทสำคัญต่อความร่วมมือในภูมิภาค เพื่อให้มีบทบาทนำในเวทีการเจรจาต่อรองและลดความขัดแย้งในภูมิภาค

๒.๒.๕ ขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณพื้นที่ชายแดน

๒.๒.๖ สนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านตามแนวความคิดการพัฒนาพื้นที่ข้ามชายแดน (Cross-Border Development)

๒.๒.๗ แลกเปลี่ยนด้านการฝึกศึกษาทางทหาร และการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ เพื่อนำประสบการณ์และประโยชน์ที่ได้รับมาพัฒนาศักยภาพของกองทัพ

๒.๒.๘ จัดให้มีการฝึกร่วม/ผสม กับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน หรือมิตรประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาศักยภาพของกองทัพ

๒.๒.๙ สถาปนาระบบควบคุมบังคับบัญชาและการสื่อสารร่วมกัน (Command Control and Communication Interoperability) กับ ประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศ ในลักษณะเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. มาตรการในการดำเนินการและขีดความสามารถที่ต้องการตามประเด็นยุทธศาสตร์ : การผนึกกำลังป้องกันประเทศ

๓.๑ กองทัพไทยต้องปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ถวายความปลอดภัย ถวายพระเกียรติและสนองภารกิจองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ อย่างเข้มแข็ง และสง่างาม รวมทั้งสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ โดยมีขีดความสามารถ ดังนี้

๓.๑.๑ สามารถถวายความปลอดภัยแด่องค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๑.๒ ดำเนินมาตรการด้านการข่าวอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อการถวายความปลอดภัย รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ ต่อด่าน และดำเนินการต่อผู้ที่ล่วงละเมิด พระบรมเดชานุภาพและการบ่อนทำลายสถาบันฯ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

๓.๑.๓ สามารถสนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ในการถวายความปลอดภัยอย่างเต็มขีดความสามารถและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓.๑.๔ สามารถดำเนินการปลูกฝังอุดมการณ์ ให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ตั้งแต่ในอดีต ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างและคงความเป็นชาติไทยอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ โดยนำเสนอข้อมูลในทุกโอกาส ด้วยการใช้เครื่องมือทุกชนิดทั้งที่มีอยู่ในกองทัพไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๕ สนับสนุนงานตามโครงการพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อย่างเต็มขีดความสามารถและให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน รวมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพระราชดำรัสฯ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

บริบทงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ

กองทัพอากาศเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations : NCO) จะทำให้การปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเป็นการเพิ่มความรวดเร็วของวงรอบการตัดสินใจ (Observe-Orient-Decide-Act : OODA Loop) โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information) และความตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness) ร่วมกัน ผ่านระบบเครือข่าย (Network) ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บังคับบัญชามีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน สามารถตัดสินใจและสั่งการไปยังผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) ได้ถูกต้อง และทันเวลา นอกจากนี้ ข้อมูลข่าวสารและความตระหนักรู้สถานการณ์ร่วมกัน ยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ สามารถปฏิบัติการกิจได้หลากหลาย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

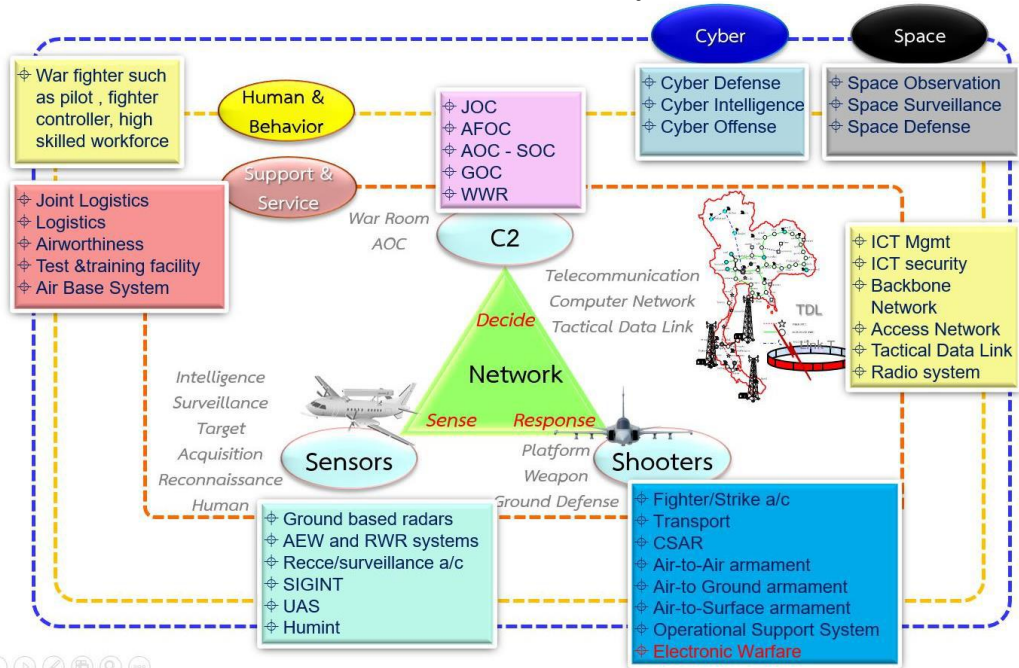
ดังนั้น ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) จึงมุ่งเน้นการพัฒนา ๓ มิติสำคัญ เพื่อรองรับการพัฒนาการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย

๑. มิติทางอากาศ (Air Domain)

- ๑.๑ การบัญชาการและควบคุม (Command and Control : C2)
- ๑.๒ ระบบตรวจจับ (Sensor)
- ๑.๓ ผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter)
- ๑.๔ ระบบเครือข่าย (Network)
- ๑.๕ การสนับสนุนและบริการ (Support and Service)

- ๑.๖ บุคลากรและพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน (Human & Behavior)
๒. มิติไซเบอร์ (Cyber Domain)
๓. มิติอวกาศ (Space Domain)

แผนภาพที่ ๓ - ๑ การพัฒนาการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง

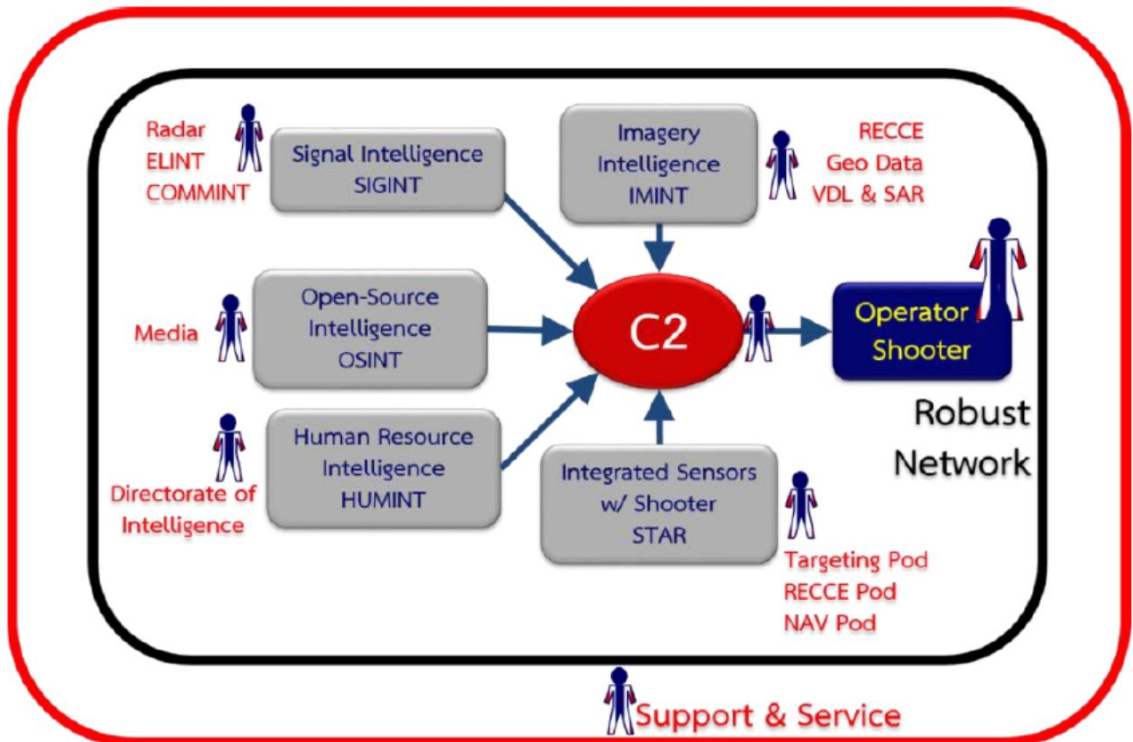
ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับเผยแพร่ , ๒๕๖๑ : ๒๔

กองทัพอากาศจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรในภาพรวมให้มีความทันสมัย โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น เพื่อให้สามารถพัฒนาเป็นกองทัพอากาศดิจิทัล (DAF) และกองทัพอากาศที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCAF) ได้อย่างแท้จริง โดยสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และแนวความคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) ในการปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศตามกฎหมาย และตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถมุ่งสู่ “กองทัพอากาศชั้นนำ ในภูมิภาค” ได้อย่างเป็นรูปธรรม ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การเสริมสร้างขีดความสามารถกองทัพอากาศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางโดยตรง (RTAF NCO Combat Related Function)

การพัฒนากองทัพอากาศในส่วนนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่กองทัพอากาศที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ประกอบ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางโดยตรง ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการในส่วนหน้า (Front Line Operations) รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถในมิติไซเบอร์ (Cyber Domain) และการริเริ่มและวางรากฐานการพัฒนาขีดความสามารถในมิติอวกาศ (Space Domain)

แผนภาพที่ ๓ - ๒ RTAF NCO Combat Related Function

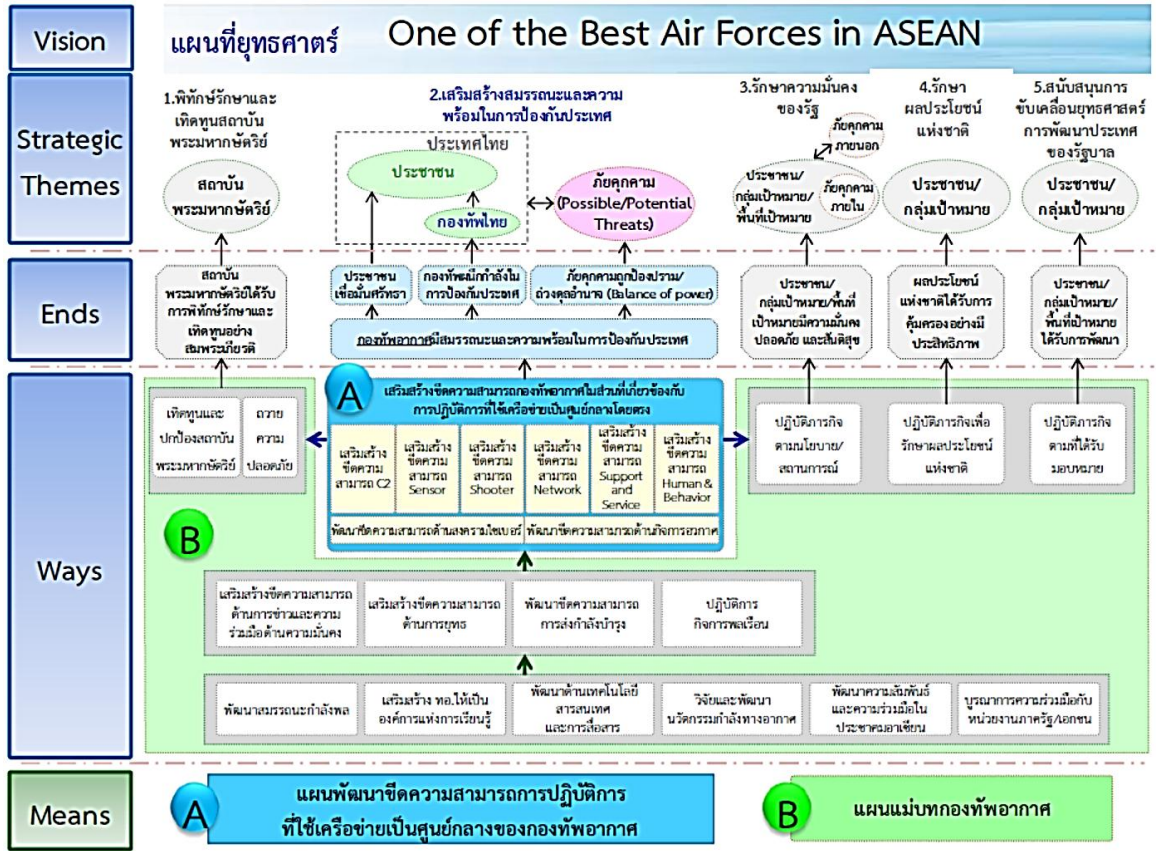
ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับเผยแพร่ , ๒๕๖๑ : ๒๕

๒. การพัฒนากองทัพอากาศให้ทันสมัยโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน (RTAF Organization and Management Modernization)

การพัฒนาขีดความสามารถกองทัพอากาศในส่วนนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากองทัพอากาศในภาพรวมให้มีความทันสมัย สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งสู่กองทัพอากาศดิจิทัล การพัฒนาในส่วนนี้มีได้เกี่ยวข้องกับปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) โดยตรง แต่เป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานในส่วนอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำ ในภูมิภาค” กองทัพอากาศได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ทั้งสิ้น ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒) เสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมในการป้องกันประเทศ ๓) รักษาความมั่นคงของรัฐ ๔) รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และ ๕) สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของรัฐบาล ทั้งนี้ สามารถแสดงความเชื่อมโยงเชิงยุทธศาสตร์ด้วยแผนที่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๓ - ๓ แผนที่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับเผยแพร่ , ๒๕๖๑ : ๒๙

งานด้านการข่าวกรองเป็นหนึ่งในองค์ประกอบ ของส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ ที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางโดยตรง จึงมีการกำหนดกลยุทธ์เสริมสร้างขีดความสามารถระบบตรวจจับ (Sensor) และกลยุทธ์เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการข่าว และความร่วมมือด้านความมั่นคง เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยมี กรมข่าวทหารอากาศ เป็นหนึ่งในหน่วยงานรับผิดชอบ

ปัจจุบัน กรมข่าวทหารอากาศ มีงานหลัก ๓ ด้าน คือ การข่าวกรอง การต่อต้านการข่าวกรอง และวิเทศสัมพันธ์ โดยมุ่งเน้นการรองรับภัยคุกคามด้านการทหาร และประยุกต์ขีดความสามารถ ด้านการข่าวกรองทางอากาศ เพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น นำขีดความสามารถระบบตรวจจับ มาสนับสนุนการแก้ปัญหาภัยคุกคามจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟป่า) เป็นต้น

โครงสร้างการจัดหน่วยของกรมข่าวทหารอากาศในปัจจุบัน ประกอบด้วย กองนโยบาย และแผน กองปฏิบัติการข่าว กองข่าวยุทธศาสตร์ กองข่าวยุทธวิธี กองข่าวกรองการเฝ้าตรวจและลาดตระเวน กองรักษาความปลอดภัย และกองการต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมงานหลักทั้ง ๓ ด้าน รองรับภารกิจปฏิบัติภารกิจกองทัพอากาศในมิติทางอากาศ แต่ไม่รองรับมิติไซเบอร์ และมิติอวกาศ รวมถึงรองรับภัยคุกคามด้านการทหาร แต่ไม่รองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

สำหรับด้านขีดสมรรถนะของกำลังพล อยู่ระหว่างการพัฒนากำลังพลที่มีจำนวนจำกัด ให้มีขีดสมรรถนะในการผลิตข่าวกรองสนับสนุนการปฏิบัติการกึ่งมิติไซเบอร์ และมีดีอวกาศ รวมถึงให้สามารถรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

สรุป

จากการศึกษาการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ในประเด็นการนำยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ที่กำหนดให้มีการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ยกย่องขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ สามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ แบบบูรณาการ รวมทั้ง ให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง นั้น สามารถวิเคราะห์เป็นบทสรุปของบทนี้ ได้ดังนี้

๑. “การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ” ถูกนำไปสู่การปฏิบัติผ่าน “แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง” ซึ่งประกอบด้วยแผนย่อยจำนวน ๕ แผน แต่ละแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และการบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง

๒. “แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง” ประกาศเมื่อ เมษายน ๒๕๖๒ ส่วนนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ประกาศเมื่อ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ แต่ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ ถูกจัดทำเมื่อ ๒๕๕๘ ทำให้การนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ขาดความเชื่อมโยง แม้เนื้อหาของยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ จะครอบคลุมแนวทางการพัฒนาตามแผนแม่บท และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

๓. สำหรับหน่วยงานภายใต้กระทรวงกลาโหม แม้จะมีการปรับปรุงยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แต่ยุทธศาสตร์ด้านการข่าวกรอง ยังขาดความชัดเจนในการนำยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพไทย และยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

๔. แนวคิดในการดำเนินการด้านการข่าวกรอง ที่กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง ทั้งระบบของประเทศ ต้องนำมาเป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการข่าวกรองของหน่วย ประกอบด้วย

- ๔.๑ การดำเนินการข่าวกรองอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔.๒ การเสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง และพัฒนาเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและภาคประชาชน
- ๔.๓ การพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง
- ๔.๔ เสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานข่าวกรอง

- ๔.๕ พัฒนาเครื่องมือการประเมินสถานการณ์ในระดับยุทธศาสตร์
- ๔.๖ ส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคง/ข่าวกรองกับประเทศเพื่อนบ้าน
- ๔.๗ ป้องกันการแพร่ขยายของแนวคิดสุดโต่งที่นิยมใช้ความรุนแรง ทั้งภายในประเทศ และในภูมิภาคอาเซียนในเชิงรุก โดยการแลกเปลี่ยนข่าวกรองและกรณีศึกษากับต่างประเทศ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลางเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ
- ๔.๘ ผลักดันความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ รวมถึง การส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศต้นทาง
- ๔.๙ สร้างเสริมความมั่นคงปลอดภัยทางทะเลในภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงทางทะเล การค้าทางทะเล และการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน
- ๔.๑๐ ดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในบริบทที่เหมาะสม
- ๔.๑๑ การวางแผนคู่ขนานกันทั้งทางตั้งและทางระดับ เพื่อให้แผนทุกระดับเสร็จสมบูรณ์ในเวลาไล่เลี่ยกัน สามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว
- ๔.๑๒ การทำงานแบบบูรณาการร่วมกันตั้งแต่ขั้นการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ๔.๑๓ การบริหารจัดการข้อมูลด้านความมั่นคงแบบบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้มีข้อมูลที่ทันสมัย ถูกต้อง และสมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

การกำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และสามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องดำเนินการภายใต้กรอบองค์ความรู้เรื่อง การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Planning)

แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ

การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่มีวันสิ้นสุด เนื่องจากยุทธศาสตร์และแนวทางในการปฏิบัติที่ได้พัฒนาขึ้นมาในช่วงเวลาหนึ่ง อาจจะไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ ณ อีกช่วงเวลาหนึ่ง นอกจากนี้ ผลกระทบจากบริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้ส่วนราชการต้องมีการทบทวนและปรับปรุงยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง โดยควรมีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง มากกว่าการเริ่มต้นด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์จากฐานของระดับกรม ซึ่งในที่นี้หมายถึงกองทัพอากาศ

การกำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ภายใต้กรอบการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Analysis) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Strategic Direction Setting) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Formulation) และการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) มีรายละเอียดดังนี้

๑. การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์

เป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยและสถานะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทัพอากาศ ทั้งภายนอกและภายในองค์กรด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อที่จะได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งสถานะของกองทัพอากาศได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ในประเด็นปัจจัยหรือสถานะแวดล้อมภายนอกมีลักษณะอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด และก่อให้เกิดโอกาสและข้อจำกัดต่อกองทัพอากาศได้อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ จะช่วยให้ทราบถึงทรัพยากร (Resources) และความสามารถ (Capabilities) ต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในองค์กร ว่าเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนอย่างไร เปรียบเสมือนการตอบคำถามที่สำคัญ คือ ปัจจุบันกองทัพอากาศอยู่ ณ จุดไหน ? (Where are we now ?)

โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีประสบการณ์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ จำนวน ๗ ท่าน คือ

๑. นาวาอากาศเอก อนันต์ รัตนสำเนียง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานนโยบายและแผน กรมข่าวทหารอากาศ

๒. นาวาอากาศเอก พิชัย โกทองเจริญ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองรักษาความปลอดภัย สำนักงานนโยบายและแผน กรมข่าวทหารอากาศ

๓. นาวาอากาศเอก ประสิทธิ์ คำรงค์ปรีชา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ สำนักงานนโยบายและแผน กรมข่าวทหารอากาศ

๔. นาวาอากาศเอก ประรณ อิมแสง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองข่าวกรองยุทธศาสตร์ สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ

๕. นาวาอากาศเอก สุรจิต จิตตานุกภาพ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองข่าวกรองยุทธวิธี สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ

๖. นาวาอากาศเอก วัฒนา อนุกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการข่าว สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ

๗. นาวาอากาศเอก ประจง ศรีสุข ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองข่าวกรองการเฝ้าตรวจและลาดตระเวน สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ

เพื่อให้ได้ข้อมูลสถานะแวดล้อมภายนอกและภายในอย่างครบถ้วนรอบด้าน ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. สถานะแวดล้อมภายนอก จะใช้ PESTLE Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยพิจารณาถึง ความมั่นคงทางการเมือง (Political) สภาพเศรษฐกิจ (Economic) สังคม (Social) เทคโนโลยี (Technology) กฎหมาย (Legal) ผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งได้ผลดังนี้

๑.๑ ความมั่นคงทางการเมือง

ความมั่นคงหรือเสถียรภาพทางการเมืองไทยในปัจจุบัน มีแนวโน้มดีขึ้น แม้จะประสบปัญหาบ้าง แต่ก็สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยกลไกตามรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้การบริหารประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ น่าจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จนครบวาระของรัฐบาลปัจจุบัน ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อกองทัพอากาศ ในการพัฒนาขีดความสามารถด้านการข่าวกรองตามยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๒ สภาพเศรษฐกิจ

รวมทั้งปี ๒๕๖๒ เศรษฐกิจไทยขยายตัวร้อยละ ๒.๔ เทียบกับร้อยละ ๔.๒ ในปี ๒๕๖๑ ส่วนไตรมาสแรกของปี ๒๕๖๓ ปรับตัวลดลงร้อยละ ๑.๘ เทียบกับการขยายตัวร้อยละ ๑.๕ ในไตรมาสก่อนหน้า และเมื่อปรับผลของฤดูกาลออกแล้ว ลดลงร้อยละ ๒.๒ โดยแนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๖๓ คาดว่าจะหดตัวร้อยละ ๕.๓ ตามข้อจำกัดจากการระบาดของ Covid-19 ปัญหาภัยแล้ง และความล่าช้าของงบประมาณ ทั้งนี้ หนึ่งในข้อเสนอแนะประเด็นการบริหารนโยบายเศรษฐกิจในช่วงปี ๒๕๖๓ คือ การรักษาแรงขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ โดยการเร่งรัดการเบิกจ่ายเพื่อให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ งบประมาณเหลือมอบปี และงบลงทุนรัฐวิสาหกิจไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๐.๒ ร้อยละ ๙๐.๐ และร้อยละ ๗๕.๐ ตามลำดับ (ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อ ๑๘ พ.ค.๖๓) ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อกองทัพอากาศ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบข่าวกรอง

๑.๓ สังคม

แนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาของเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์ ที่ทำให้การรับรู้ของประชาชนรวดเร็วขึ้น แต่มาพร้อมด้วยปัญหามากมาย อาทิ ข่าวดราม่า และอาชญากรรมทางไซเบอร์ ส่งผลให้การบริหารจัดการในภาวะวิกฤตของรัฐบาล และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อสังคม มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบเชิงลบต่อกองทัพอากาศ ในการปฏิบัติการกิจสนับสนุนการแก้ปัญหาของรัฐบาล

๑.๔ เทคโนโลยี

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ที่สำคัญคือเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม และเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ ส่งผลกระทบต่อกองทัพอากาศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของจัดหาอุปกรณ์และยุทธโศปกรณ์ในการปฏิบัติการกิจ ให้เท่าทันต่อขีดความสามารถของภัยคุกคาม ซึ่งเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่าย การพัฒนาขีดสมรรถนะของกำลังพลให้มีความพร้อมต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึง ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

สำหรับ “การบริหารจัดการข้อมูลด้านความมั่นคงแบบบูรณาการ” จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ มีความเสถียรและปลอดภัยจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

๑.๕ กฎหมาย

นโยบายและกฎหมายในระดับต่าง ๆ อาทิ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๖๐ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒ และ พ.ร.บ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒ มุ่งให้มีการพัฒนาด้านการข่าวกรองทั้งระบบของชาติ โดยเน้นการบูรณาการส่งผลดีต่อกองทัพอากาศ ซึ่งมีการพัฒนาการปฏิบัติงานที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะขีดความสามารถในการสร้างการรับรู้สถานการณ์ ทำให้สามารถเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนา “ระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านความมั่นคงแบบบูรณาการ” ได้

๑.๖ ผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม

ไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคสำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบิน ทำให้ประเทศมหาอำนาจต้องการใช้ไทยเป็นฐานปฏิบัติการทางทหารในการขยายอิทธิพล ส่งผลให้ต้องดำเนินนโยบายทางการทูตอย่างระมัดระวัง และจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ หรือ Climate Change ที่ทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อหน่วยที่ตั้งกองทัพอากาศ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ ทั้งปัญหา น้ำท่วม ภัยแล้ง และไฟป่า รวมถึง การเป็นหน่วยงานสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๒. สภาวะแวดล้อมภายใน จะใช้ McKinsey’s 7S Framework เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยพิจารณาถึง กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) โครงสร้างองค์กร (Structure)

ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (System) รูปแบบการบริหารจัดการองค์กร (Style) กำลังพลขององค์กร (Staff) ความรู้ความสามารถขององค์กร (Skill) และค่านิยมร่วมขององค์กร (Shared Value) ซึ่งได้ผลดังนี้

๒.๑ กลยุทธ์ขององค์กร

กลยุทธ์การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศในปัจจุบันยังมีความเป็นนามธรรม อยากรต่อการแปลงไปสู่การปฏิบัติ แต่เนื่องจากกองทัพอากาศมีการพัฒนายุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ จึงเป็นโอกาสที่จะปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนางานด้านการข่าวกรองให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศอย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน

๒.๒ โครงสร้างองค์กร

การจัดหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ตามโครงสร้างการจัดและอัตราของกองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๒ แก้ไข ครั้งที่ ๓๕ พ.ศ.๒๕๕๗ ไม่สามารถรองรับภารกิจของกองทัพอากาศในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในมิติของพื้นที่ปฏิบัติการ (ทางอากาศ ทางอวกาศ และทางไซเบอร์) และมิติภัยคุกคาม ที่กองทัพอากาศเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่เพิ่มมากขึ้น แต่ในปัจจุบันกองทัพอากาศมีนโยบายให้หน่วยขึ้นตรงดำเนินการปรับโครงสร้างให้เหมาะสมกับยุทธศาสตร์และสถานการณ์ภัยคุกคามปัจจุบัน

๒.๓ ระบบในการดำเนินงานขององค์กร

การดำเนินงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วย การข่าวกรอง การต่อต้านการข่าวกรอง และวิเทศสัมพันธ์ มีระบบในการดำเนินงานที่รองรับภารกิจของกองทัพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เฉพาะพื้นที่ปฏิบัติการทางอากาศ และภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิม สำหรับพื้นที่ปฏิบัติการทางอวกาศ และทางไซเบอร์ รวมถึง ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สามารถตอบสนองได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้ เมื่อปี ๒๕๖๒ กองทัพอากาศได้ดำเนินการปรับปรุงคู่มืออำนวยการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ให้ครอบคลุมมิติทางอวกาศ และทางไซเบอร์ ซึ่งสามารถนำมาเป็นกรอบในการปรับปรุงระบบในการดำเนินงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศได้

๒.๔ รูปแบบการบริหารจัดการองค์กร

การบริหารจัดการงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ โดยมีกรมข่าวทหารอากาศเป็นหัวหน้าสายวิทยาการนั้น ด้านการกำกับดูแลหน่วยงานด้านการข่าวกรองภายในกองทัพอากาศยังไม่มีเอกภาพเท่าที่ควร อาทิ การรวบรวมข่าวสาร การกำหนดนโยบายด้านวิเทศสัมพันธ์ และการบริหารกำลังพลสายงานด้านการข่าวกรอง เป็นต้น เนื่องจากกรมข่าวทหารอากาศมีวัฒนธรรมองค์กรแบบผสมผสาน ทั้งวัฒนธรรมแบบปรับตัว (Adaptability Culture) วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ (Achievement Culture) วัฒนธรรมแบบเครือญาติ (Clan Culture) และวัฒนธรรมแบบราชการ (Bureaucratic Culture) แต่ขาดวัฒนธรรมที่แกร่ง (Strong Culture) ทั้งนี้ กองทัพอากาศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการ จึงให้ทุกหน่วยขึ้นตรงจัดตั้งคณะทำงานวัฒนธรรมองค์กร เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

๒.๕ กำลังพลขององค์กร

กำลังพลสายงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ มีการสรรหา เช่นเดียวกับกำลังพลทั่วไป ประกอบกับระบบการพัฒนากำลังพลสายงานด้านการข่าวกรอง ยังไม่สมบูรณ์ จึงไม่สามารถพัฒนากำลังพลให้มีขีดสมรรถนะรองรับการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง ได้ครบทุกมิติปฏิบัติการ และมีศักยภาพ อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากที่กองทัพอากาศ ให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังพลอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโอกาสที่จะมีการปรับปรุงโครงสร้าง การพัฒนากำลังพลสายงานด้านการข่าวกรองเช่นกัน

๒.๖ ความรู้ความสามารถขององค์กร

สืบเนื่องจากข้อขัดข้องด้านกำลังพลสายงานด้านการข่าวกรอง ส่งผลให้ ความรู้ความสามารถด้านการข่าวกรองมีประสิทธิภาพอย่างจำกัด ภายใต้บริบทของภัยคุกคาม ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่จากที่กองทัพอากาศมุ่งเน้นไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีการ พัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโอกาสที่จะแสวงประโยชน์จากเครื่องมือดังกล่าว หรือนำมาประยุกต์ใช้

๒.๗ ค่านิยมร่วมขององค์กร

จากข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้ง ระบบในการดำเนินงานขององค์กร รูปแบบ การบริหารจัดการองค์กร กำลังพลขององค์กร และความรู้ความสามารถขององค์กร ส่งผลให้กำลังพล สายงานด้านการข่าวกรอง มีค่านิยมร่วมที่ไม่ชัดเจนและแข็งแกร่งมากนัก

๓. โอกาส ข้อจำกัด จุดแข็ง และจุดอ่อน ที่สรุปได้จากผลการวิเคราะห์สถานะ แวดล้อมภายนอก และสถานะแวดล้อมภายในข้างต้น มีดังนี้

๓.๑ โอกาส

๓.๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติชัดเจน และมีแนวโน้มที่จะมีการขับเคลื่อน อย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๒ รัฐบาลมีนโยบายมุ่งการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

๓.๑.๓ เทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการพัฒนางานด้านการข่าวกรอง มีการ พัฒนาอย่างรวดเร็ว

๓.๑.๔ นโยบายและกฎหมายในทุกระดับเอื้อต่อการพัฒนาระบบ ข่าวกรองแห่งชาติ โดยเฉพาะ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง

๓.๒ ข้อจำกัด

๓.๒.๑ วิถีชีวิตของประชาชน ได้รับอิทธิพลอย่างรุนแรงจาก สื่อสังคมออนไลน์ ที่ขาดการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒.๒ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ มีการพัฒนาอย่าง รวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึงเทคโนโลยี

๓.๒.๓ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ มีความรุนแรง เพิ่มขึ้น

๓.๒.๔ การดำเนินนโยบายทางการทูตต่อประเทศมหาอำนาจ
มีข้อจำกัดอย่างมาก

๓.๓ จุดแข็ง

๓.๓.๑ ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ มีการปรับปรุงให้ทันต่อสถานการณ์
อย่างต่อเนื่อง

๓.๓.๒ กองทัพอากาศมีนโยบายให้หน่วยขึ้นตรงดำเนินการปรับ
โครงสร้างให้เหมาะสมกับยุทธศาสตร์และสถานการณ์ภัยคุกคามปัจจุบัน

๓.๓.๓ กองทัพอากาศมีการปรับปรุงคู่มืออำนาจการยุทธ
ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ให้ครอบคลุมมิติทางอวกาศ และทางไซเบอร์

๓.๓.๔ ทุกหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ มีคณะทำงานวัฒนธรรมองค์กร
เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

๓.๓.๕ กองทัพอากาศให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังพล
อย่างต่อเนื่อง

๓.๓.๖ กองทัพอากาศมุ่งเน้นไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีการ
พัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

๓.๔ จุดอ่อน

๓.๔.๑ การแปลงกลยุทธ์การพัฒนาด้านการข่าวกรองของ
กองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน

๓.๔.๒ โครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ
ไม่รองรับพื้นที่ปฏิบัติการทางอวกาศและทางไซเบอร์ รวมถึง ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๓.๔.๓ ระบบการดำเนินงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ
ไม่รองรับพื้นที่ปฏิบัติการทางอวกาศและทางไซเบอร์ รวมถึง ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๓.๔.๔ หน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ขาดวัฒนธรรม
ที่แกร่ง

๓.๔.๕ การบริหารจัดการกำลังพลด้านการข่าวกรอง ไม่เอื้อต่อการ
พัฒนางานด้านการข่าวกรอง

๓.๔.๖ ความรู้ความสามารถด้านการข่าวกรองมีประสิทธิภาพ
อย่างจำกัด

๓.๔.๗ ค่านิยมร่วมของหน่วยงานด้านการข่าวกรองไม่ชัดเจนและ
แข็งแกร่งเพียงพอ

๒. การกำหนดทิศทางขององค์กร

พันธกิจด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ประกอบด้วย การข่าวกรอง
การต่อต้านการข่าวกรอง และวิเทศสัมพันธ์

เป้าหมายการพัฒนาด้านการข่าวกรองตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นความมั่นคง ประกอบด้วย

๑. หน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัด คือ ประสิทธิภาพของหน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง

๒. ประเทศไทยมีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความท้าทายจากภายนอกได้ทุกรูปแบบสูงขึ้น ตัวชี้วัด คือ ระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงในทุกมิติกับประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์

๓. กลไกการบริหารจัดการความมั่นคงมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตัวชี้วัด คือ ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการจัดการความมั่นคง

เป้าหมายด้านการข่าวกรองตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ประกอบด้วย

๑. ระบบตรวจจับ (Sensor) มีคุณภาพและจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ และมีระบบสำรองเพื่อใช้งานทดแทนกันได้ มีขีดความสามารถในการแสวงหาข้อมูลในทุก ๆ ความต้องการ เพื่อให้ได้รับข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา อีกทั้งสามารถบูรณาการข้อมูลทั้งหมดให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลที่ชาญฉลาด (Smart Information) รวมทั้งกระบวนการ (Process) ในการผลิตข้อมูลให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติการรบ และการปฏิบัติการที่มีใช้การรบ ทั้งนี้ ต้องสามารถรองรับการปฏิบัติการร่วมกับระบบตรวจจับ (Sensor) ของกองบัญชาการกองทัพไทย เหล่าทัพ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องภายใต้มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยของกองทัพอากาศ

๒. เพิ่มประสิทธิภาพงานการด้านการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรองให้สามารถแจ้งเตือนล่วงหน้าได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง ปลอดภัย และทันต่อสถานการณ์ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ รวมถึง เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารที่ดีระหว่างกองทัพอากาศไทยกับกองทัพอากาศประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

จากพันธกิจด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ และเป้าหมายการพัฒนาด้านการข่าวกรองตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ รวมถึง ผลการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ สามารถกำหนดทิศทางของการพัฒนาด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

“กองทัพอากาศมีข่าวกรองเพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจ และสนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

๓. การกำหนดยุทธศาสตร์

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ จะถูกนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศโดยอาศัย TOWS Matrix ดังตารางที่ ๔ - ๑ ซึ่งมีรายละเอียดกลยุทธ์ดังนี้

๓.๑ SO Strategies ประกอบด้วย

๓.๑.๑ ปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรองให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ และรองรับการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

๓.๑.๒ ปรับโครงสร้างด้านการข่าวกรอง ให้รองรับการปฏิบัติของกองทัพอากาศในทุกมิติ และภัยคุกคามทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๓ ปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง ให้รองรับการอำนวยความสะดวกของกองทัพอากาศในทุกมิติ และภัยคุกคามทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๔ พัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรองทั้งระบบตรวจจับ และการบูรณาการฐานข้อมูลด้านการข่าวกรอง สนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ

๓.๑.๕ ปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง ให้สามารถสร้างกำลังพลที่มีขีดความสามารถเพียงพอต่อการภารกิจของกองทัพอากาศ และสนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ WO Strategies ประกอบด้วย

๓.๒.๑ ปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรองให้สามารถแปลงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒.๒ ปรับโครงสร้างด้านการข่าวกรองทั้งระบบเตรียมกำลัง และใช้กำลังให้รองรับยุทธศาสตร์กองทัพอากาศฉบับปัจจุบัน

๓.๒.๓ ปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง ให้รองรับการอำนวยความสะดวกของกองทัพอากาศในทุกมิติ และภัยคุกคามทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๔ ปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง ทั้งการสรรหา การพัฒนา การใช้ และการรักษา ให้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการสร้างขีดความสามารถด้านการข่าวกรอง

๓.๒.๕ สร้างวัฒนธรรมแกร่งด้านการข่าวกรอง เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศอย่างยั่งยืน

๓.๓ ST Strategies ประกอบด้วย

๓.๓.๑ พัฒนาการข่าวกรองสนับสนุนการปฏิบัติการข่าวสาร เพื่อป้องกันผลกระทบจากสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีต่อการปฏิบัติการของกองทัพอากาศ

๓.๓.๒ พัฒนาการต่อต้านการข่าวกรอง ให้รองรับภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิมที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

๓.๓.๓ พัฒนาการข่าวกรองรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการขยายอิทธิพลของมหาอำนาจ

๓.๓.๔ พัฒนานโยบายวิเทศสัมพันธ์ ให้มีความเป็นเอกภาพ และสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล เพื่อรองรับการขยายอิทธิพลของมหาอำนาจ

๓.๔ WT Strategies ไม่มีการกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ ๔ - ๑ TOWS Matrix

	จุดแข็ง (Strengths) ๑. ยุทธศาสตร์ ทอ. ทันสมัย ๒. ทอ.มีนโยบายปรับปรุงโครงสร้าง ๓. คู่มืออำนวยการยุทธ์ ทันสมัย ๔. ทอ.เน้นพัฒนากำลังพล ๕. ทอ. มุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้	จุดอ่อน (Weaknesses) ๑. กลยุทธ์สู่การปฏิบัติไม่ชัดเจน ๒. โครงสร้างไม่สอดคล้องยุทธศาสตร์ ๓. ระบบงานข่าวกรองไม่รองรับ ๔. บริหารกำลังพลไม่เหมาะสม ๕. ขาดวัฒนธรรมแกร่ง
โอกาส (Opportunities) ๑. ยุทธศาสตร์ชาติชัดเจน ๒. รัฐบาลให้ความสำคัญ ๓. เทคโนโลยีรองรับ ๔. นโยบายสอดคล้องทุกระดับ	SO Strategies ๑. ปรับปรุงแผนแม่บทด้านการข่าวกรอง ๒. ปรับโครงสร้างด้านการข่าวกรอง ๓. ปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง ๔. พัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง ๕. ปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง	WO Strategies ๑. ปรับปรุงแผนแม่บทด้านการข่าวกรอง ๒. ปรับโครงสร้างด้านการข่าวกรอง ๓. ปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง ๔. ปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง ๕. สร้างวัฒนธรรมแกร่งด้านการข่าวกรอง
ข้อจำกัด (Threats) ๑. อิทธิพลสื่อสังคมออนไลน์ ๒. เทคโนโลยีเฝ้าต่อภัยคุกคาม ๓. Climate change รุนแรง ๔. การขยายอิทธิพลของมหาอำนาจ	ST Strategies ๑. พัฒนาการข่าวกรองสนับสนุนการปฏิบัติการข่าวสาร ๒. พัฒนาการต่อต้านการข่าวกรอง ๓. พัฒนาการข่าวกรองรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ๔. พัฒนานโยบายวิเทศสัมพันธ์	WT Strategies ไม่กำหนดกลยุทธ์

จากกลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นประเด็นกลยุทธ์เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ได้ดังดังนี้

๑. การปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

แผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรองเป็นเครื่องมือหลักในการแปลงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศด้านการข่าวกรองสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านแผนงานโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาว และต้องครอบคลุมในทุกประเด็น รวมถึงต้องกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๑.๑ จัดทำแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

๑.๒ จัดทำแผนประสานสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็น ความมั่นคง

เป้าหมายคือ กองทัพอากาศมีแผนแม่บทด้านการข่าวกรอง ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายทุกประเด็นยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ สอดคล้องกับแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านอื่น ๆ และสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง

ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

๒. การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง

โครงสร้างการจัดหน่วย จำเป็นต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างที่เหมาะสม ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณา “ทฤษฎีโครงสร้างตามสถานการณ์” มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง

แนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๒.๑ จัดทำโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ทั้งโครงสร้างเตรียมกำลังและใช้กำลัง

๒.๒ จัดตั้งหน่วยสำหรับบูรณาการข่าวกรองกับประชาคมข่าวกรอง

เป้าหมายคือ กองทัพอากาศมีโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติตามคู่มืออำนาจการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และเอื้อต่อการสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง

ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ที่มีลักษณะตามเป้าหมายที่กำหนด

๓. การปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง

กระบวนการทำงานด้านการข่าวกรอง เป็นปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ทั้งการข่าวกรอง การต่อต้านการข่าวกรอง และวิเทศสัมพันธ์ ซึ่งจะต้องมีความชัดเจนทั้งระบบเตรียมกำลัง และใช้กำลัง ความเป็นเอกภาพ ไม่ซ้ำซ้อน (ซ้ำเสริมได้) และกำหนดเป็นสายลักษณะอักษร ในรูปแบบ “คู่มือการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง”

แนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๓.๑ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองกองทัพอากาศ

๓.๒ จัดทำระเบียบปฏิบัติด้านการข่าวกรอง ประกอบ คู่มืออำนาจการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และคู่มืออำนาจการยุทธร่วม ศูนย์บัญชาการทางทหาร

๓.๓ จัดทำระเบียบการบูรณาการข้อมูลข่าวกรองกองทัพอากาศ

๓.๔ จัดทำแนวความคิดในการปฏิบัติ การผลิตข่าวกรองจากทุกแหล่ง (All-Source Intelligence)

เป้าหมาย คือ กองทัพอากาศมี คู่มือหรือระเบียบ สำหรับการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง ในทุกสถานการณ์ รวมถึงมีแนวทางในการบูรณาการข้อมูลด้านการข่าวกรองที่ชัดเจน

ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการจัดทำคู่มือและระเบียบตามเป้าหมายที่กำหนด

๔. การปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง

กำลังพลด้านการข่าวกรอง เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ประกอบกับ งานด้านการข่าวกรอง เป็นสหวิทยาการ

จำเป็นต้องอาศัยกำลังพลที่มีขีดความสามารถหลากหลาย หากพิจารณาจากวงรอบข่าวกรอง โดยเฉพาะขั้นตอนการรวบรวมข่าวสาร อาทิ การรวบรวมข่าวสารจากบุคคล (HUMINT) จากสัญญาณ (SIGINT) จากข้อมูลภูมิสารสนเทศ (GEOINT) และจากแหล่งข่าวเปิด (OSINT) เห็นได้ว่ากำลังพลด้านการข่าวกรอง ควรมาจากผู้ที่มีองค์ความรู้เฉพาะทาง

แนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๔.๑ จัดทำแนวทางการสรรหากำลังพลด้านการข่าวกรองเป็นกรณีพิเศษ

๔.๒ จัดทำขีดสมรรถนะกำลังพลด้านการข่าวกรอง ทั้งขีดสมรรถนะหลัก และขีดสมรรถนะหน้าที่ ให้รองรับการปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศ

๔.๓ จัดทำหลักสูตรการพัฒนากำลังพลด้านการข่าวกรอง โดยมุ่งเน้นการรวบรวมข่าวสาร และการผลิตข่าวกรอง

๔.๔ จัดทำเส้นทางสายอาชีพของกำลังพลด้านการข่าวกรอง

เป้าหมาย คือ กำลังพลด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ มีขีดสมรรถนะตามที่กำหนด

ตัวชี้วัด คือ ร้อยละของกำลังพลด้านการข่าวกรองที่มีขีดสมรรถนะ

ตามที่กำหนด

๕. การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง

ขีดความสามารถหลักด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ คือ ข่าวกรองทางอากาศ (ISR) โดยมุ่งเน้นข่าวกรองทางสัญญาณ (SIGINT) ข่าวกรองภูมิสารสนเทศ (GEOINT) ข่าวกรองทางไซเบอร์ (CYBINT) และข่าวกรองจากแหล่งข่าวเปิด (OSINT) ซึ่งต้องอาศัยเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ สำหรับรวบรวมข่าวสาร อาทิ เทคโนโลยีสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Communications Technology) เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (Geo-Informatics and Space Technology) เทคโนโลยีอาวุธ (Weapons Technology) และโปรแกรมประยุกต์เพื่อการรวบรวมข่าวสารทางไซเบอร์และสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น รวมถึง ต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ในการจัดเก็บฐานข้อมูลด้านการข่าวกรอง และการบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคงกับประชาคมข่าวกรอง

แนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๕.๑ จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบตรวจจับ (Sensor) กองทัพอากาศ

๕.๒ จัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กับงานด้านการข่าวกรอง

๕.๓ จัดทำระบบสารสนเทศวงรอบข่าวกรอง

๕.๔ จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองการรบ

๕.๕ จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองที่มีใช้การรบ

๕.๖ จัดทำระบบบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง

เป้าหมาย คือ กองทัพอากาศมีเครื่องมือในการรวบรวมข่าวสาร และระบบสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง เพียงพอกับภารกิจของกองทัพอากาศ และสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง

๖. การพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูง

การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ให้ดำรงขีดความสามารถอย่างยั่งยืน และสามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องพัฒนาหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง โดยใช้เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) เป็นกรอบในการพัฒนา

แนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๖.๑ จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ อัตราเพื่อพลาง เพื่อดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

๖.๒ จัดทำแนวทางการสร้างวัฒนธรรมแกร่งด้านการข่าวกรอง

เป้าหมาย คือ หน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ตัวชี้วัด คือ ผลประเมินตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นได้รับการตรวจสอบความเชื่อถือได้ (รายละเอียดตามผนวก ข) จากผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน คือ

๑. พลอากาศโท คงศักดิ์ จันทโรสภา ตำแหน่ง รองเสนาธิการทหารอากาศ (สายงานด้านการข่าวกรอง)

๒. พลอากาศโท พันธุ์ภักดี พัฒนกุล ตำแหน่ง เจ้ากรมข่าวทหารอากาศ

๓. พลอากาศตรี วรวิทย์ บุตรยี่ ตำแหน่ง รองเจ้ากรมข่าวทหารอากาศ

๔. การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

แนวทางการนำกลยุทธ์การพัฒนาด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถบรรลุเป้าหมายประเด็นยุทธศาสตร์ ตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ จะต้องแปลงกลยุทธ์ให้เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและยุ่งยากซับซ้อน จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือทางการบริหารหลายอย่าง โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการสรุปได้ดังนี้

๔.๑ ผู้บริหารจะต้องแปลงความเป็นนามธรรมของกลยุทธ์ไปสู่ความเป็นรูปธรรมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในรูปแบบของวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย ที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของกำลังพล โดยอาศัยเครื่องมือ Balanced Scorecard รวมทั้ง ต้องตรวจสอบความสอดคล้องกับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ด้านการข่าวกรองในระดับที่สูงกว่าอย่างต่อเนื่อง

๔.๒ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์และเป้าหมาย ให้กับกำลังพลทุกคนของหน่วย เพื่อนำไปสู่การสร้าง “ค่านิยมร่วม” โดยอาศัยเครื่องมือ Strategy Map

๔.๓ ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศในปัจจุบัน และศักยภาพด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศตามกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นใหม่ เพื่อประเมินช่องว่างของศักยภาพ และดำเนินการปิดช่องว่างเหล่านั้น ก่อนนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

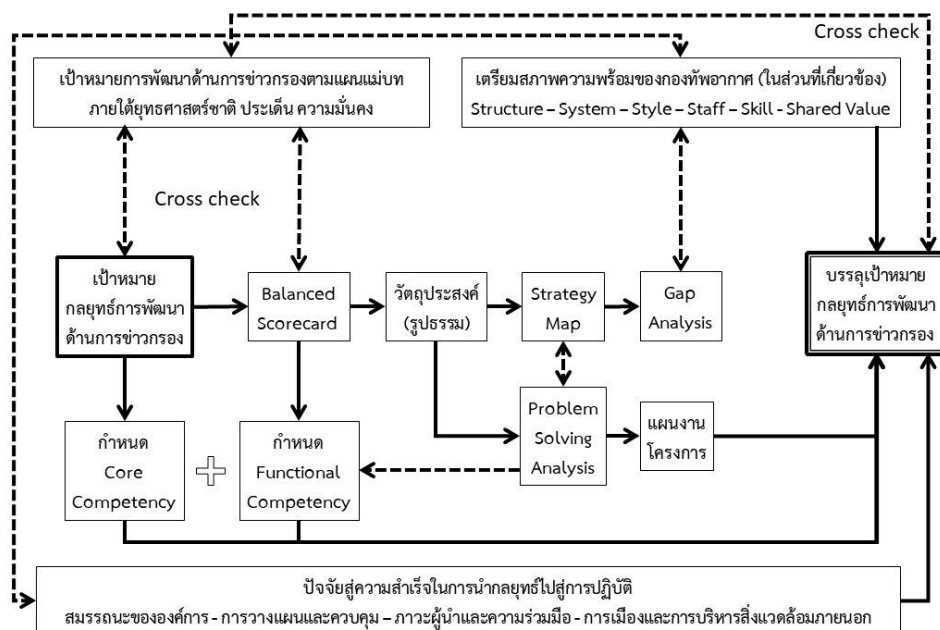
โดยอาศัยเครื่องมือ McKinsey’s 7S Framework รวมทั้ง ดำเนินการเตรียมปัจจัยสู่ความสำเร็จ ในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผน และควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ รวมถึง การเมืองและการบริหารสิ่งแวดล้อมภายนอก

๔.๔ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่แผนงาน โครงการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันเวลา บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยเครื่องมือ Problem Solving Analysis รวมทั้ง ต้องตรวจสอบความสอดคล้องของผลลัพธ์ ที่ได้จากแผนงาน โครงการ กับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ด้านการข่าวกรองในระดับที่สูงกว่า อย่างต่อเนื่อง

๔.๕ ผู้บริหารจะต้องสร้างความมุ่งมั่นและพันธะผูกพันต่อกลยุทธ์ให้กำลังพล ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยเครื่องมือ Competency Model

ทั้งนี้ ผลลัพธ์สุดท้ายของการนำกลยุทธ์การพัฒนาด้านการข่าวกรองของ กองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ หรือผลผลิตที่ได้จากขั้นตอนข้างต้น คือ “แผนแม่บทกองทัพอากาศ ด้านการข่าวกรอง” และหากมีการตรวจสอบแผนงาน โครงการ จากแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านอื่น ๆ และแผนพัฒนาขีดความสามารถการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางของกองทัพอากาศ เพื่อหาความเชื่อมโยง และลดความซ้ำซ้อน จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกองทัพอากาศ ในการเพิ่ม ประสิทธิภาพ ทั้งการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และ การจัดการงบประมาณตามระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting System) จนนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย “กองทัพอากาศชั้นนำ ในภูมิภาค” ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามระยะเวลา ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

แผนภาพที่ ๔ - ๑ การนำกลยุทธ์การพัฒนาด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ

ที่มา : การนำกลยุทธ์การพัฒนาด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ, ๒๕๖๑ : ๑๙

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้วยขีดความสามารถด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง กำหนดให้มีการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ยกกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ สามารถติดตามป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ แบบบูรณาการรวมทั้ง ให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ ความรุนแรง

“การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ” ถูกนำไปสู่การปฏิบัติผ่าน “แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง” ซึ่งประกอบด้วยแผนย่อยจำนวน ๕ แผน แต่ละแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และการบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง

จากแนวทางการพัฒนาดังกล่าว เมื่อพิจารณาร่วมกับบริบทงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ที่กล่าวไว้ในบทที่ ๓ และแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ที่กล่าวไว้ข้างต้น สามารถอธิบายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้วยขีดความสามารถด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ได้ดังนี้

๑. การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ

กองทัพอากาศมุ่งพัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง โดยเฉพาะ ระบบตรวจจับ (Sensor) และระบบบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง รวมถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กับงานด้านการข่าวกรอง ประกอบกับ มีการพัฒนาการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) เพื่อเพิ่มความรวดเร็วของวงรอบการตัดสินใจ (OODA Loop) มาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นขีดความสามารถด้านการข่าวกรองหลัก ที่กองทัพอากาศสามารถนำมาสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๒. การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค

กองทัพอากาศมีการดำเนินการวิเทศสัมพันธ์กับกองทัพอากาศมิตรประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน และประเทศมหาอำนาจ ประกอบกับ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านวิเทศสัมพันธ์ ส่งผลให้มีขีดความสามารถด้านวิเทศสัมพันธ์ เพียงพอต่อการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๓. การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง

กองทัพอากาศพัฒนาระบบฐานข้อมูลข่าวกรองการรบ ระบบฐานข้อมูลข่าวกรองที่มีใช้การรบ และระบบบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง รวมถึง พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะการรักษาความปลอดภัยเครือข่าย อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มี

ขีดความสามารถด้านการบูรณาการข้อมูลผ่านเครือข่าย เพียงพอต่อการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ กับหลักนิยมด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ

หลักนิยมด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศสหรัฐฯ มุ่งเน้นงานด้านการข่าวกรอง การเฝ้าตรวจและลาดตระเวน (Intelligence Surveillance and Reconnaissance : ISR) ของกองทัพอากาศสหรัฐฯ ให้สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารในหลากหลายเหตุการณ์ นำมาผลิตเป็นข่าวกรองเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้มีอำนาจได้ทันเวลา ประกอบกับ ในยุคข้อมูลข่าวสาร (Age of Information) ความสามารถ ISR ได้ขยายการดำเนินงานครอบคลุมมิติทางอากาศ ทางพื้นดิน ทางทะเล ทางอวกาศ และไซเบอร์ ให้ได้ผลผลิตข่าวกรองตามห้วงเวลาที่ต้องการ เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ

กองทัพอากาศสหรัฐฯ พัฒนาการบูรณาการ ISR ทั่วโลก ให้สามารถประสานข้อมูลและบูรณาการด้านการวางแผนและการปฏิบัติข้ามมิติ (มิติทางอากาศ ทางพื้นดิน ทางทะเล ทางอวกาศ และไซเบอร์) ในทุกระบบ ทั้งทรัพยากร อุปกรณ์ตรวจจับ การดำเนินกรรมวิธีข่าวกรอง การใช้ข่าวกรอง และการกระจายข่าวกรอง เพื่อสร้างขีดความสามารถในการวิเคราะห์และผลิตข่าวกรองครอบคลุมทั่วโลก รองรับการใช้งานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สำหรับแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ได้มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้าง ระบบงาน กำลังพล และเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้าน ISR ของกองทัพอากาศ รวมถึงบูรณาการ ISR เพื่อสร้างขีดความสามารถในการวิเคราะห์และผลิตข่าวกรอง ตอบสนองความต้องการของกองทัพอากาศ และสนับสนุนระบบงานข่าวกรองแห่งชาติ ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติและทุกด้าน เช่นเดียวกับกองทัพอากาศสหรัฐฯ

สรุป

จากการกำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ โดยอาศัยองค์ความรู้ “การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์” ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Analysis) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Strategic Direction Setting) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Formulation) และการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) นั้นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ในการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ คือ “กองทัพอากาศมีข่าวกรองเพียงพอต่อการปฏิบัติภารกิจ และสนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

๒. การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ประกอบด้วย ๖ กลยุทธ์ ดังนี้

๒.๑ การปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

- โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่
- ๒.๑.๑ จัดทำแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง
- ๒.๑.๒ จัดทำแผนประสานสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- ประเด็นความมั่นคง
- ๒.๒ การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง
โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่
- ๒.๒.๑ จัดทำโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ทั้งโครงสร้างเตรียมกำลัง
และใช้กำลัง
- ๒.๒.๒ จัดตั้งหน่วยสำหรับบูรณาการข่าวกรองกับประชาคมข่าวกรอง
- ๒.๓ การปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง
โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่
- ๒.๓.๑ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองกองทัพอากาศ
- ๒.๓.๒ จัดทำระเบียบปฏิบัติด้านการข่าวกรอง ประกอบ คู่มืออำนวยความสะดวก
ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และคู่มืออำนวยความสะดวกร่วม ศูนย์บัญชาการทางทหาร
- ๒.๓.๓ จัดทำระเบียบการบูรณาการข้อมูลข่าวกรองกองทัพอากาศ
- ๒.๓.๔ จัดทำแนวความคิดในการปฏิบัติ การผลิตข่าวกรองจากทุกแหล่ง
(All-Source Intelligence)
- ๒.๔ การปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง
โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่
- ๒.๔.๑ จัดทำแนวทางการสรรหากำลังพลด้านการข่าวกรองเป็นกรณีพิเศษ
- ๒.๔.๒ จัดทำขีดสมรรถนะกำลังพลด้านการข่าวกรอง ทั้งขีดสมรรถนะหลัก
และขีดสมรรถนะหน้าที่ ให้รองรับการปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศ
- ๒.๔.๓ จัดทำหลักสูตรการพัฒนากำลังพลด้านการข่าวกรอง โดยมุ่งเน้น
การรวบรวมข่าวสาร และการผลิตข่าวกรอง
- ๒.๔.๔ จัดทำเส้นทางสายอาชีพของกำลังพลด้านการข่าวกรอง
- ๒.๕ การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง
โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่
- ๒.๕.๑ จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบตรวจจับ (Sensor) กองทัพอากาศ
- ๒.๕.๒ จัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กับงาน
ด้านการข่าวกรอง
- ๒.๕.๓ จัดทำระบบสารสนเทศวงรอบข่าวกรอง
- ๒.๕.๔ จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองการรบ
- ๒.๕.๕ จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองที่มีใช้การรบ
- ๒.๕.๖ จัดทำระบบบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง
- ๒.๖ การพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูง
โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๒.๖.๑ จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ อัตราเพื่อพลาง เพื่อดำเนินการตาม
แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๖.๒ จัดทำแนวทางการสร้างวัฒนธรรมแกร่งด้านการข่าวกรอง

๓. ซึ่ดความสามารถด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศทั้งในปัจจุบัน และภายหลัง
การพัฒนา สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในการพัฒนาระบบงานข่าวกรอง
แบบบูรณาการ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และการบูรณาการ
ข้อมูลด้านความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

ภายหลังประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กองทัพอากาศได้ดำเนินการปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดให้ “การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการข่าวกรองและความร่วมมือด้านความมั่นคง” เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ดังนั้น เพื่อให้ขีดความสามารถด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และส่งผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) รวมถึงสังเคราะห์ข้อมูลภายใต้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อกำหนด “แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” ให้สามารถแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม โดยมีข้อสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

สรุป

๑. ความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์งานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ขีดความสามารถด้านการข่าวกรอง หรือขีดความสามารถด้าน ISR ของกองทัพอากาศ ทั้งการข่าวกรอง การต่อต้านการข่าวกรอง และวิเทศสัมพันธ์ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนย่อยการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ทั้งนี้ การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนา และบูรณาการขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทธโธปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและนำผลผลิตด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติ และทุกด้าน รวมทั้งให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบประชารัฐ และประชาคมข่าวกรองต่างประเทศ อย่างแน่นแฟ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การดำเนินการข่าวกรองอย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การเสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง และพัฒนาเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและภาคประชาชน

(๓) การพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง (๔) เสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานข่าวกรอง และ (๕) พัฒนาเครื่องมือการประเมินสถานการณ์ในระดับยุทธศาสตร์

๒. แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ โดยอาศัยองค์ความรู้ “การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์” ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Analysis) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Strategic Direction Setting) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Formulation) และการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) นั้นสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๒.๑ วิสัยทัศน์ ในการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ คือ “กองทัพอากาศมีข่าวกรองเพียงพอต่อการปฏิบัติภารกิจ และสนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

๒.๒ การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ประกอบด้วย ๖ กลยุทธ์ ดังนี้

๒.๒.๑ การปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๒.๒.๑.๑ จัดทำแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

๒.๒.๑.๒ จัดทำแผนประสานสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้

ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง

เป้าหมาย คือ กองทัพอากาศมีแผนแม่บทด้านการข่าวกรองที่นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายทุกประเด็นยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ สอดคล้องกับแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านอื่น ๆ และสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง

ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

๒.๒.๒ การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง

โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๒.๒.๒.๑ จัดทำโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ทั้งโครงสร้าง

เตรียมกำลัง และใช้กำลัง

๒.๒.๒.๒ จัดตั้งหน่วยสำหรับบูรณาการข่าวกรองกับประชาคม

ข่าวกรอง

เป้าหมาย คือ กองทัพอากาศมีโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติตามคู่มืออำนวยการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และเอื้อต่อการสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง

ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ที่มีลักษณะตามเป้าหมายที่กำหนด

- ๒.๒.๓ การปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง
โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่
- ๒.๒.๓.๑ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองกองทัพอากาศ
- ๒.๒.๓.๒ จัดทำระเบียบปฏิบัติด้านการข่าวกรอง ประกอบคู่มือ
อำนวยการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และคู่มืออำนวยการยุทธร่วม ศูนย์บัญชาการทหาร
- ๒.๒.๓.๓ จัดทำระเบียบการบูรณาการข้อมูลข่าวกรองกองทัพอากาศ
- ๒.๒.๓.๔ จัดทำแนวความคิดในการปฏิบัติ การผลิตข่าวกรองจาก
ทุกแหล่ง (All-Source Intelligence)
- เป้าหมายคือ กองทัพอากาศมีคู่มือหรือระเบียบ สำหรับการ
ปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง ในทุกสถานการณ์ รวมถึงมีแนวทางในการบูรณาการข้อมูลด้านการ
ข่าวกรองที่ชัดเจน
- ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการจัดทำคู่มือและระเบียบตามเป้าหมาย
ที่กำหนด
- ๒.๒.๔ การปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง
โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่
- ๒.๒.๔.๑ จัดทำแนวทางการสรรหากำลังพลด้านการข่าวกรอง
เป็นกรณีพิเศษ
- ๒.๒.๔.๒ จัดทำขีดสมรรถนะกำลังพลด้านการข่าวกรอง ทั้ง
ขีดสมรรถนะหลักและขีดสมรรถนะหน้าที่ ให้รองรับการปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศ
- ๒.๒.๔.๓ จัดทำหลักสูตรการพัฒนากำลังพลด้านการข่าวกรอง
โดยมุ่งเน้นการรวบรวมข่าวสาร และการผลิตข่าวกรอง
- ๒.๒.๔.๔ จัดทำเส้นทางสายอาชีพของกำลังพลด้านการข่าวกรอง
เป้าหมายคือ กำลังพลด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ
มีขีดสมรรถนะตามที่กำหนด
- ตัวชี้วัด คือ ร้อยละของกำลังพลด้านการข่าวกรองที่มีขีดสมรรถนะ
ตามที่กำหนด
- ๒.๒.๕ การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง
โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่
- ๒.๒.๕.๑ จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบตรวจจับ (Sensor)
กองทัพอากาศ
- ๒.๒.๕.๒ จัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์
กับงานด้านการข่าวกรอง
- ๒.๒.๕.๓ จัดทำระบบสารสนเทศวงรอบข่าวกรอง
- ๒.๒.๕.๔ จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองการรบ
- ๒.๒.๕.๕ จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองที่มีใช้การรบ
- ๒.๒.๕.๖ จัดทำระบบบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง

เป้าหมาย คือ กองทัพอากาศมีเครื่องมือในการรวบรวมข่าวสาร และระบบสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง เพียงพอกับภารกิจของกองทัพอากาศ และสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง

๒.๒.๖ การพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูง

โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๒.๒.๖.๑ จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ อัตราเพื่อพลาง เพื่อดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๒.๖.๒ จัดทำแนวทางการสร้างวัฒนธรรมแกร่งด้านการข่าวกรอง เป้าหมาย คือ หน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ตัวชี้วัด คือ ผลประเมินตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ทั้งโครงสร้างเตรียมกำลัง และใช้กำลัง ให้สามารถปฏิบัติตามคู่มืออำนาจการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถส่งเสริมการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการให้เกิดเป็นรูปธรรม

๑.๒ ควรปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง ให้สามารถนำกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามตัวแบบที่เสนอไว้ในวิจัยฉบับนี้

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๒.๑ ควรจัดตั้งคณะทำงานปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามคู่มืออำนาจการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และเพื่อบูรณาการ ISR ของกองทัพอากาศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำผลผลิตไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศต่อไป

๒.๒ ควรจัดทำสมรรถนะหลัก และสมรรถนะหน้าที่ ด้านการข่าวกรอง ให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการข่าวกรอง ที่สามารถสนับสนุนการปฏิบัติของกองทัพอากาศ ในทุกมิติ และทุกภัยคุกคาม รวมถึง นำผลผลิตไปใช้ประกอบการพิจารณาการปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรองต่อไป

๒.๓ ควรนำเสนอขีดความสามารถด้าน ISR ของกองทัพอากาศ ให้ประชาคมข่าวกรองภายในประเทศ และหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการปัญหาและ

ความมั่นคงของชาติทราบ เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง และการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการ

๓. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

๓.๑ ควรทำการวิจัยปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการนำแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ

๓.๒ ควรทำการวิจัยประเมินผลการปฏิบัติตามแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กลาโหม, กระทรวง. “ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙”. ๒๕๖๐.
- “การบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.nia.go.th/fileroom/cabfrm01/drawer05/general/data0000/00000002.pdf>, 2562.
- กองทัพไทย. “ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพบไทย พ.ศ.๒๕๕๘”. ๒๕๕๘.
- กองทัพอากาศ. “ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)”. ๒๕๖๑.
- คงศักดิ์ จันทโรสภา, พลอากาศตรี. “แนวทางการพัฒนาระบบการข่าวกรอง การเฝ้าตรวจและการลาดตระเวน (ISR) ของกองทัพอากาศ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๖๐.
- “นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๑๒๔ ก, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒, หน้า ๑๖-๒๙.
- ป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัย. “เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๑๓ คู่มือด้านการทหาร”. ๒๕๕๔.
- “แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๑ ก, ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒, หน้า ๒๓-๒๖.
- พงษ์สวัสดิ์ จันทสาร, พลอากาศตรี. “การพัฒนางานข่าวกรองไซเบอร์ในบริบทของการข่าวทหาร”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๖๑.
- “พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.๒๕๖๒”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๖๙ ก, ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒, หน้า ๒๑-๔๑.
- “พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒, หน้า ๒๓-๒๗.
- พสุ เดชะรินทร์. หมวด ๒ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ๒๕๕๑.
- “ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก, ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑, หน้า ๑๖-๑๗.
- ศิริชัย ศิริสมบัติ, นาวาอากาศเอก. “การนำกลยุทธ์การพัฒนาด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยการทัพอากาศ, ๒๕๖๑.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔”. ๒๕๕๘.

ภาษาต่างประเทศ

Curtis E. LeMay Center for Doctrine Development and Education, Air University. “Global Integrated Intelligence, Surveillance & Reconnaissance Operations”. (Online). Available : https://www.doctrine.af.mil/Portals/61/documents/Annex_2-0/2-0-Annex-GLOBAL-INTEGRATED-ISR.pdf, 2015.

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิการสัมภาษณ์เชิงลึก

๑. นาวาอากาศเอก อนันต์ รัตนสำเนียง	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน
สำนักนโยบายและแผน
กรมข่าวทหารอากาศ
๒. นาวาอากาศเอก พิชัย โกทองเจริญ	ผู้อำนวยการกองรักษาความปลอดภัย
สำนักนโยบายและแผน
กรมข่าวทหารอากาศ
๓. นาวาอากาศเอก ประสิทธิ์ ดำรงค์ปรีชา	ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ
สำนักนโยบายและแผน
กรมข่าวทหารอากาศ
๔. นาวาอากาศเอก ประรภ อิมแสง	ผู้อำนวยการกองข่าวกรองยุทธศาสตร์
สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ
๕. นาวาอากาศเอก สุรจิต จิตตานุกาพ	ผู้อำนวยการกองข่าวกรองยุทธวิธี
สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ
๖. นาวาอากาศเอก วัฒนา อนุกุล	ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการข่าว
สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ
๗. นาวาอากาศเอก ประจง ศรีสุข	ผู้อำนวยการกองข่าวกรองการเฝ้าตรวจ
และลาดตระเวน สำนักข่าวกรอง
กรมข่าวทหารอากาศ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเชื่อถือได้ของกลยุทธ์

๑. พลอากาศโท คงศักดิ์ จันทโรสภา	รองเสนาธิการทหารอากาศ
(สายงานด้านการข่าวกรอง)
๒. พลอากาศโท พันธุ์ภักดี พัฒนกุล	เจ้ากรมข่าวทหารอากาศ
๓. พลอากาศตรี วรวิทย์ บุตรยี่	รองเจ้ากรมข่าวทหารอากาศ

ผนวก ข

แบบประเมินการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของ

แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ

เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา	ผู้ทรงคุณวุฒิ			เฉลี่ย	เกณฑ์
		ท่านที่ ๑	ท่านที่ ๒	ท่านที่ ๓		
๑	การปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง - จัดทำแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง - จัดทำแผนประสานสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง	๑	๑	๑	๑.๐๐	เชื่อถือได้
๒	การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง - จัดทำโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองทั้งโครงสร้างเตรียมกำลัง และใช้กำลัง - จัดตั้งหน่วยสำหรับบูรณาการข่าวกรองกับประชาคมข่าวกรอง	๑	๑	๑	๑.๐๐	เชื่อถือได้
๓	การปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง - จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองกองทัพอากาศ - จัดทำระเบียบปฏิบัติด้านการข่าวกรองประกอบคู่มืออำนาจการยุทธ ศปก.ทอ. และคู่มืออำนาจการยุทธร่วม ศบท.บก.ทท. - จัดทำระเบียบการบูรณาการข้อมูลข่าวกรองกองทัพอากาศ - จัดทำแนวความคิดในการปฏิบัติ การผลิตข่าวกรองจากทุกแหล่ง (All-Source Intelligence)	๑	๑	๑	๑.๐๐	เชื่อถือได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา	ผู้ทรงคุณวุฒิ			เฉลี่ย	เกณฑ์
		ท่านที่ ๑	ท่านที่ ๒	ท่านที่ ๓		
๔	การปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง - จัดทำแนวทางการสรรหากำลังพลด้านการข่าวกรองเป็นกรณีพิเศษ - จัดทำขีดสมรรถนะกำลังพลด้านการข่าวกรอง ทั้งขีดสมรรถนะหลัก และขีดสมรรถนะหน้าที่ ให้รองรับการปฏิบัติภารกิจของกองทัพอากาศ - จัดทำหลักสูตรการพัฒนากำลังพลด้านการข่าวกรอง โดยมุ่งเน้นการรวบรวมข่าวสาร และการผลิตข่าวกรอง - จัดทำเส้นทางสายอาชีพของกำลังพลด้านการข่าวกรอง	๑	๑	๑	๑.๐๐	เชื่อถือได้
๕	การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง - จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบตรวจจับ (Sensor) กองทัพอากาศ - จัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์กับงานด้านการข่าวกรอง - จัดทำระบบสารสนเทศวงรอบข่าวกรอง - จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองการรบ - จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองที่มีไขการรบ - จัดทำระบบบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง	๑	๑	๑	๑.๐๐	เชื่อถือได้
๖	การพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูง - จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ อัตราเพื่อพลาง เพื่อดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ - จัดทำแนวทางการสร้างวัฒนธรรมแกร่งด้านการข่าวกรอง	๑	๑	๑	๑.๐๐	เชื่อถือได้

หมายเหตุ

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๑ คือ พลอากาศโท คงศักดิ์ จันทร์โสภาก

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๒ คือ พลอากาศโท พันธุ์ภักดี พัฒนกุล

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๓ คือ พลอากาศตรี วรวิทย์ บุตรย์

เกณฑ์การให้คะแนน +๑ หมายถึง เชื่อถือได้

๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าเชื่อถือได้

- ๑ หมายถึง เชื่อถือไม่ได้

คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินในแต่ละข้อ มากกว่า ๐.๕ หมายถึง เป็นกลยุทธ์ ที่เชื่อถือได้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลอากาศตรี ทศพร เนตรหาญ	
วันเดือนปีเกิด	๓ สิงหาคม ๒๕๐๗	
การศึกษา	โรงเรียนเตรียมทหาร	รุ่นที่ ๒๔
	โรงเรียนนายเรืออากาศ	รุ่นที่ ๓๑
	โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ	รุ่นที่ ๔๒
	วิทยาลัยการทัพอากาศ	รุ่นที่ ๔๕
ประวัติการทำงานโดยย่อ	นักบินประจำฝูงบิน ๔๑๑ กองบิน ๔๑ หัวหน้าแผนก ๑ กองข่าว กรมข่าวทหารอากาศ นายทหารฝ่ายเสนาธิการ กรมข่าวทหารอากาศ นายทหารฝ่ายเสนาธิการ กองปฏิบัติการทางอากาศยุทธวิธี กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ ผู้อำนวยการกองข่าวกรองการเฝ้าตรวจ และลาดตระเวน สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กรมข่าวทหารอากาศ	
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ	

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ผู้วิจัย พลอากาศตรี ทศพร เนตรหาญ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารอากาศ กองทัพอากาศ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกภพ อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนา คน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด ส่งผลให้ทุกองคาพยพจะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แนวทางการพัฒนาหน่วยงาน ให้มีความสอดคล้อง สามารถบรรลุเป้าหมายที่ถูกกำหนดไว้ในแต่ละด้านของยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ กองทัพอากาศ ได้มีการปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดให้ “การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการข่าวกรองและความร่วมมือด้านความมั่นคง” เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ดังนั้น เพื่อให้ขีดความสามารถด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ สามารถเป็นเครื่องมือช่วยให้กองทัพอากาศบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และส่งผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทาง “การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” ให้สามารถแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์งานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ กับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
- เพื่อหาแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ที่สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การวิจัยนี้เน้นการศึกษาและวิเคราะห์ ยุทธศาสตร์หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าวกรอง

1.2 การวิจัยนี้เป็นการหากลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ไม่ลงลึกไปในแผนงานโครงการ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุทธศาสตร์และด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองต่าง ๆ ของกรมข่าวทหารอากาศ และผู้บริหารระดับสูงด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ (รายละเอียดตามผนวก ก) นำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) รวมถึง สังเคราะห์ข้อมูลภายใต้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา

3. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาค้างนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์งานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และเพื่อหาแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ให้สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยและหาคำตอบได้ดังนี้

1. ความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์งานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ กับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ขีดความสามารถด้านการข่าวกรอง หรือขีดความสามารถด้าน ISR ของกองทัพอากาศ ทั้งการข่าวกรอง การต่อต้านการข่าวกรอง และวิเทศสัมพันธ์ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนย่อการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ.2561 - 2580)

ทั้งนี้ การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนา และบูรณาการขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทธโศปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและนำผลผลิตด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติ และทุกด้าน รวมทั้งให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบประชารัฐ และประชาคมข่าวกรองต่างประเทศ อย่างแน่นแฟ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (1) การดำเนินการข่าวกรองอย่างมีประสิทธิภาพ (2) การเสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง และพัฒนาเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและภาคประชาชน (3) การพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง (4) เสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานข่าวกรอง และ (5) พัฒนาเครื่องมือการประเมินสถานการณ์ในระดับยุทธศาสตร์

2. แนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ให้สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ โดยอาศัยองค์ความรู้ “การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์” ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Analysis) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Strategic Direction Setting) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Formulation) และการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) นั้นสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์ ในการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ คือ “กองทัพอากาศมีข่าวกรองเพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจ และสนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

2.2 การพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ดังนี้

2.2.1 การปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง โดยการจัดทำแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง และจัดทำแผนประสานสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง

เป้าหมาย คือ กองทัพอากาศมีแผนแม่บทด้านการข่าวกรอง ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายทุกประเด็นยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ สอดคล้องกับแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านอื่น ๆ และสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง

2.2.2 การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง โดยการจัดทำโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ทั้งโครงสร้างเตรียมกำลังและใช้กำลัง และจัดตั้งหน่วยสำหรับบูรณาการข่าวกรองกับประชาคมข่าวกรอง

เป้าหมาย คือ กองทัพอากาศมีโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติตามคู่มืออำนวยการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และเอื้อต่อการสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง และตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรอง ที่มีลักษณะตามเป้าหมายที่กำหนด

2.2.3 การปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง โดยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองกองทัพอากาศ จัดทำระเบียบปฏิบัติด้านการข่าวกรอง ประกอบคู่มืออำนวยการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และคู่มืออำนวยการยุทธร่วม ศูนย์บัญชาการทางทหาร จัดทำระเบียบการบูรณาการข้อมูลข่าวกรองกองทัพอากาศ และจัดทำแนวความคิดในการปฏิบัติ การผลิตข่าวกรองจากทุกแหล่ง (All-Source Intelligence)

เป้าหมายคือ กองทัพอากาศมีคู่มือหรือระเบียบ สำหรับการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง ในทุกสถานการณ์ รวมถึงมีแนวทางในการบูรณาการข้อมูลด้านการข่าวกรองที่ชัดเจน และตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการจัดทำคู่มือและระเบียบตามเป้าหมายที่กำหนด

2.2.4 การปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรอง โดยการจัดทำแนวทางการสรรหากำลังพลด้านการข่าวกรอง จัดทำขีดสมรรถนะกำลังพลด้านการข่าวกรอง จัดทำหลักสูตรการพัฒนากำลังพลด้านการข่าวกรอง และจัดทำเส้นทางสายอาชีพของกำลังพลด้านการข่าวกรอง

เป้าหมายคือ กำลังพลด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ มีขีดสมรรถนะตามที่กำหนด และตัวชี้วัด คือ ร้อยละของกำลังพลด้านการข่าวกรองที่มีขีดสมรรถนะตามที่กำหนด

2.2.5 การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการข่าวกรอง โดยการจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบตรวจจับ (Sensor) จัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ จัดทำระบบสารสนเทศวงรอบข่าวกรอง จัดทำระบบฐานข้อมูลข่าวกรองการรบและมีใช้การรบ และจัดทำระบบบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง

เป้าหมาย คือ กองทัพอากาศมีเครื่องมือในการรวบรวมข่าวสาร และระบบสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง เพียงพอกับภารกิจของกองทัพอากาศ และสนับสนุนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด คือ ความสำเร็จในการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง

2.2.6 การพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูง โดยการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ อัตราเพื่อพลาง เพื่อดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และจัดทำแนวทางการสร้างวัฒนธรรมแก่ทั้งด้านการข่าวกรอง

เป้าหมาย คือ หน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ เป็นองค์กรสมรรถนะสูง และตัวชี้วัด คือ ผลประเมินตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ ทั้งโครงสร้างเตรียมกำลัง และใช้กำลัง ให้สามารถปฏิบัติตามคู่มืออำนาจการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถส่งเสริมการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติ แบบบูรณาการให้เกิดเป็นรูปธรรม

1.2 ควรปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง ให้สามารถนำกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามตัวแบบที่เสนอไว้ในวิจัยฉบับนี้

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ควรจัดตั้งคณะทำงานปรับปรุงระบบงานด้านการข่าวกรอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามคู่มืออำนาจการยุทธ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และเพื่อบูรณาการ ISR ของกองทัพอากาศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำผลผลิตไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศต่อไป

2.2 ควรจัดทำสมรรถนะหลัก และสมรรถนะหน้าที่ ด้านการข่าวกรอง ให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการข่าวกรอง ที่สามารถสนับสนุนการปฏิบัติของกองทัพอากาศ ในทุกมิติ และทุกภัยคุกคาม รวมถึง นำผลผลิตไปใช้ประกอบการพิจารณาการปฏิรูประบบบริหารกำลังพลด้านการข่าวกรองต่อไป

2.3 ควรนำเสนอขีดความสามารถด้าน ISR ของกองทัพอากาศ ให้ประชาคมข่าวกรองภายในประเทศ และหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติทราบ เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง และการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการ

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

3.1 ควรทำการวิจัยปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการนำแนวทางการพัฒนางานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ

3.2 ควรทำการวิจัยประเมินผลการปฏิบัติตามแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านการข่าวกรอง